

EUROPEJSKI TYDZIEŃ ZRÓWNOWAŻONEGO TRANSPORTU

RAPORT POLSKA 2019

#mobilityweek

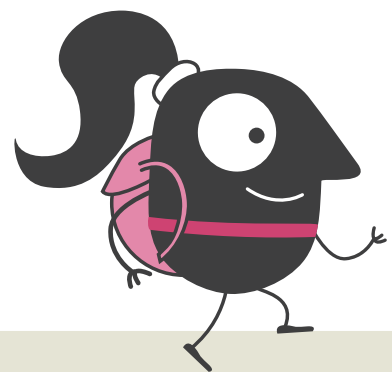

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY

EUROPEJSKI TYDZIEŃ ZRÓWNOWAŻONEGO TRANSPORTU

RAPORT POLSKA 2019

#mobilityweek

Numer ISBN: 978-83-955855-1-7

Opublikowano przez Ministerstwo Infrastruktury, grudzień 2019 roku

Raport jest bezpłatny i nie może być sprzedawany.

Zastrzeżenie: wszelkie materiały i zdjęcia zostały przekazane na potrzeby Raportu przez organizatorów kampanii w poszczególnych miastach/gminach lub zaczerpnięte ze strony www.mobilityweek.eu. Ministerstwo Infrastruktury nie bierze odpowiedzialności za treści zawarte w raporcie, nie mogą być one traktowane jako stanowisko Ministerstwa. Ministerstwo nie gwarantuje precyzyjności danych zawartych w raporcie i nie bierze odpowiedzialności za konsekwencje ich wykorzystania.

SPIS TREŚCI

1. Słowo wstępne	6		
2. „Chodź z nami!”	7		
3. ETZT 2019 w Polsce	10		
4. Województwo dolnośląskie	13		
• Bolesławiec	13		
• Chocianów	14		
• Chojnów	14		
• Głogów	14		
• Jelenia Góra	15		
• Kowary	15		
• Legnica	15		
• Lubin	16		
• Powiat wałbrzyski	16		
• Siechnice	16		
• Świdnica	17		
• Świebodzice	18		
• Wałbrzych	18		
• Wrocław	19		
• Złotoryja	20		
• Żmigród	20		
5. Województwo kujawsko-pomorskie	21		
• Bydgoszcz	21		
• Chełmża	21		
• Czernikowo	22		
• Gmina Chełmno	22		
• Grudziądz	23		
• Inowrocław	23		
• Nakło nad Notecią	24		
• Powiat tucholski	24		
• Toruń	25		
• Włocławek	25		
6. Województwo lubelskie	26		
• Baranów	26		
• Biała Podlaska	26		
• Biłgoraj	27		
• Gmina Konopnica	28		
• Kraśnik	28		
• Lubartów	28		
• Lublin	29		
• Łuków	30		
• Pszczew	30		
• Puławy	30		
		• Stary Uścínów	30
		• Świdnik	31
		• Wojciechów	32
		• Zamość	32
		7. Województwo lubuskie	33
		• Gorzów Wielkopolski	33
		• Nowa Sól	34
		• Świebodzin	34
		• Zbąszynek	34
		• Zielona Góra	34
		• Żary	35
		8. Województwo łódzkie	36
		• Bełchatów	36
		• Głowno	37
		• Godzianów	37
		• Łódź	37
		• Pabianice	38
		• Plichtów	38
		• Radomsko	39
		• Skierniewice	39
		• Sulejów	39
		• Zgierz	39
		9. Województwo małopolskie	40
		• Biskupice	40
		• Bochnia	40
		• Bolesław (powiat dąbrowski)	41
		• Bolesław (powiat olkuski)	41
		• Chrzanów	42
		• Gmina Czernichów	42
		• Gmina Kocmyrzów-Luborzycza	43
		• Gmina Oświęcim	43
		• Gmina Stryszów	43
		• Gmina Żegocina	44
		• Gorlice	44
		• Gromnik	45
		• Igołomia-Wawrzeńczyce	45
		• Kłaj	46
		• Kraków	46
		• Liszki	46
		• Michałowice	47
		• Mogilany	47
		• Niepołomice	48

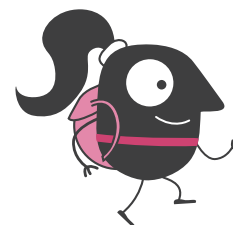

SPIS TREŚCI

• Nowy Sącz	48	• Lewin Brzeski	62
• Nowy Targ	48	• Opole	62
• Podegrodzie	49	• Strzelce Opolskie	62
• Przystawa	49	12. Województwo podkarpackie	63
• Raciechowice	49	• Dębica	63
• Rzepiennik Strzyżewski	49	• Mielec	63
• Skawina	50	• Przemyśl	63
• Sucha Beskidzka	50	• Ropczyce	64
• Świątniki Górne	51	• Rzeszów	64
• Tarnów	51	• Tarnobrzeg	64
• Wadowice	52	13. Województwo podlaskie	65
• Wieliczka	52	• Białowieża	65
• Wolbrom	52	• Białystok	65
• Zakliczyn	52	• Gmina Tykocin	65
• Zakopane	53	• Hajnówka	65
• Zielonki	53	• Łomża	66
10. Województwo mazowieckie	54	• Nowogród	66
• Błonie	54	• Siemiatycze	66
• Brwinów	54	• Suwałki	66
• Gielniów	55	14. Województwo pomorskie	67
• Gmina Ożarów Mazowiecki	55	• Bolszewo	67
• Gmina Stare Babice	55	• Człuchów	67
• Grodzisk Mazowiecki	55	• Gdańsk	68
• Mińsk Mazowiecki	56	• Gdynia	68
• Ostrołęka	56	• Gmina Łęczyce	68
• Piaseczno	56	• Gmina Pruszcz Gdański	69
• Piastów	57	• Gmina Pszczółki	69
• Pilawa	57	• Jastarnia	69
• Płońsk	57	• Kościerzyna	69
• Podkowa Leśna	58	• Lębork	70
• Prażmów	58	• Malbork	70
• Pruszków	58	• Nowy Dwór Gdański	70
• Radom	59	• Powiat lęborski	70
• Serock	59	• Rumia	71
• Siedlce	59	• Słupsk	71
• Sochaczew	60	• Sopot	71
• Warszawa	60	• Starogard Gdański	71
• Ząbki	60	• Tczew	72
11. Województwo opolskie	61	15. Województwo śląskie	73
• Brzeg	61	• Czechowice-Dziedzice	73
• Chrząstowice	61	• Częstochowa	73
• Kędzierzyn-Koźle	61	• Jastrzębie-Zdrój	73

SPIS TREŚCI

• Jaworzno	73	19. Województwo zachodniopomorskie	90
• Katowice	74	• Białogard	90
• Kończyce Wielkie	74	• Bobolice	90
• Łaziska Górne	74	• Choszczno	90
• Powiat Wodzisławski	75	• Czaplinek	91
• Pszczyna	75	• Karlino	91
• Rybnik	76	• Kołobrzeg	91
• Siemianowice Śląskie	76	• Koszalin	91
• Świerklaniec	77	• Stargard	92
• Tarnowskie Góry	77	• Szczecin	92
• Tychy	77	• Szczecinek	92
• Zawiercie	78	• Świnoujście	92
• Żory	78	20. MobilityActions w Polsce	93
16. Województwo świętokrzyskie	79	21. Podsumowanie	96
• Bałtów	79		
• Skarżysko-Kamienna	79		
• Starachowice	79		
• Staszów	80		
17. Województwo warmińsko-mazurskie	81		
• Bartoszyce	81		
• Elbląg	81		
• Elk	82		
• Gmina Banie Mazurskie	82		
• Lidzbark	82		
• Mrągowo	83		
• Olsztyn	83		
18. Województwo wielkopolskie	84		
• Czarnków	84		
• Czerwonak	84		
• Gniezno	85		
• Grodzisk Wielkopolski	86		
• Kalisz	86		
• Konin	86		
• Krzyż Wielkopolski	87		
• Ostrów Wielkopolski	87		
• Piła	87		
• Poznań	88		
• Przygodzice	88		
• Wągrowiec	89		
• Zbąszyń	89		
• Złotów	89		

1. SŁOWO WSTĘPNE

Andrzej Adamczyk
Minister Infrastruktury

Szanowni Państwo!

Już po raz trzeci mam wielką przyjemność przedstawić Państwu raport z przebiegu polskiej edycji Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu, który co roku odbywa się w całej Europie pomiędzy 16 a 22 września. Ministerstwo Infrastruktury, główny koordynator krajowy, stara się zainteresować kampanią ETZT coraz większe grono odbiorców, w tym przedsiębiorców i organizacje pozarządowe. Przynosi to dobre skutki i pozwala upowszechniać w naszym kraju koncepcję zrównoważonego transportu.

Nasz udział w kampanii systematycznie rośnie, a dzięki zaangażowaniu władz samorządowych, tegoroczna edycja przyniosła kolejny rekord, co przełożyło się na czwarte miejsce Polski wśród państw europejskich biorących udział w ETZT. Na stronie www.mobilityweek.eu udział zarejestrowały aż 202 miasta, gminy i powiaty, a m.in. dzięki zaangażowaniu spółek kolejowych – zrealizowane zostało także 51 tzw. mobility actions, czyli działań promujących zrównoważoną mobilność nie tylko w miastach.

Pragnę podkreślić, że kluczowym elementem kampanii jest promowanie zero i niskoemisyjnych form mobilności, co stało się już nieodłącznym elementem nowoczesnej polityki transportowej. Dowodem na to jest przyjęta przez Rząd RP we wrześniu tego roku Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku, która przewiduje szereg działań na rzecz zmniejszenia udziału przejazdów indywidualnym transportem zmotoryzowanym i zachęcania do korzystania z transportu publicznego. Podejmujemy starania mające na celu poprawę oferty i rozwój publicznego transportu zbiorowego na obszarze całego kraju, rozbudowę łańcuchów ekomobilności w miastach i ich obszarach funkcjonalnych, rozwijanie projektu Wspólny Bilet, promowanie ruchu pieszego i rowerowego.

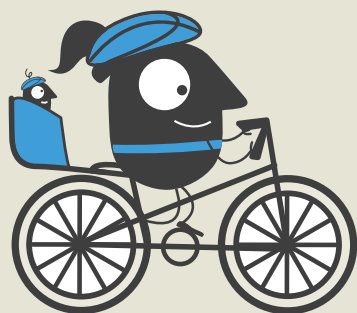
Wszyscy doskonale wiemy, że zapewnienie usług transportowych, które spełnią oczekiwania jak największej grupy użytkowników, nie będą wykluczały osób z ograniczoną mobilnością, a równocześnie będą przyjazne dla środowiska, wymaga złożonych, długoterminowych działań prowadzonych przez różne podmioty.

W tym kontekście warto zauważyć, że w wielu miastach wprowadzono rozwiązania związane ze zrównoważonym transportem, np. obniżono ceny biletów lub wprowadzono bezpłatny transport publiczny, otwarto nowe linie tramwajowe, wytyczono dodatkowe ścieżki rowerowe oraz strefy dla pieszych, uruchomiono miejskie systemy wypożyczania rowerów publicznych, czy centra przesiadkowe.

Szczególne podziękowania należą się tym z Państwa, którzy organizowali wydarzenia promocyjno-edukacyjne w czasie całego Tygodnia, a zwłaszcza podczas Dnia bez Samochodu. Wysiłki wkładane w te działania przyczyniają się do stopniowej zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności, co mam nadzieję przyniesie wymierne efekty i da mieszkańcom szansę na wygodniejszy, bezpieczniejszy i bardziej przyjazny dla środowiska transport przyszłości.

Andrzej Adamczyk
Minister Infrastruktury

2. „CHODŹ Z NAMI!”

Hasło „Chodź z nami!” było motywem przewodnim Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu w roku 2019. Zwracało szczególną uwagę na temat tegorocznej kampanii, tj. „Bezpieczny ruch pieszy i rowerowy”, podkreślając znaczenie tych często niedocenianych form transportu.

W czasie ETZT zachęcano do wybierania aktywnych sposobów poruszania się lub łączenia chodzenia pieszo i jazdy na rowerze z transportem publicznym. Oprócz elastyczności, chodzenie pieszo i jazda na rowerze dają bowiem wiele innych korzyści, takich jak dostępność społeczna i ekonomiczna, niezawodność, brak emisji oraz pozytywny wpływ na zdrowie. Obszary przestrzeni publicznej bezpiecznej dla ruchu pieszego i rowerowego sprawiają, że miasta lepiej integrują mieszkańców oraz są bardziej dostępne dla wszystkich, w tym dla małych dzieci i ich rodziców, osób starszych, osób o ograniczonej sprawności ruchowej, czy osób z bagażem.

SAMORZĄDY LOKALNE MOGĄ WZIĄĆ UDZIAŁ W KAMPANII POPRZECZ ORGANIZACJĘ JEDNEGO, DWÓCH LUB TRZECH TYPÓW AKTYWNOŚCI:

1

TYDZIEŃ DZIAŁAŃ – organizacja wydarzeń w tygodniu od 16 do 22 września z uwzględnieniem tematu przewodniego obowiązującego w danym roku.

KATALOG DZIAŁAŃ TRWAŁYCH

NOWA LUB ZMODERNIZOWANA INFRASTRUKTURA ROWEROWA:

- nowa lub zmodernizowana sieć ścieżek rowerowych (budowa, przedłużenie, poszerzenie, modernizacja, oznakowanie ścieżek rowerowych itd.);
- rozwój miejskiego/gminnego systemu wypożyczenia lub współdzielenia rowerów;
- rozwój innej infrastruktury rowerowej (parkingi, wiaty, schowki, stojaki itd.);
- inne.

ROZWÓJ RUCHU PIESZEGO:

- utworzenie lub powiększenie stref dla pieszych, deptaków;
- rozwój infrastruktury (nowe mosty dla pieszych, chodniki, przejścia dla pieszych itd.);
- utworzenie lub przedłużenie szlaków dla pieszych;
- inne.

TRANSPORT PUBLICZNY:

- rozwój i usprawnienie sieci transportu publicznego (utworzenie pasów dla środków transportu zbiorowego, nowe przystanki, linie itd.);
- rozwój i usprawnienie publicznych usług transportowych (skrócenie czasów przejazdu, większa częstotliwość kursowania itd.);
- zakup ekologicznych środków transportu;

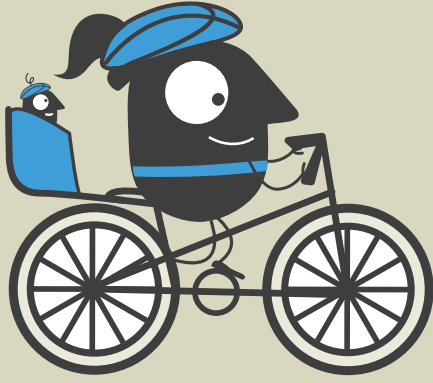
- zakup nowych technologii usprawniających transport publiczny;
- wprowadzenie zintegrowanych usług dla różnych środków transportu;
- rozwój usług transportowych dostępnych dla wszystkich;
- inne.

USPOKOJENIE RUCHU I WYZNACZENIE STREF OGRANICZONEGO RUCHU:

- programy ograniczenia prędkości w pobliżu placówek edukacyjnych;
- ograniczenie liczby parkingów i przeznaczenie przestrzeni na inne cele;
- tworzenie parkingów parkuj&jedź;
- nowe zasady dotyczące ruchu w mieście/gminie i parkowania;
- stworzenie nowych stref ograniczonego ruchu;
- inne.

DOSTĘPNOŚĆ:

- wprowadzenie oznakowań dla osób niewidomych;
- tworzenie podjazdów dla osób poruszających się na wózkach;
- obniżanie krawężników;
- poszerzanie chodników;

2

DZIAŁANIA TRWAŁE – wdrożenie co najmniej jednego nowego działania trwałego, które przyczyni się do odejścia od samochodu prywatnego na rzecz zorganizowanego środka transportu. Działania realizowane w ciągu ostatnich 12 miesięcy są również kwalifikowane pod warunkiem, że będą promowane w tygodniu od 16 do 22 września.

3

DZIEŃ BEZ SAMOCHODU – świętowanie Dnia bez Samochodu, najlepiej 22 września, poprzez wydzielenie jednego lub kilku obszarów zarezerwowanych dla pieszych, rowerzystów i transportu publicznego na co najmniej jeden cały dzień. W Polsce samorzady zwykle praktykują wprowadzanie na ten dzień bezpłatnej komunikacji miejskiej oraz organizację wydarzeń towarzyszących.

- wyposażenie sygnalizacji świetlnej w sygnały dźwiękowe;
- usuwanie barier architektonicznych;
- przygotowanie planów zwiększania dostępności;
- tworzenie usprawnień dla osób z ograniczoną możliwością poruszania się;
- inne.

NOWE FORMY UŻYTKOWANIA I WSPÓLDZIELENIA SAMOCHODÓW:

- wprowadzenie internetowej platformy współdzielenia samochodów;
- odpowiedzialne korzystanie z samochodu (edukacja w zakresie ekofejdy, czyli ekologicznych porad dla kierowców itd.);
- używanie ekologicznych pojazdów;
- inne.

DYSTRYBUCJA TOWARÓW:

- nowe zasady dystrybucji towarów w mieście/gminie;
- używanie ekologicznych pojazdów;
- tworzenie współpracy różnych podmiotów w celu optymalizacji dostaw towarów w ramach miasta/gminy;
- inne.

ZARZĄDZANIE TRANSPORTEM:

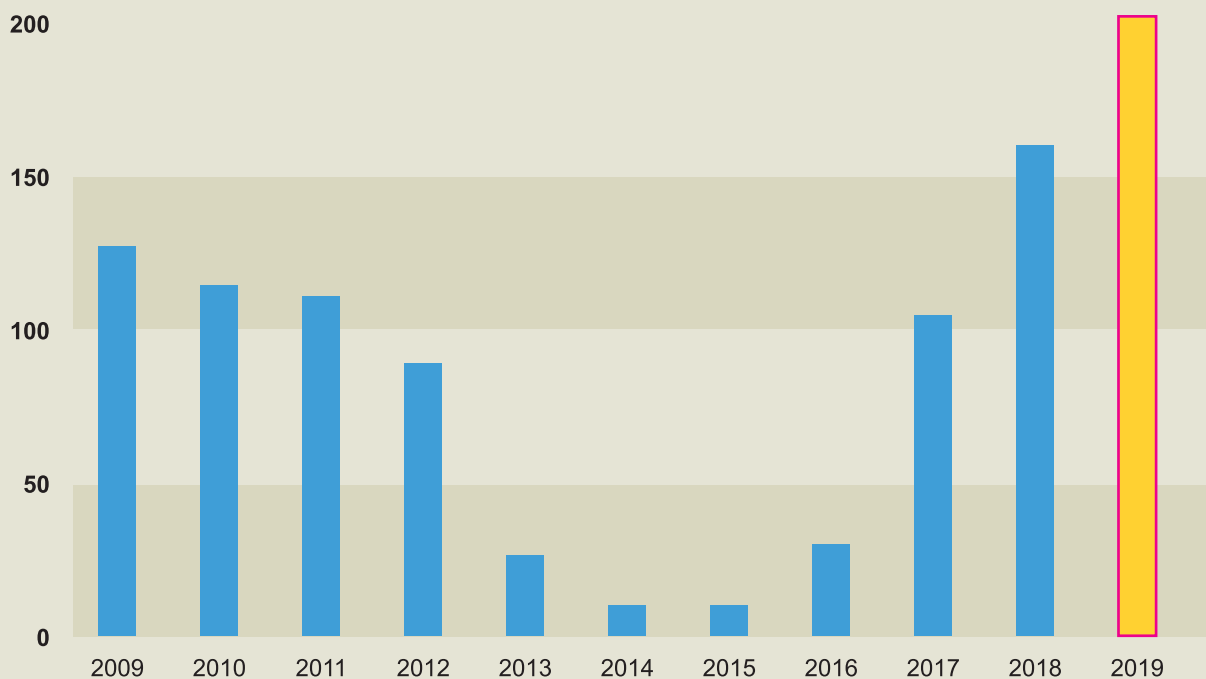
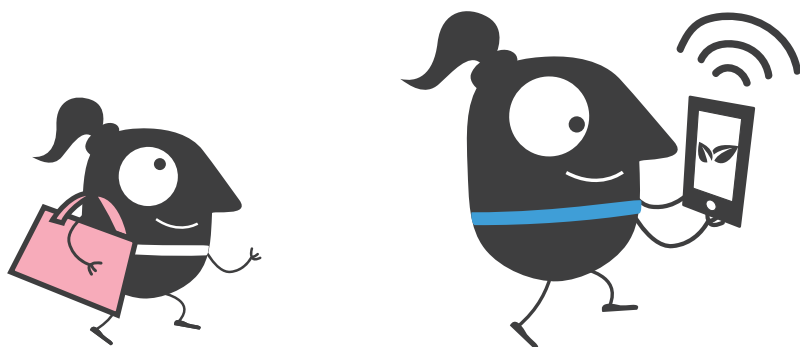
- opracowanie planów podróży dla pracowników;
- opracowanie planów podróży dla uczniów;
- utworzenie centrów mobilności i internetowych informatorów (np. dotyczących planowania podróży);
- prowadzenie działań edukacyjnych/kampanii społecznych;
- przygotowanie materiałów edukacyjnych;
- opracowanie planów podróży/mobilności w porozumieniu z interesariuszami;
- zachęty dla przedsiębiorców;
- stałe ograniczenie wjazdu do centrum miejscowości;
- stworzenie niezawodnego systemu transportu publicznego, ułatwiającego dostęp do dzielnic/stref biznesowych, przemysłowych i innych;
- stworzenie systemu buspasów i szlaków pieszych;
- zakup sprzętu i budowa stacji pomiaru jakości powietrza w miastach/gminach;
- dialog ze społeczeństwem i badanie opinii publicznej;
- inne.

3. ETZT 2019 W POLSCE

Rok 2019 był kolejnym rokiem dużego wzrostu zainteresowania kampanią ETZT. Uczestniczyło w niej 3135 miast z 50 państw z całego świata. Pobito nowy rekord udziału polskich podmiotów – poprzedni najlepszy wynik pochodził z 2018 roku i wynosił 160 uczestników.

W 2019 r. aż 202 podmioty samorządowe z Polski zarejestrowały swoje aktywności na stronie www.mobilityweek.eu, z czego 59 to tzw. Złoci Uczestnicy, tj. podmioty, które zorganizowały wszystkie typy aktywności: Tydzień Działań, wdrożyły Działania Trwałe oraz obchodziły Dzień bez Samochodu.

Polska ponownie znalazła się wśród najbardziej aktywnych państw europejskich, zajmując 4. miejsce (za Hiszpanią, Austrią i Węgrami).

Ministerstwo Infrastruktury, główny koordynator kampanii w Polsce, kontynuowało działania promujące inicjatywę ETZT wśród jednostek samorządowych oraz podmiotów spoza administracji publicznej. W listopadzie 2018 r. zorganizowano konferencję pt. „Podsumowanie Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu 2018 w Polsce”. W trakcie konferencji miało miejsce uroczyste wręczenie pamiątkowych dyplomów przedstawicielom miast i gmin jako podziękowanie za włożony wysiłek i zaangażowanie w organizację ETZT w swoich lokalnych społecznościach.

Natomiast w grudniu 2018 r. odbyły się warsztaty dla koordynatorów lokalnych, dotyczące praktycznych aspektów organizacji kampanii, z udziałem przedstawicieli Komisji Europejskiej (DG REGIO) oraz Europejskiego Sekretariatu kampanii. Warsztaty połączone były z uroczystością wręczenia nagród laureatom pierwszej edycji konkursu o nagrody Ministra Infrastruktury „Polskie Nagrody Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu”.

Laureatami nagród za rok 2018 zostali:

- WROCŁAW – nagroda ETZT za najlepszą kampanię lokalną dla dużego miasta/gminy (powyżej 50 tys.) – z uwagi na kompleksowe podejście do tego- rocznego tematu kampanii, znakomite wykorzystanie identyfikacji wizualnej, szerokie zaangażowanie partnerów lokalnych, jak również wdrożenie cieszą- cego się bardzo dużą popularnością środka trwałego w postaci nowej aplikacji mobilnej MOBILL Wrocław, umożliwiającej intermodalne planowanie podróży,
- BOCHNIA – nagroda ETZT za najlepszą kampanię lokalną dla małego miasta/gminy (poniżej 50 tys. mieszkańców) – ze względu na innowacyjny program, dopasowanie kampanii do warunków lokalnych oraz strategiczną promocję kampanii;
- GDYNIA – nagroda ETZT za najbardziej innowacyjne wydarzenie – organizacja Escape Trolley – gra trolej- busowa na wzór popularnych escape room.

Województwo pomorskie otrzymało wyróżnienie ETZT dla najbardziej aktywnego województwa – ze względu na ilość rejestracji w stosunku do liczby jednostek samorządu terytorialnego – miasta/gminy – z terenu danego województwa. Ponadto, jedno z pol- skich miast, Gdynia, które aplikowało o europejskie

nagrody w roku 2018, zostało docenione przez jury konkursu za program działań promujących korzystanie z publicznej komunikacji i znalazło się wśród finałowej trójki. Główna nagroda European Mobility Week Award 2018 przypadła stolicy Portugalii, Lizbonie.

Wśród innych działań, prowadzonych od początku 2019 r. przez Ministerstwo Infrastruktury, należy wymienić:

- zorganizowanie w kwietniu 2019 r. spotkania informacyjnego z przewoźni- kami kolejowymi w celu zachęcenia do zaangażowania w kampanię;
- przeprowadzenie w pierwszej połowie 2019 r., we współpracy z Urzędami Marszałkowskimi, 16 regionalnych spotkań informacyjnych dla lokalnych koordynatorów kampanii;
- ogłoszenie drugiej edycji Konkursu Ministra Infrastruktury „Polskie Nagro- dy Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu”;
- przygotowanie we współpracy z Centrum Unijnych Projektów Transporto- wych puli materiałów promocyjnych, które na początku września 2019 r. zostały przesłane do blisko 150 podmiotów, zarejestrowanych jeszcze przed rozpoczęciem kampanii.

4. Województwo dolnośląskie

Spotkanie informacyjne, współorganizowane z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego, odbyło się 21 maja 2019 r. we Wrocławiu. W województwie dolnośląskim swoje kampanie zarejestrowało 16 podmiotów (w roku 2018 r. było 13 rejestracji).

Bolesławiec

W Bolesławcu zaplanowano bogaty program w całym Tygodniu Działań. Obchody ETZT rozpoczęły się 16 września 2019 r. otwarciem wystawy poświęconej historii bolesławieckich firm transportowych MZK i PKS. Jednocześnie podsumowano konkurs plastyczny dla przedszkolaków pt. „Autobusem miejskim przez Bolesławiec”. Na rynku zaparkowały autobusy, w których prezentowano prace dzieci. W kolejnym dniu przeprowadzono badania ankietowe na temat potrzeb osób korzystających z komunikacji miejskiej. A 18 września 2019 r. odbył się spektakl dla 6- i 7-latków o tematyce ekologicznej, ponadto zorganizowano spotkanie autorskie z propagatorem turystyki rowerowej oraz zaprezentowano „energorower”. 19 września 2019 r. rozstrzygnięto konkurs fotograficzny pt. „Z ekologicznym transportem”, skierowany głównie do bolesławieckich

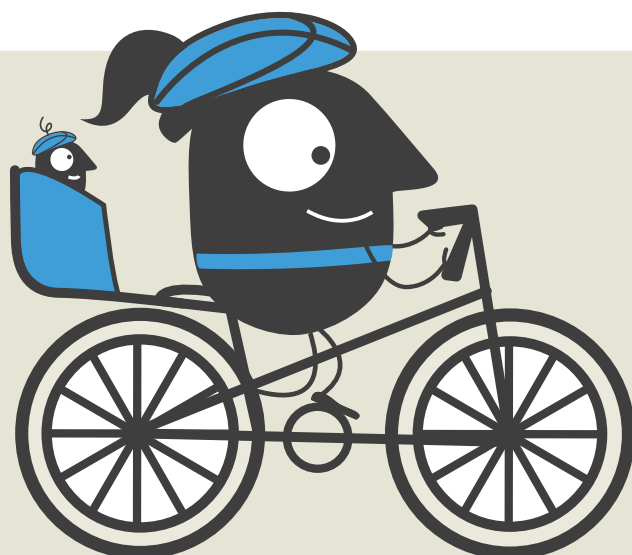
nastolatków. Natomiast 20 września zorganizowano przejazd przez miasto grupy rowerzystów promującej korzystanie z rowerów jako środka transportu miejskiego i sposobu na aktywny styl życia. Na rynku rozdawano specjalnie przygotowane na tę okazję mapki ze ścieżkami rowerowymi oraz pieszymi w Bolesławcu i okolicach. Na terenie MOSiR Bolesławiec odbyły się piknik i konkursy z nagrodami. Następnego dnia w Miejskiej Bibliotece Publicznej otwarto wystawę pokonkursową „Autobusem miejskim przez Bolesławiec”, a na profilu FB Młodzieżowej Rady Miasta opublikowano film z nagraniem sondy ulicznej dotyczącej komunikacji zbiorowej i tras rowerowych w Bolesławcu. Na zakończenie ETZT, w czasie Dnia bez Samochodu, przy współpracy z prywatną firmą zorganizowano na Rynku diagnostykę rowerową oraz znakowanie rowerów przez Straż Miejską. W ramach akcji „Nasze miasto oddycha” można było wymienić elektrośmieci i inne posegregowane odpady na sadzonki drzew i krzewów.

Chocianów

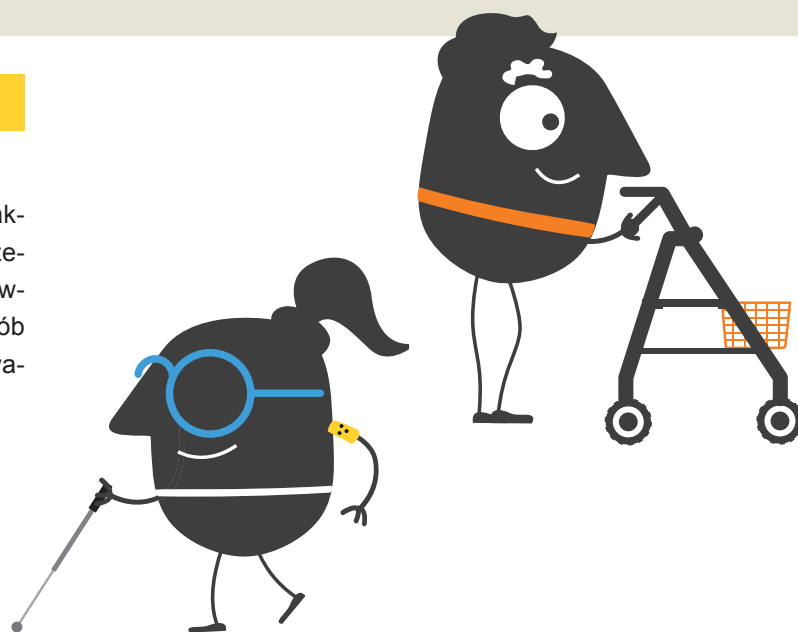
Niewielkie miasteczko Chocianów po raz pierwszy przyłączyło się do kampanii ETZT. W czasie Dnia bez Samochodu we współpracy z Komendą Policji w Polkowicach przeprowadzono szkolenie dla dzieci i osób starszych w zakresie umiejętności wymaganych przy egzaminie na kartę rowerową. Odbył się ponadto wspólny, 4-kilometrowy przejazd rowerowy na terenie Szklar Dolnych oraz marsz nordic walking. W obchodach brało udział ponad 50 osób, w tym duża grupa dzieci w wieku od 10 do 14 lat. Promując wydarzenia, wykorzystano wytyczne wizualne ETZT.

Chojnow

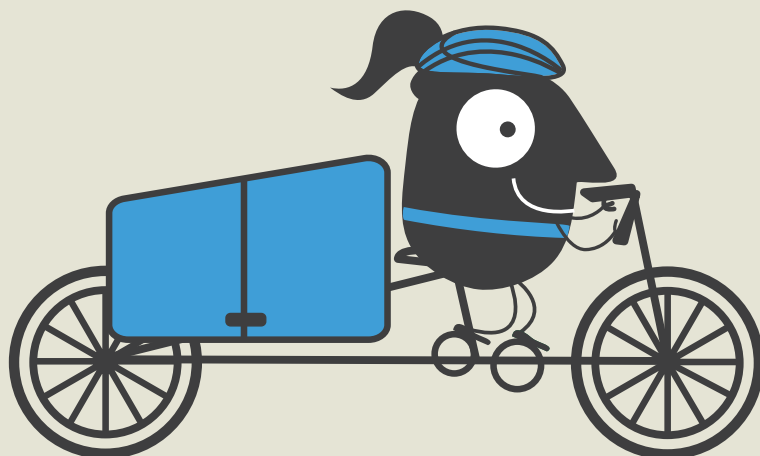
W tym roku w Chojnowie, który od ponad 10 lat aktywnie uczestniczy w ETZT, skupiono się na wdrożeniu szeregu Działań Trwałych, m.in. z zakresu usprawnień dla ruchu rowerowego i pieszego, a także dla osób z ograniczoną możliwością poruszania się. Wprowadzono też system pomiaru jakości powietrza.

Głogów

Zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Głogowie, w niedzielę 22 września 2019 r., można było bezpłatnie korzystać z przejazdów na wszystkich liniach komunikacyjnych bez obowiązku posiadania jakiegokolwiek dokumentu. Władze miasta zachęcały też mieszkańców do zamiany samochodu na rower i skorzystania z nowych odcinków ścieżek rowerowych.

Jelenia Góra

Jelenia Góra w ramach Działań Trwałych skupiła się w tym roku na zwiększeniu dostępności i poprawie oferty transportu publicznego. Miasto postawiło na wprowadzenie darmowych przejazdów dla dzieci i młodzieży uczących się, studentów oraz dla osób powyżej 70. roku życia. Dodatkowo zmianie uległy ceny i rodzaje biletów, tak by były przystępniejsze i atrakcyjniejsze dla mieszkańców, poprawiając tym samym czytelność cennika. W mieście pojawiły się też stacje ładowania samochodów elektrycznych. W czasie Dnia bez Samochodu podróżowanie komunikacją miejską było bezpłatne dla wszystkich pasażerów.

Kowary

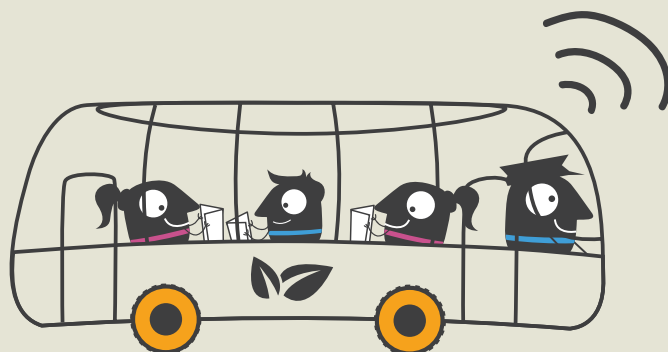
Kowary, które po raz pierwszy w 2019 roku zarejestrowały swój udział w ETZT, wśród zrealizowanych Działań Trwałych wymieniły m.in. zamontowanie przy kowarskich szkołach stojaków na rowery oraz oddanie bezpiecznego przejścia dla pieszych i podjazdu dla niepełnosprawnych. 21 września 2019 r. na kowarskiej starówce zorganizowano happening rowerowy połączony z V edycją Marszu Po Zdrowie. Do wspólnej organizacji przyłączyło się Stowarzyszenie „Eurojedynka”, Fundacja „Bike Planet”, Karkonoska Grupa GOPR oraz Nadleśnictwo Śnieżka w Kowarach.

Legnica

Z okazji Dnia bez Samochodu w Legnicy przez pierwszą godzinę za darmo można było jeździć rowerami miejskimi, zaś specjalną premię dla kierowców tradycyjnie przygotowało Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne. Warunkiem skorzystania z bezpłatnego przejazdu było posiadanie przy sobie ważnego dowodu rejestracyjnego pojazdu i prawa jazdy, które zastąpiły bilet.

Lubin

W Lubinie 22 września 2019 r. – jak co roku z okazji Dnia bez Samochodu – odbył się „Zwykły – Niezwykły przejazd rowerowy przez miasto”. Dla pierwszych 900 uczestników przejazdu przewidziano okolicznościowe koszulki, rozlosowane zostały także atrakcyjne nagrody rzeczowe.

Powiat wałbrzyski

W powiecie wałbrzyskim aktywnie promowano kampanię ETZT oraz wydarzenia zorganizowane z tej okazji. 20 września 2019 r. odbył się rajd rowerowy dzieci ze szkół w Boguszowie Górcach, połączony z wręczeniem okolicznościowych gadżetów oraz prelekcją policji na temat poruszania się rowerem. Dodatkowo 21 września 2019 r. w Sokołowsku zorganizowano Festiwal Nordic Walking, promujący zdrową formę poruszania się leśnymi drogami po Górach Kamiennych.

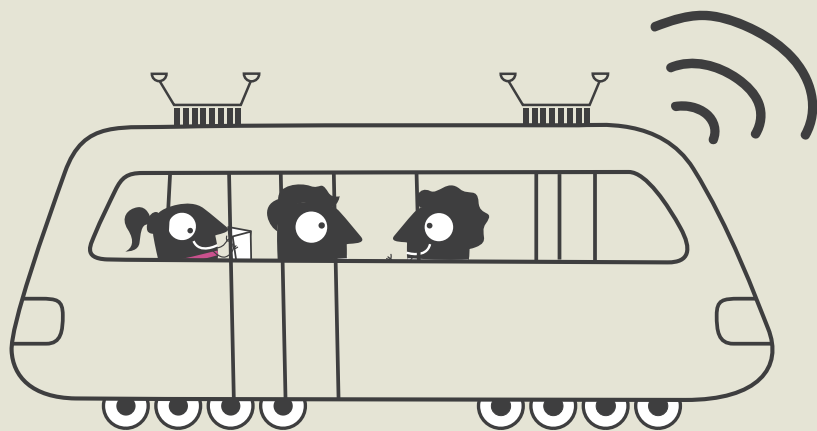

Siechnice

W Siechnicach obchodzono Dzień bez Samochodu oraz wdrożono Działania Trwałe w zakresie ułatwień dla użytkowników transportu zbiorowego. Wprowadzono sprzedaż zintegrowanego biletu miesięcznego, będącego wspólną ofertą biletu odcinkowego miesięcznego operatorów kolejowych (Przewozy Regionalne i Kolei Dolnośląskich) oraz biletu miesięcznego obowiązującego w siechnickiej komunikacji publicznej organizowanej przez Gminę.

Siechnice są również członkiem projektu EDWARD (European Day Without a Road Death) – Europejski Dzień Bez Ofiar Śmiertelnych na Drogach.

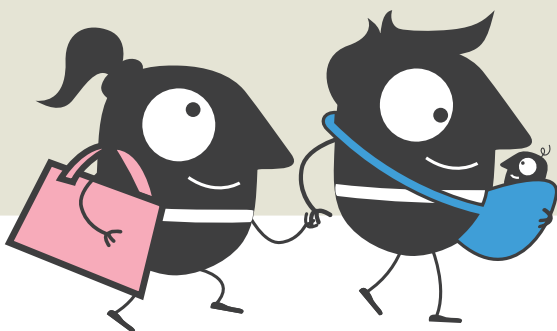

Świdnica

Świdnica bardzo aktywnie uczestniczyła w ETZT. Przez cały tydzień odbywały się różne aktywności edukacyjne, angażujące przede wszystkim uczniów, ale też innych mieszkańców miasta. W świdnickich szkołach we współpracy z policją zorganizowano spotkania podnoszące świadomość w sferze bezpieczeństwa pieszych w ruchu drogowym, dzieci uczestniczyły w konkursach plastycznych o tematyce transportowej, zaś UKS Judo Świdnica i judoka Rafał Kubacki nauczali o sztuce bezpiecznego upadania. Na ulicach miasta i w autobusach promowano ETZT, ankietowano pasażerów, a MPK zaangażowało się w akcję „Podnieś wzrok znad smartfona”. Na zakończenie ETZT, w czasie Dnia bez Samochodu, na terenach OSiR zorganizowano piknik rodzinny połączony z rajdem rowerowym, przeglądem i znakowaniem rowerów, prezentacjami alternatywnych środków transportu (segway, hulajnoga, ryksza itp.), ogłoszeniem wyników konkursów i wręczeniem nagród. W imprezę, w której udział wzięło ponad 1000 mieszkańców w różnym wieku, zaangażowane były liczne jednostki organizacyjne miasta.

Świebodzice

W Świebodzicach zorganizowano Tydzień Działań oraz wdrożono Działania Trwałe, m.in. w zakresie ruchu rowerowego oraz poprawy oferty transportu publicznego.

Wałbrzych

W Wałbrzychu 20 września 2019 r., w ramach obchodów Dnia bez Samochodu, na terenie Parku Wielokulturowego Stara Kopalnia odbyła się impreza plenerowa połączona ze zwiedzaniem obiektu oraz prezentacją specjalistycznych autobusów do przewozu osób niepełnosprawnych. Mieszkańcy mogli wziąć udział w konkursie wiedzy o komunikacji miejskiej oraz w konkursie plastycznym pt. „Bez spalin w Wałbrzychu – zielone miasto”. Odbył się ponadto pokaz udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, występy, emisja edukacyjnego filmu „Miasto w ruchu” w zabytkowym autobusie, który pełnił funkcję Mobilnego Centrum Promocji oraz wystawa prac plastycznych. Transport zbiorowy promowano hasłem „Zamień wóz na bus”, a mieszkańców edukowano w zakresie możliwości

zakupu biletów przez komórkę przy użyciu aplikacji SkyCash. Zorganizowano także paradę rowerową uczestników w okolicznościowych koszulkach w eskorcie Policji i Straży Miejskiej. Za okazaniem dowodu rejestracyjnego pojazdu można było skorzystać z bezpłatnej komunikacji miejskiej.

Wrocław

We Wrocławiu zorganizowano Tydzień Działań, wdrożono Działania Trwałe oraz obchodzono Dzień bez Samochodu. Działania edukacyjno-promocyjne związane ze zrównoważonym transportem i zdrowym, aktywnym trybem życia prowadzono we Wrocławiu przez cały ETZT przy współpracy licznych partnerów akcji. Od poniedziałku 16 września 2019 r. na placu Kościuszki czekało na wrocławian wiele atrakcji. Zgodnie z tegorocznym hasłem „Chodź z nami!” przygotowano liczne działania aktywizujące, m.in. spacery po niedostępnych na co dzień zakątkach DH Renoma, a także śladem artystycznej historii okolicy, spacer dla mobilnych fotografów, pokazy filmowe i dyskusje, konkurs plastyczny „Fantastyczny, ekologiczny pojazd” oraz gry i zabawy rodzinne. Ciekawym pomysłem były warsztaty z osobą niewidomą „Jazda w ciemno”, które pozwalały przekonać się, jak bariery w komunikacji miejskiej natyka się osoba niewidoma. Zwieńczeniem Tygodnia Działań był Dzień bez Samochodu, podczas którego część ul. Świdnickiej oraz plac Kościuszki zostały zamknięte dla ruchu samochodowego i stały się strefą relaksu i rozrywki. Wrocławska Masa Krytyczna zorganizowała przejazd rowerowy, odbyły się m.in. warsztaty dla rodzin z dziećmi „Zostań Tropicielem Miejskiej Dżungli”, wspólne czytanie książki „Jak rowery mogą uratować świat?” czy też finał akcji 10 000 kroków – promocja ruchu pieszego.

EUROPEJSKI TYDZIEŃ ZRÓWNOWAŻONEGO TRANSPORTU

16-22 WRZEŚNIA

WROCLAW, PLAC KOŚCIUSZKI

DZIEŃ BEZ SAMOCHODU

10:00 - 18:00

22 WRZEŚNIA

#ChodźZNami

#mobilityweek

#10000kroków

Oczywiście wszyscy w tym dniu mogli bez opłat skorzystać z przejazdów komunikacją zbiorową. Bezpłatnie można było podróżować też liniami gminnymi łączącymi Wrocław z gminami: Siechnice, Czernica oraz Kąty Wrocławskie.

#mobilityweek

Złotoryja

Złotoryja 16 września 2019 r. zainauguowała ETZT akcją „Social Biking Challenge – Mieszkańcy na rowery”, promując w mediach złotoryjski rower miejski. W dniach 17–19 września 2019 r. trwała wspólna akcja Straży Miejskiej i policji – „Bezpieczny dzień na drodze”, w ramach której, oprócz działań informacyjnych w złotoryjskich szkołach, przeprowadzono akcję na drogach miasta, przede wszystkim pod kątem bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów. 19 września 2019 r. zorganizowano konferencję na temat reaktywacji linii kolejowej z Legnicy do Jeleniej Góry przez Złotoryję,

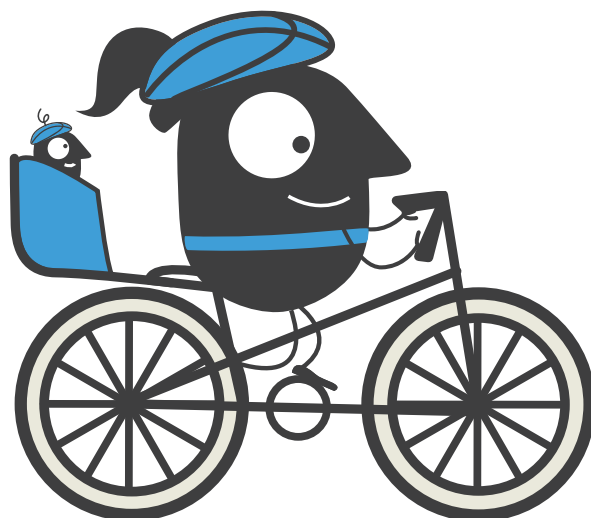
Lwówek Śląski, Wleń. Przedstawiono zarys stworzenia centrum intermodalnego na bazie starego dworca kolejowego. Dni 20, 21, 22 września to przede wszystkim promocja ruchu rowerowego: „Rowerowa szkoła” – losowanie nagród dla dzieci, które przyjechały na rowerze, wycieczka „Rowerem miejskim szlakiem złotoryjskich atrakcji turystycznych” zorganizowana przez Centrum Informacji Turystycznej oraz festyn rodzinny „Rower to styl życia” w czasie Dnia bez Samochodu. W tym dniu zamknięte zostały ulice: Żeromskiego, Rynek, Mickiewicza.

Żmigród

W Żmigrodzie, w ramach obchodów Dnia bez Samochodu, odbył się rodzinny rajd rowerowy i „piknik rowerowy pod basztą”, zorganizowany przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów „Dolnośląska Kraina Rowerowa”. W rajdzie wzięło udział ponad 170 osób. Uczestnicy testowali rowery elektryczne i towarowe, korzystali z mobilnego serwisu. W strefie dla dzieci odbyły się biegi, zadania sprawnościowe, gry i zabawy z dawnych lat – skakanie w gumę, kabla, na skakance. Każdy uczestnik mógł uczyć się znaków drogowych na kartach zadań czy pomalować koszulkę w rowero-

we motywy. Rozstrzygnięto konkurs na najciekawszą wyprawę rowerową po Dolnośląskiej Krainie Rowerowej, nagrodzono uczestników posiadających kaski dla dzieci, kamizelki, ekwipunek składający się z naczyń wielokrotnego użytku. Wśród zwycięzców rozlosowano vouchery ufundowane przez Miejsca Przyjazne Rowerzystom. Gastronomia wydawana była w naczyniach biodegradowalnych, a woda w butelkach zwrotnych od lokalnego producenta, dzięki czemu po całym wydarzeniu zebrano tylko pół worka odpadów.

5. Województwo kujawsko-pomorskie

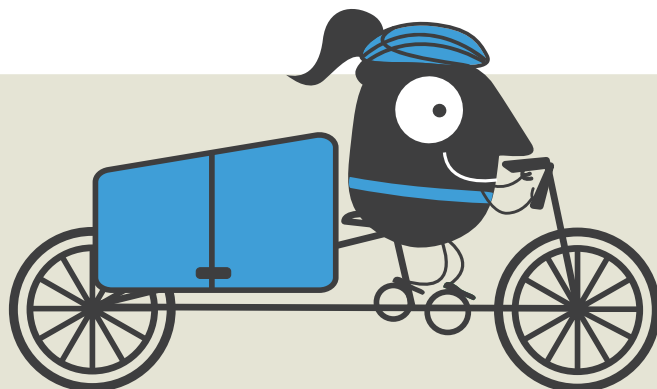

Spotkanie informacyjne, współorganizowane z Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego, odbyło się 30 maja 2019 r. w Toruniu. W województwie kujawsko-pomorskim swoje kampanie zarejestrowało 10 podmiotów, podwojono tym samym wynik z 2018 r. (5 rejestracji).

Bydgoszcz

W Bydgoszczy obchody Dnia bez Samochodu odbyły się 21 września 2019 r. na placu przy stadionie Klubu Sportowego „Chemik”. Mieszkańcy mogli uczestniczyć w pikniku i wystawie zabytkowych autobusów, podziwiać paradę zabytkowych autobusów w centrum miasta oraz skorzystać ze znakowania rowerów przez policję. W zajezdni tramwajowej zorganizowano „Drzwi Otwarte”. Promowano transport publiczny, oferując darmowe przejazdy komunikacją miejską, uruchomiono również dwie autobusowe trasy turystyczne w centrum miasta oraz w Bydgoskim Parku Przemysłowo-Technologicznym. Działania prowadzone były przez Urząd Miasta Bydgoszcz wraz z partnerami: Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Transportu Publicznego w Bydgoszczy oraz Stowarzyszenie Społeczny Rzecznik Pieszych. W niedzielę 22 września 2019 r. dla wszystkich chętnych odbył się rajd rowerowy na trasie: Bydgoszcz – Borówno – Bydgoszcz.

Chelmża

Z okazji Dnia bez Samochodu 21 września 2019 r. odbył się Rajd Rowerowy o Puchar Burmistrza Miasta Chelmży.

Czernikowo

W ramach kampanii ETZT 22 września 2019 r. odbyła się II. Czernikowska 10-tka – zawody biegowe rozegrane w malowniczej, przyjeziornej scenerii miejscowości Osówka, w których wzięło udział blisko 500 biegaczy. II edycja Czernikowskiej 10-tki to zawody biegowe i nordic walking, rozegrane w 11 kategoriach dziecięcych i 28 kategoriach zawodników dorosłych. Najmłodszy zawodnik – rywalizujący w biegach głównych (na 5 km oraz 10 km) miał 10 lat, najstarszy – 74. Przedsięwzięcie miało na celu promowanie zdrowego i aktywnego trybu życia oraz znaczenia kondycji fizycznej w codziennym funkcjonowaniu.

Gmina Chełmno

W 2019 roku Gmina Chełmno po raz pierwszy przystąpiła do ETZT. Między 16 a 22 września 2019 r. zorganizowano m.in. konkurs fotograficzny „Bezpieczny ruch pieszy i rowerowy – chodź ze mną”, którego celem było pokazanie innego sposobu poruszania się, alternatywnego do korzystania z samochodów oraz zachęcenie mieszkańców do zmiany niekorzystnych dla zdrowia przyzwyczajeń i wybrania alternatywnych, ekolo-

gicznych środków transportu. Wszystkich mieszkańców gminy i pracowników Urzędu Gminy Chełmno zaproszono do wzięcia udziału w sportowej rywalizacji za pomocą aplikacji Endomondo: GCH Bezpieczny ruch pieszy 2019 i GCH Bezpieczny ruch rowerowy 2019. Wszyscy uczestnicy konkursów otrzymali atrakcyjne nagrody oraz gadżety z ETZT. Patronat nad wydarzeniami objął Wójt Gminy Chełmno.

Grudziądz

21 września 2019 r. dla mieszkańców Grudziądza zorganizowany został „Rajd Rowerowy”, w trakcie którego przygotowano atrakcje w związku z obchodami ETZT, m.in. ognisko z upominkami. Z okazji Dnia bez Samochodu 22 września 2019 r. właściciele i pasażerowie samochodów mogli jeździć bezpłatnie komunikacją miejską, przejazd możliwy był po okazaniu dowodu rejestracyjnego pojazdu. Organizatorem kampanii był Wydział Komunikacji Miejskiej Urzędu Miejskiego.

Inowrocław

W Inowrocławiu w ramach ETZT od 16 do 25 września 2019 r. ponad 700 dzieci z inowrocławskich przedszkoli wzięło udział w Dniach Otwartych w zajezdni MPK. Dzieci miały okazję poznać specyfikę pracy w zajezdni, m.in. w dyspozytorni, na warsztacie i myjni oraz poznały różnicę między autobusami elektrycznymi a tradycyjnymi spalającymi ON. Na oficjalnym profilu miasta ogłoszono konkurs, w którym do wygrania były gadżety związane z ETZT. 22 września 2019 r. w ramach Dnia bez Samochodu wszystkie kasowniki w pojazdach MPK zostały wyłączone, a pasażerowie mogli skorzystać z darmowych przejazdów. Zrealizowane w Inowrocławiu Działania Trwałe (zakup nowych ekologicznych autobusów, wymiana przystanków na nowo-

czesne oraz rozbudowa Inteligentnego Sytemu Informatyki Pasażerskiej) promowano zarówno w miesięczniku „Nasze Miasto Inowrocław”, jak i na profilach społecznościowych miasta i MPK.

Nakło nad Notecią

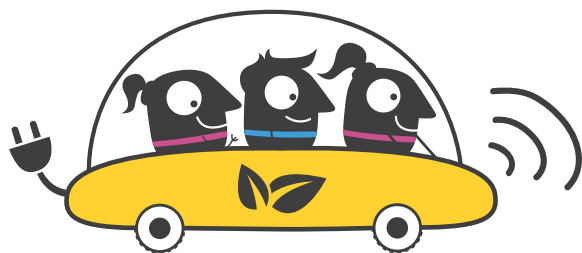
Nakło nad Notecią po raz pierwszy uczestniczyło w ETZT i zarejestrowało wszystkie trzy typy aktywności. W ramach Tygodnia Działań Starostwo Powiatowe w Nakle przygotowało konkurs fotograficzny, zaś na profilu FB publikowane były ekologiczne ciekawostki. Konkursy plastyczne i inne aktywności – o tematyce promującej zrównoważone formy transportu – organizowane były w placówkach oświatowych. Od poniedziałku do piątku odbywały się patrole rowerowe strażników miejskich. 21 września 2019 r. Stowarzyszenie Towarzystwo Przyjaciół Nakła zorganizowało spacer nordic walking. W trakcie Muzycznego Pikniku Rodzinnego z okazji 720-lecia nadania praw miejskich Nakła nad Notecią, który odbył się 22 września 2019 r., zapewniono mieszkańcom możliwość skorzystania z darmowego transportu zbiorowego.

Powiat tucholski

16 września 2019 r. ok. 400 uczniów z terenu powiatu tucholskiego miało możliwość zapoznać się z konstrukcją samochodu elektrycznego oraz specyfiką jego eksploatacji i napraw. Samochód zaprezentowali eksperci Lasów Państwowych. W ramach Tygodnia Zrównoważonego Transportu mówili oni o wpływie transportu na środowisko i przedstawiali sposoby redukcji negatywnego oddziaływania, do których zalicza się wykorzystanie napędu elektrycznego. Była to też okazja do praktycznego zetknięcia się z niskoemisyjnym pojazdem.

Toruń

W roku 2019 Toruń zarejestrował Tydzień Działań oraz realizację licznych Działań Trwałych (m.in. usprawnienia na rzecz ruchu pieszego i rowerowego, poprawę oferty i dostępności transportu publicznego, działania z zakresu zarządzania transportem, np. system informacji pasażerskiej). Wiele atrakcji dla mieszkańców zaoferowano 21 września 2019 r., w tym wędrowki rodzinne z PTTK, festyn rodzinny „Drzwi otwarte” w Za-

jezdni Tramwajowej, przejazdy tramwajem turystycznym. Na czas przejazdu Masy Krytycznej operator Torvelo Rower Miasta Toruń udostępnił bezpłatnie 20 rowerów. 22 września 2019 r. MZK w ramach akcji „Bilet za dowód” oferowało bezpłatny przejazd środkami komunikacji miejskiej dla osób, które okazały ważny dowód rejestracyjny samochodu.

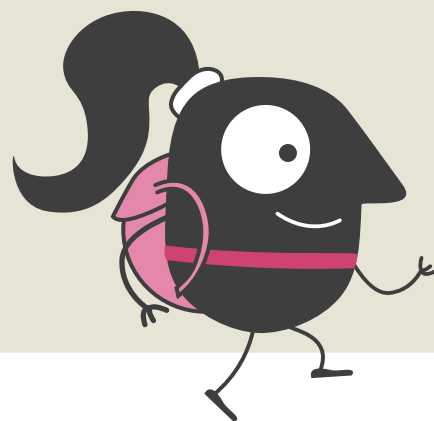
Włocławek

We Włocławku w 2019 r. podczas ETZT zrealizowano wszystkie trzy typy aktywności. Wdrożono Działania Trwałe, w szczególności w zakresie usprawnień dla pieszych i rowerzystów, m.in. stworzono pierwszy w mieście WŁOParking – zagospodarowano jedno miejsce parkingowe na miejsce przyjazne pieszym i rowerzystom. Ponadto opracowany został dokument „Standardy techniczne i wykonawcze dla infrastruktury rowerowej Miasta Włocławek”. W trakcie Tygodnia Działań zainaugurowano m.in. akcję pod nazwą „Urządowa ławka” – przed budynkiem Urzędu Miasta w każdy 1. i 3. wtorek miesiąca w godz. 16:00–17:00 będzie wystawiona ławka, na której będzie można porozmawiać z urzędnikiem zajmującym się miejską mobilno-

ścią. Zorganizowano pierwszy „WŁALK Maraton” – zabawę polegającą na odwiedzeniu – pieszo, rowerem, komunikacją miejską – kilku adresów, rozrzuconych po mieście i zbieraniu specjalnych pieczętek. W godzinach porannych kursów pasażerem MPK rozdawano ekologiczne torby, w ramach wdzięczności za skasowanie biletu. W czasie Dnia bez Samochodu, oprócz zaoferowania darmowych przejazdów dla osób posiadających dowód rejestracyjny, zamknięto dla ruchu samochodowego ul. Piwną, zorganizowano specjalną przestrzeń (maty trawiaste, leżaki, stoliki) oraz koncert plenerowy „Pianino na ulicy”.

6. Województwo lubelskie

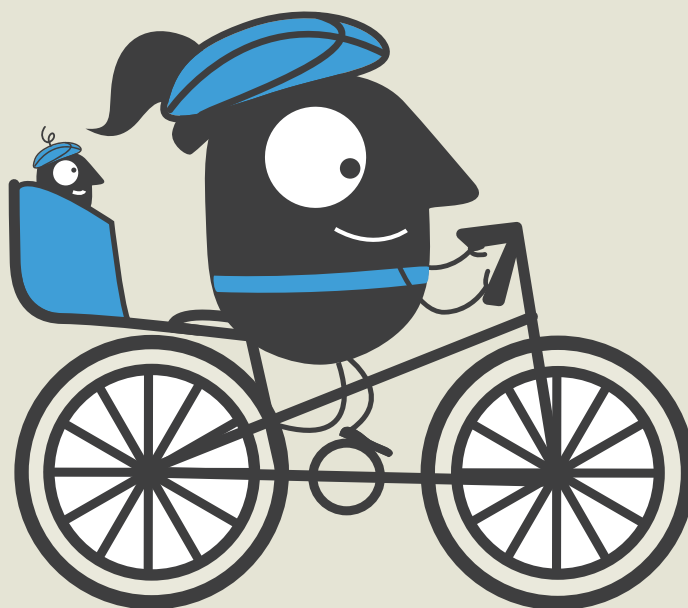

Spotkanie informacyjne, współorganizowane z Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego, odbyło się 15 maja 2019 r. w Lublinie. W województwie lubelskim swoje kampanie zarejestrowało 14 podmiotów – dwukrotnie więcej niż w roku 2018.

Baranów

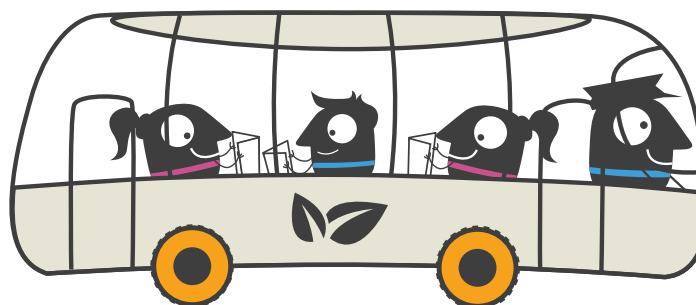
W Gminie Baranów zarejestrowano Tydzień Działań, wdrożono Działania Trwałe i obchodzono Dzień bez Samochodu. W placówkach oświatowych przeprowadzono wiele działań edukacyjnych dotyczących bezpiecznych zasad poruszania się zrównoważonymi środkami transportu oraz zachęcano do proekologicznego stylu życia. Zorganizowano akcję „Czytelnicy na dwóch kółkach” oraz „Świeć przykładem – bądź widoczny na drodze”. W celu zwiększenia świadomości stosowania elementów odblaskowych w czasie jazdy na rowerze i zachowania bezpieczeństwa rozdano elementy odblaskowe. 22 września 2019 r. z okazji Dnia bez Samochodu odbył się „Rodzinny Rajd Rowerowy” połączony z poznawaniem Miejsc Pamięci Narodowej oraz rajd pieszy.

Biała Podlaska

W Białej Podlasce obchodzono Dzień bez Samochodu. Zachęcano kierowców do skorzystania z darmowej komunikacji miejskiej za okazaniem ważnego dowodu rejestracyjnego pojazdu.

Biłgoraj

Biłgoraj włączył się w obchody ETZT, realizując slogan „Chodź z nami”. W niedzielę, 22 września 2019 r. biłgorajski Ośrodek Sportu i Rekreacji zorganizował rowerowy przejazd ulicami miasta z udziałem ponad 50 rowerzystów oraz rekreacyjno-edukacyjny piknik nad zalewem, połączony z konkursami rekreacyjnymi (m.in. rowerowy tor przeszkód, marszobiegi wokół zalewu). Uczestnikom wręczano gadżety z logo i hasłem wydarzenia oraz upominki i nagrody pozyskane od sponsorów. Dodatkowo, po raz pierwszy w Biłgoraju, odbył się terenowy wyścig rowerowy na 46-kilometrowej trasie prowadzącej okolicznymi lasami, w którym startowało 118 osób.

Gmina Konopnica

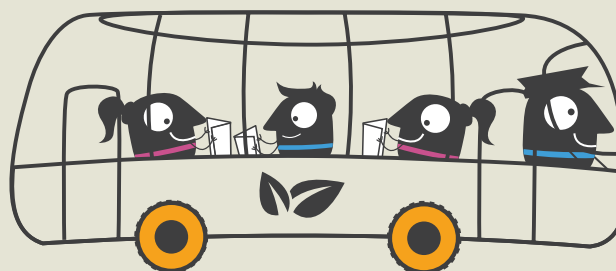
Gmina Konopnica po raz pierwszy przystąpiła do ETZT. W dniach 16–22 września 2019 r. promowano na stronie internetowej, tablicach ogłoszeń oraz fanpage'u wdrożone w ciągu ostatnich 12 miesięcy Działania Trwałe, m.in.: przebudowę 4 dróg gminnych, wykonanie opasek bezpieczeństwa oraz 4 przejść dla pieszych. 22 września 2019 r. był Dniem Bez Samochodu – bezpłatna komunikacja obowiązywała na liniach 12, 78 i 79. Wspólnie z dzielnicowymi z Komisarzatu Policji w Bełżycach przeprowadzono w szkołach pogadanki na temat zasad bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym, bezpieczeństwie w domu, na ulicy. Dla najmłodszych przygotowano odblaski z logo ETZT.

Kraśnik

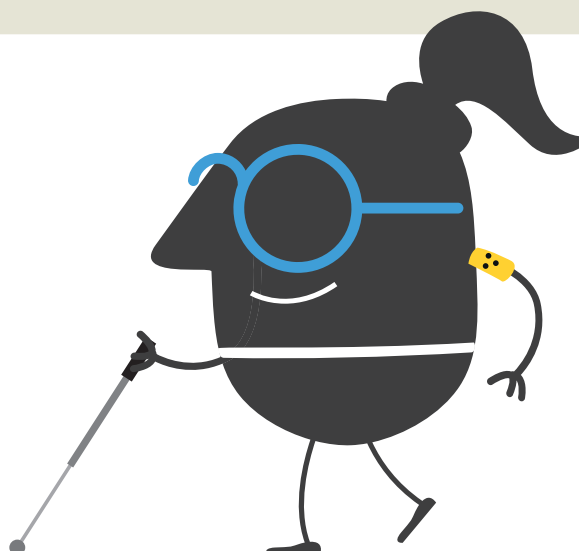
Głównym organizatorem obchodów ETZT w Kraśniku było Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne, które zaoferowało 16 września 2019 r. darmową komunikację wszystkim mieszkańcom w godzinach 12:00–13:00, zaś 20 września 2019 r. darmowe przejazdy dla osób okazujących dowód rejestracyjny i prawo jazdy. Ponadto 20 września 2019 r. odbyły się dni otwarte w MPK – wycieczki dla dzieci, zwiedzanie zajezdni.

Lubartów

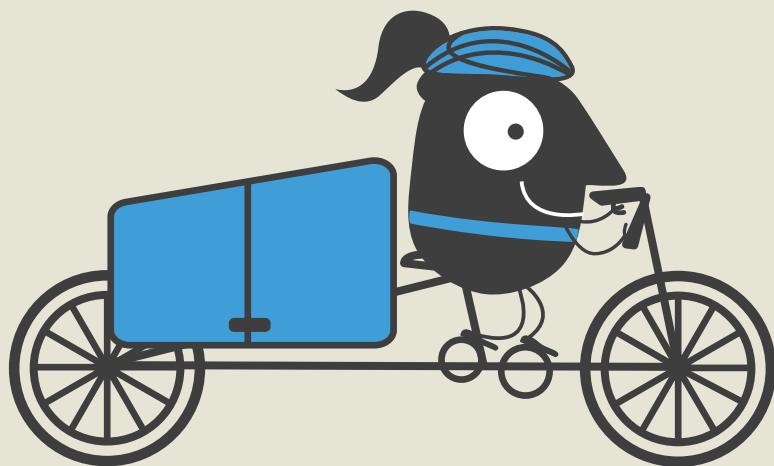
W Lubartowie wdrożono Działania Trwałe, w tym nowe ścieżki rowerowe, wprowadzono ułatwienia dla osób o ograniczonej możliwości poruszania się oraz otwarto parking parkuj&jedź.

Lublin

Lublin uczestniczył w kampanii ETZT już po raz dwunasty. W roku 2019 zorganizowano obfitujący w ciekawe wydarzenia Tydzień Działań, wdrożono Działania Trwałe i obchodzono Dzień Bez Samochodu. Na Moście Kultury 18 września odbywały się „rowerowe śniadania”. W ramach akcji „Dziękuję, że jeździsz rowerem!” każda osoba zmierzająca rano na rowerze do pracy czy do szkoły otrzymała „ekwiwalent energetyczny” w postaci pakietu śniadaniowego (drożdżówka, napój, owoc, słodycz) oraz niezbędne gadżety rowerowe. Grupa „Bombardowanie włóczką” przygotowała akcję „Komunikacja miększa” i własnoręcznie wykonanymi dekoracjami z włóczki zmieniła środek transportu w kolorowe, radosne i szalone wnętrze. Przeprowadzono też eksperyment w zakresie organizacji ruchu miejskiego – przestrzenie w centrum Lublina zyskały nową odświeżoną. Od 21 do 22 września 2019 r. ograniczono ruch ogólny i uprzywilejowano transport zbiorowy i rowerowy na głównej ulicy Lublina, Krakowskim Przedmieściu, które stało się tzw. „Żywą Ulicą” i miejscem, na którym odbywały się pokazy, koncerty i warsztaty dla mieszkańców. Ponadto w Dniu bez Samochodu zaoferowano bezpłatne przejazdy komunikacją miejską za okazaniem dowodu rejestracyjnego auta, zaś NextBike Polska nie naliczała opłaty przez całą pierwszą godzinę każdego wypożyczenia Lubelskiego Roweru Miejskiego.

Łuków

W ramach ETZT w Łukowie zarejestrowano obchody Dnia bez Samochodu.

Pszczew

W roku 2019 Pszczew wdrożył Działania Trwałe polegające na rozbudowie infrastruktury rowerowej.

Puławy

Puławy aktywnie włączyły się w obchody ETZT. Zorganizowano m.in. konkursy dla przedszkolaków na temat bezpieczeństwa w ruchu drogowym, konkurs plastyczny „Środki transportu poruszane siłą mięśni” oraz warsztaty dla dzieci w wieku 7–10 lat polegające na zbudowaniu instalacji plastycznej przedstawiającej istniejący lub przyszłościowy środek transportu. 21 września 2019 r. świętowano Dzień bez Samochodu – odbył się rajd rowerowy ulicami miasta oraz impreza plenerowa z nagrodami, animacjami plastycznymi i sportowymi, filmowym autobusem, pokazem kuglarskim i tańcem oraz poczęstunkiem dla uczestników.

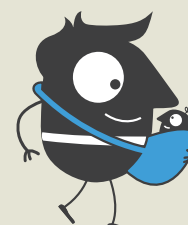

Stary Uścimów

Gmina Uścimów po raz pierwszy wzięła udział w ETZT. W ramach kampanii odbyły się spotkania edukacyjne z uczniami szkół podstawowych na temat bezpieczeństwa w ruchu rowerowym i pieszym, prezentacja i możliwość przejażdżki rowerem cargo oraz rowerem z przyczepką do przewozu dzieci. Zwieńczeniem akcji był Dzień Bez Samochodu, podczas którego zorga-

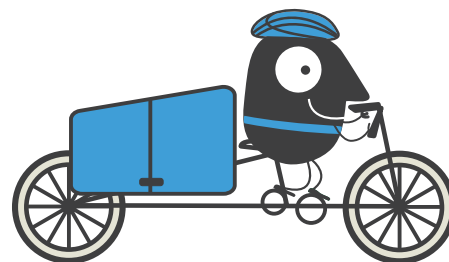
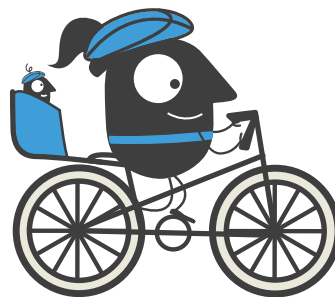
nizowano rajd rowerowy, znakowanie rowerów, pokaz udzielania pierwszej pomocy, występ akrobata rowerowego, pokaz sprzętu strażackiego, mobilne miasteczko ruchu drogowego. Dla najmłodszych przewidziano specjalne atrakcje: zjeżdżalnie, malowanie twarzy, bańki mydlane czy kącik plastyczny.

Świdnik

Pełne obchody ETZT zorganizowano również w Świdniku. Wśród różnych wydarzeń na uwagę zasługuje audyt infrastruktury rowerowej przeprowadzony przez Stowarzyszenie Świdnik Miasto dla Rowerów oraz radnych miejskich, podczas którego oceniono dotychczasowe rozwiązania, wskazano miejsca, gdzie należy dokonać poprawek i przedstawiono pomysły na dalszy rozwój. 22 września 2019 r. zaoferowano darmowe przejazdy komunikacją miejską i rowerem miejskim, zaś grupa rowerowa „Alfa” wraz z Urzędem Miasta zorganizowała Rajd o Błękitną Koszulkę Serca, podczas którego Burmistrz przekazał rower dla domu dziecka, a najmłodsi uczestnicy mogli wziąć udział w konkursie ruchu drogowego przygotowanym przez Straż Miejską.

Wojciechów

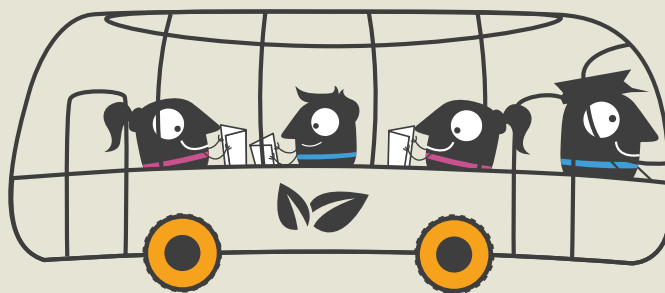
Również Gmina Wojciechów po raz pierwszy przyłączyła się do ETZT. Głównym założeniem było dotarcie do najmłodszych mieszkańców gminy, rozpoczynających przygodę z rowerem i przekazanie im wiedzy na temat zasad bezpiecznego poruszania się zarówno rowerem, jak i pieszo. Do akcji przyłączyli się funkcjonariusze policji, którzy od poniedziałku do piątku prowadzili pogadanki w każdej ze szkół z terenu gminy. W piątek 20 września 2019 r. na boisku szkolnym przy Szkole Podstawowej w Wojciechowie zorganizowano miasteczko rowerowe. Zrealizowano również Działanie Trwałe – budowę chodnika w miejscowości Sporniak.

Zamość

Zamość włączył się w kampanię ETZT, oferując w czasie Dnia bez Samochodu możliwość bezpłatnego wypożyczenia roweru w Zamojskim Centrum Informacji Turystycznej i Historycznej. Zamojski Urząd Miasta zachęcał do pozostawienia auta na parkingu i skorzystania z bezpłatnej jazdy autobusami MKZ za okazaniem dowodu rejestracyjnego.

7. Województwo lubuskie

Spotkanie informacyjne, współorganizowane z Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubuskiego, odbyło się 11 kwietnia 2019 r. w Zielonej Górze. W województwie lubuskim swoje kampanie zarejestrowało 6 podmiotów, podobnie jak w roku ubiegłym.

Gorzów Wielkopolski

Gorzów Wielkopolski wziął czynny udział w kampanii ETZT 2019, organizując m.in. warsztaty edukacyjne dla dzieci w Miasteczku Ruchu Drogowego, konferencję na temat dostępności w transporcie oraz koncepcji zrównoważonego transportu w mieście, twórcze warsztaty z budowania stojaków rowerowych ze zużytych palet, Akcją Sprzątania Świata, zawody wraz z konkursem ekologicznym dotyczącym segregacji odpadów. Mieszkańców zaproszono też na spacer „Chodź z nami! Czyli zdrowo i poznawczo odkrywaj Gorzów wzdłuż Kłodawki”. W Dniu bez Samochodu odbyła się wycieczka piesza po rezerwacie „Gorzowskie Murawy” oraz przejazd Masy Rowerowej ulicami miasta. Zaoferowano również darmową komunikację publiczną.

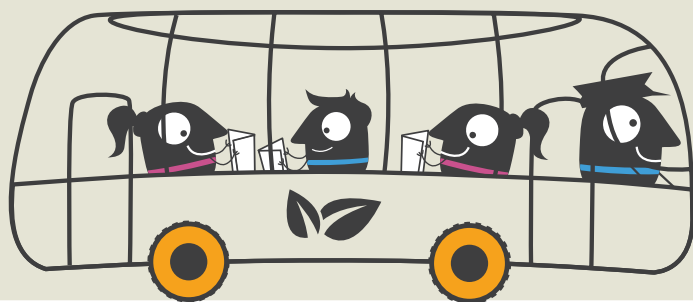

Nowa Sól

W niedzielę 22 września 2019 r. Nowa Sól dołączyła do obchodów Dnia bez Samochodu, zachęcając mieszkańców do rezygnacji z użytkowania aut i skorzystania z komunikacji miejskiej, która tego dnia była dla wszystkich darmowa.

Świebodzin

W Świebodzinie w czasie ETZT promowano aktywność. W dniach od 16 do 22 września 2019 r. trwała akcja „Pobij rekord w pokonanych km!” z nagrodami dla rowerzystów, pieszych i biegaczy, którzy w aplikacji ENDOMODO zarejestrowali najwięcej kilometrów. Ponadto 18 września 2019 r. odbyło się spotkanie z policjantami na temat bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego oraz pokaz ratowników ze straży pożarnej w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Zbąszynek

Zbąszynek zarejestrował Działania Trwałe z zakresu rozbudowy infrastruktury dla ruchu rowerowego.

Zielona Góra

Obchody ETZT w Zielonej Górze koordynował Miejski Zakład Komunikacji. Przez cały tydzień promowano zrównoważony transport publiczny na portalu społecznościowym FB oraz stronie internetowej. Na terenie Zajezdni MZK zorganizowano dzień otwarty. W czasie Dnia bez Samochodu wszystkie osoby, które w czasie przejazdu autobusem okazały ważny dowód rejestracyjny samochodu oraz prawo jazdy, mogły skorzystać z bezpłatnych przejazdów. Działania Trwałe to m.in. budowa nowych ścieżek rowerowych oraz poprawa oferty transportu publicznego.

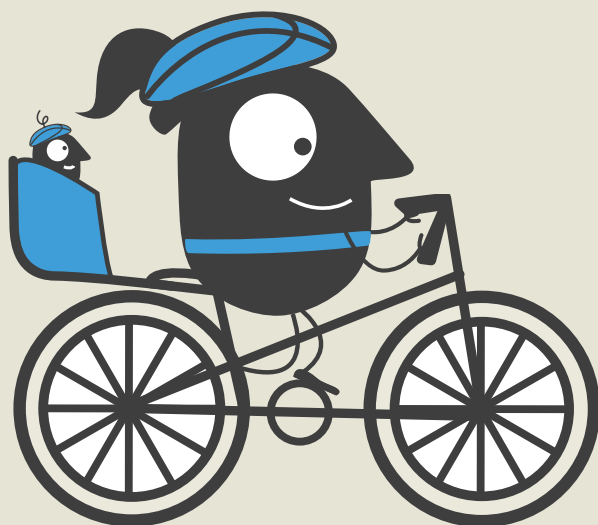

Żary

W Żarach zorganizowano Tydzień Działań i wdrożono liczne Działania Trwałe z zakresu rozbudowy infrastruktury pieszo-rowerowej czy poprawy dostępności i oferty transportu publicznego. Ponadto w czasie Dnia bez Samochodu Straż Miejska ustawiła w centrum miasta namiot z gadżetami odblaskowymi przeznaczonymi dla mieszkańców, którzy w tym dniu pozostawili swoje samochody i wybrali środek alternatywny: rower, komunikację publiczną czy ruch pieszy. W akcji tradycyjnie uczestniczyli najmłodsi mieszkańcy, którzy maszerując ulicami miasta, wręczali mieszkańcom gadżety z dołączonym hasłem "Na spacerek, na rowerek".

Chodź z nami!

8. Województwo łódzkie

Spotkanie informacyjne, współorganizowane z Urzędem Marszałkowskim Województwa Łódzkiego, odbyło się 29 maja 2019 r. w Łodzi. W województwie łódzkim swoje kampanie zarejestrowało 10 podmiotów, co stanowi dwukrotny wzrost w stosunku do roku 2018.

Bełchatów

Przygotowując się do tegorocznych obchodów ETZT, miasto Bełchatów zrealizowało Działania Trwałe, takie jak: rozbudowa ścieżek rowerowych, ułatwienia dla ruchu pieszego, a także zbudowano parking dla rowerów „Bike and Ride”. Zorganizowany został również Dzień Bez Samochodu, zamknięto ulicę L. i M. Kaczyńskich, gdzie przeprowadzane były gry i zabawy dla dzieci. Tuż obok na Placu Narutowicza znajdowało się centrum całej akcji, gdzie można było zapoznać się z różnego typu pojazdami elektrycznymi. Dużym zainteresowaniem cieszyło się zwiedzanie elektrycznego autobusu, znakowanie rowerów, a także możliwość przeszkolenia się w zakresie eco-drivingu i poślizgu kontrolowanego. Zorganizowany został również dla młodszych kierowców jednośladów egzamin na kartę rowerową oraz miasteczko ruchu drogowego. W ramach ETZT zorganizowano konkurs fotograficzny pn. „Nieemisyjnie po Bełchatowie”. Dodatkową atrakcją dla mieszkańców była możliwość otrzymania sadzonki drzewa.

Głowno

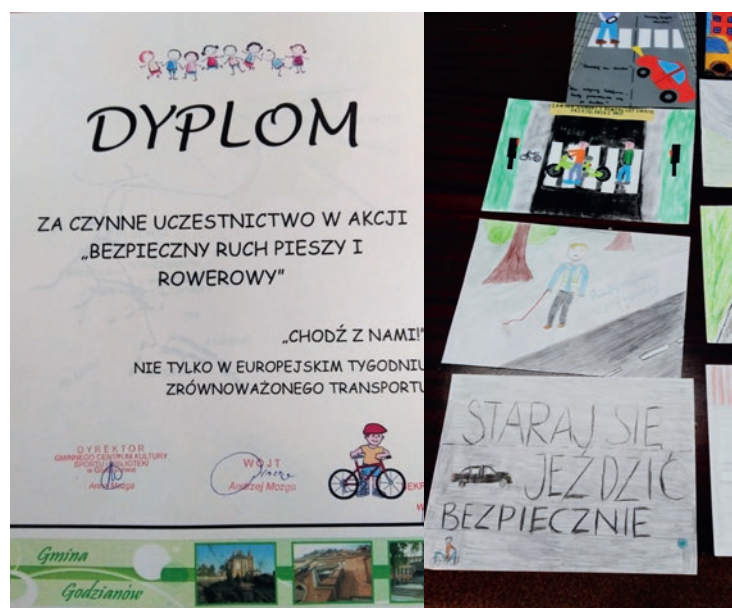
W Głownie zorganizowano Tydzień Działań oraz obchodzono Dzień bez Samochodu.

Godzianów

Gmina wiejska Godzianów wzięła udział w kampanii ETZT po raz pierwszy. W akcję zaangażowano najmłodszych mieszkańców, dla których zorganizowano konkurs plastyczny „Bezpieczny ruch pieszy i rowerowy” oraz okolicznościowe prelekcje o tematyce transportowej. 22 września 2019 r. nastąpiło podsumowanie kampanii wraz z prezentacją wszystkich prac, wręczeniem nagród i dyplomów oraz gadżetów otrzymanych z Ministerstwa Infrastruktury.

Łódź

Łódź jest wieloletnim uczestnikiem kampanii ETZT. Jednym z tegorocznych działań było zamontowanie specjalnych znaków – „Wyprzedzaj bezpiecznie” z informacją o prawidłowym sposobie wyprzedzania rowerzystów z zachowaniem odpowiedniej odległości. Tablice zamontowane zostały na ulicach, po których odbywa się ruch rowerowy, a nie są wyposażone w infrastrukturę dla rowerzystów.

Zainaugurowany został również kolejny sezon Akademii Miejskiego Podróżnika. Akademia to miejsce, w którym najmłodszy mieszkańcy Łodzi poznają zasady właściwych zachowań, funkcjonowanie komunikacji miejskiej i podstawy ruchu drogowego. W dniach 21–22 września 2019 r. realizując tegoroczne hasło „Chodź z nami!”, zaproszono łodzian na piesze wycieczki z przewodnikiem, zaś dla miłośników komu-

nikacji miejskiej przygotowano zostały dwa wydarzenia związane z historią łódzkich tramwajów i autobusów: XIII Giełda Biletów i Pamiątek Komunikacji Miejskiej w Muzeum Komunikacji Miejskiej MPK-Łódź. Podczas giełdy został rozstrzygnięty konkurs na najciekawszą pamiątkę związaną z komunikacją miejską. Również w sobotę odbył się IV Konkurs Wiedzy o Komunikacji Miejskiej. W niedzielę 22 września 2019 r. mieszkańcy wzięli udział w dniach otwartych Zajezdni Muzealnej Brus, gdzie mogli zobaczyć zabytkowe tramwaje i autobusy i sprawdzić, jak niegdyś podróżowało się po Łodzi. Otwarta dla zwiedzających była również zajezdnia Chocianowice. Był to ostatni moment, aby zwiedzić jedną z najstarszych łódzkich zajezdni, przed rozpoczęciem jej remontu.

Pabianice

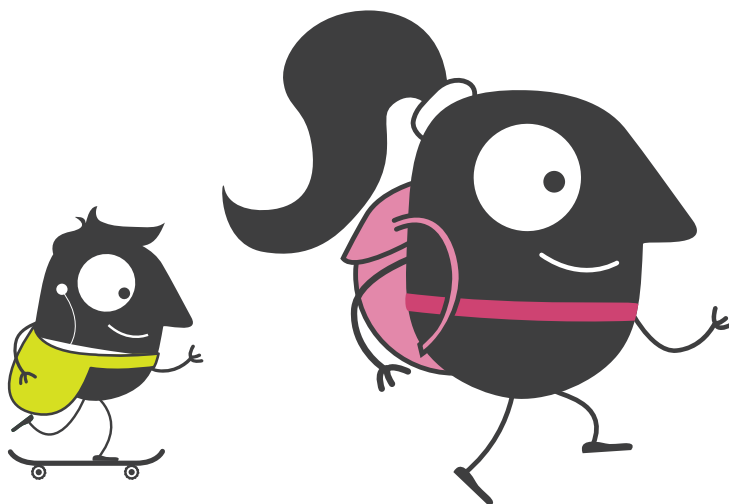
W ramach działań ETZT zorganizowano Dzień Bez Samochodu, w czasie którego właściciele samochodów osobowych mogli jeździć bezpłatnie autobusami komunikacji miejskiej. Wspólnie z Miejską Biblioteką Publiczną i MZK przygotowano akcję „Książka w drodze”. W ramach akcji „Książka w drodze” około 300 książek umieszczono w autobusach, a chętni mogli wziąć je do domu, przeczytać i podać dalej. W tym roku w autobusach obok książek umieszczono również niezbędni pasażera. W ramach szóstej edycji konkursu „Kolorowy bilet” zadaniem uczniów klas IV–VII szkół podstawowych było zaprojektowanie biletu o nominale 65 groszy. Najciekawszy projekt zostanie wydrukowany w nakładzie 30 tys. sztuk i wprowadzony do pełnowartościowej dystrybucji.

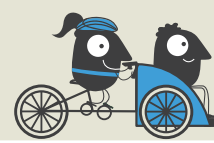

Plichtów

W Plichtowie w ramach Tygodnia Działań w Gminno-Parkowym Centrum Kultury i Ekologii zorganizowano spektakl profilaktyczny dla dzieci i rodziców pod tytułem „Przygody zazdrosnego Liliputka”, poruszający kwestie bezpieczeństwa w ruchu pieszym i rowerowym.

Radomsko

Miasto Radomsko po raz pierwszy uczestniczyło w kampanii ETZT, rejestrując obchody Dnia bez Samochodu – 22 września 2019 r. osoby posiadające przy sobie ważny dowód rejestracyjny mogły korzystać z komunikacji miejskiej bezpłatnie.

Skierniewice

Skierniewice wdrożyły Działania Trwałe z zakresu usprawnień dla ruchu rowerowego i pieszego, a także poprawy oferty transportu publicznego.

Sulejów

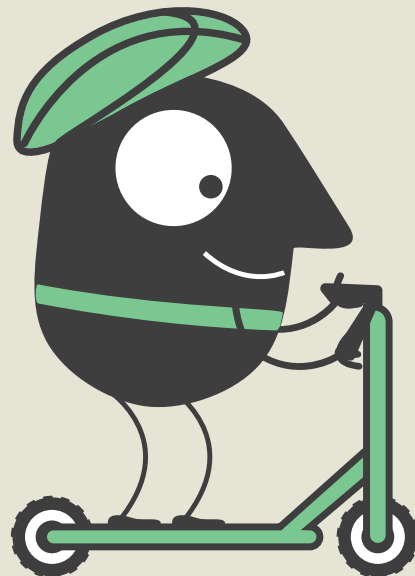
W Sulejowie zorganizowano Tydzień Działań i wdrożono Działania Trwałe, a także obchodzono Dzień bez Samochodu.

Zgierz

W ramach kampanii ETZT 2019 Zgierz zarejestrował wdrożenie Działań Trwałych. Ponadto 22 września 2019 r. wszyscy posiadacze samochodów mogli skorzystać z bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską na terenie Zgierza i na linii międzygminnej nr 2, na podstawie okazanego dowodu rejestracyjnego, wraz z osobami towarzyszącymi – łącznie w liczbie zgodnej z wpisem określającym liczbę miejsc siedzących w samochodzie

9. Województwo małopolskie

Spotkanie informacyjne, współorganizowane z Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego, odbyło się 7 maja 2019 r. w Krakowie. Dzięki aktywności Urzędu Marszałkowskiego, w województwie małopolskim nastąpił znaczny wzrost zainteresowania kampanią - 35 uczestników w roku 2019 (20 rejestracji w roku 2018).

Biskupice

W Biskupicach obchodzono Dzień Bez Samochodu, oferując bezpłatną komunikację miejską 22 września.

Bochnia

Bochnia już po raz trzeci bardzo aktywnie włączyła się w organizację obchodów ETZT. Dla nadania odpowiedniej rangi wydarzeniu, zorganizowano uroczyste podpisanie przez Burmistrza deklaracji udziału Bochni w ETZT2019. Każdego dnia na mieszkańców czekały liczne atrakcje. Promowano aktywność w ramach trwającej cały tydzień akcji „bike&swim” – każdy, kto przyjechał na rowerze i skorzystał z godzinnego pobytu na Krytej Pływalni w Bochni, otrzymał kolejną godzinę gratis. W jednym z lokali codziennie serwowano kawę dla miłośników dwóch

kótek. W Dzień bez Samochodu komunikacja miejska kursowała za darmo bez żadnych ograniczeń. Dodatkowo wyłączona z użytkowania została ul. Sutoris, na której odbywały się zajęcia dla całych rodzin, w tym konkursy z nagrodami. W tym czasie funkcjonowała strefa relaksu, rowery tor przeszkód, minikonkurs plastyczny „Moja droga do szkoły i przedszkola” z nagrodami, malowanie twarzy oraz tworzenie figur z baloników, bańki mydlane, tematyczne kolorowanki. Wszystkim chętnym uczestnikom rozdawano oczyszczające powietrze rośliny – skrzydłokwiaty. Do mieszkańców trafiło ich ok. 130. Jednym z wdrożonych Działań Trwałych była realizacja projektu TURISTICUS – do użytkowania oddano zintegrowaną sieć turystycznych szlaków rowerowych, pieszych i spacerowych.

Bolesław (powiat dąbrowski)

Gmina wiejska Bolesław z powiatu dąbrowskiego po raz pierwszy przygotowała obchody ETZT. Dla mieszkańców zorganizowano rajd rowerowy po Powiślu Dąbrowskim. Uczestnicy przejechali łącznie 50 km na rowerach, na których przymocowane były emblematy ETZT oraz herb Gminy Bolesław.

Bolesław (powiat olkuski)

Gmina wiejska Bolesław z powiatu olkuskiego również po raz pierwszy uczestniczyła w ETZT. W ramach kampanii zorganizowano zajęcia prowadzone przez policjantów dla uczniów klas pierwszych dotyczące bezpieczeństwa na drodze, akcję dla aktywnych rowerzystów „Odbierz oponkę” (aktywni rowerzyści otrzymali kupon uprawniający do odbioru słodkiego ciastka typu ‘oponka’), konkurs plastyczny dla uczniów szkół pod nazwą „Rowerowy Świat” oraz bezpłatną akcję serwisowania rowerów.

Chrzanów

ETZT 2019 w Chrzanowie zrealizowano w ramach kampanii EKO-CHRZANÓW, koordynowanej przez Miejską Bibliotekę Publiczną. Celem akcji było podniesienie świadomości w zakresie edukacji ekologicznej oraz zagrożeń wynikających z zanieczyszczeń środowiska. Pod hasłem „bezpieczny ruch pieszy i rowerowy” oraz lokalnym sloganem „Biblioteka na dwóch kółkach” przeprowadzono wiele form edukacyjnych związanych ze zrównoważonym transportem: uliczny raut zrównoważony, zajęcia dla dzieci „Na rower wsiałam swój i cały świat jest mój”, VII Rajd Chrzanowskich Cyklistów oraz piknik edukacyjny. W czasie Dnia bez Samochodu oferowano darmowe przejazdy środkami transportu miejskiego. W akcji uczestniczyły 664 osoby.

Gmina Czernichów

Na Rodzinny Piknik Rowerowy przy Urzędzie Gminy Czernichów, który odbył się 22 września 2019 r., uczestnicy dotarli głównie rowerami, ale również na piechotę czy na hulajnogach. W tym dniu droga do Urzędu Gminy została zamknięta dla ruchu samochodowego. Podczas pikniku ekodoradca na swoim stoisku przybliżał ideę kampanii ETZT oraz Dnia Bez Samochodu. Zorganizowane zostało również wiele atrakcji dla dzieci: tor rowerowy z elementami ruchu drogowego udostępniony przez Straż Miejską w Krzeszowicach, dmuchańce, a także zabawy. Na kilka tygodni przed piknikiem na Facebooku zostało utworzone wydarzenie „Rodzinny piknik rowerowy – Czyste Powietrze Wspólna Sprawa”, na którym pojawiały się najważniejsze informacje. Został ogłoszony również konkurs popularyzujący gminę Czernichów „Odkrywam Gminę na rowerze”. Uczestnicy, którzy udostępniili największą liczbę ciekawych tras znajdujących się w gminie, zostali nagrodzeni podczas pikniku.

Gmina Kocmyrzów-Luborzycza

W dniach od 16 do 22 września 2019 r. Gmina Kocmyrzów-Luborzycza promowała działania na temat ETZT, zachęcała mieszkańców do korzystania z komunikacji miejskiej, a w szczególności z nowo powstałych parkuj&jedź. Zaplanowano także zajęcia edukacyjne dla najmłodszych mieszkańców gminy wraz z konkursem pt. „Jak podróżować nie trując środowiska?”. W czasie Dnia bez Samochodu zorganizowano na terenie gminy darmową komunikację miejską.

Gmina Oświęcim

W Gminie Oświęcim zorganizowano Dzień Bez Samochodu. Wszystkim osobom, które przyjechały 20 września 2019 r. na rowerze do siedziby Urzędu Gminy zostały przekazane płócienne torby na zakupy z napisem „Czyste Powietrze – lubię to!”. Ponadto na fanpage Gminy na Facebooku utworzono wydarzenie, poprzez które promowano chodzenie pieszo i jazdę na rowerze. Jednocześnie 16 września 2019 r. w Przedszkolu Samorządowym w Rajsku odbyły się ekologiczne poranki pod hasłem "Chodź z nami". Nauczycielki zwróciły

uwagę na bezpieczny ruch pieszy i rowerowy oraz podkreślały jak ważne dla zdrowia, dobrego samopoczucia i naszego środowiska jest poruszanie się pieszo lub rowerem. Rodzice otrzymali ulotki promujące i zachęcające do przyjscia pieszo lub ekologicznym środkiem transportu do przedszkola. Natomiast przedszkolaki wykonały przepiękne plakaty i prace plastyczne, które zostały zaprezentowane na wystawie w holu przedszkola.

Gmina Stryszów

Gmina Stryszów wdrożyła Działania Trwałe.

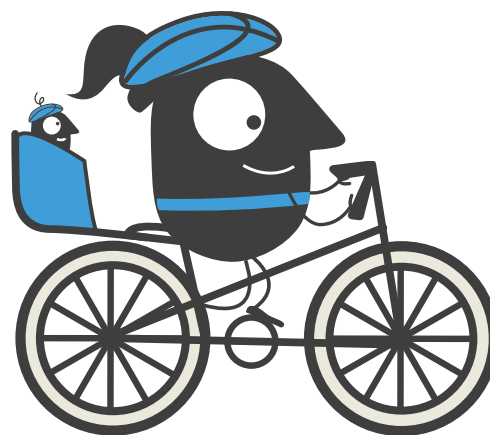

Gmina Żegocina

Gmina Żegocina we współpracy z Centrum Kultury, Sportu i Turystyki zorganizowała w dniach 16–22 września 2019 r. szereg wydarzeń. Inauguracją akcji było spotkanie dzieci z policjantką, która opowiedziała o bezpiecznym poruszaniu się na rowerach i przechodzeniu przez pasy. W kolejnych dniach do działań włączyły się świetlice wiejskie i przedszkola, w których organizowano pikniki edukacyjne oraz szkoły, gdzie uczniowie wzięli udział w ankiecie na temat ekologicznych form transportu. W czwartek 19 września 2019 r., w myśl hasła „Do szkoły i pracy rowerem”, wielu uczniów oraz pracowników żegocińskich instytucji poruszało się tym właśnie środkiem lokomocji. Zwieńczeniem ETZT był sobotni Rajd Rowerowy „Ósemka pod Patrią”. Amatorzy jazdy na rowerze, pod okiem przewodnika wybrali się na górską wycieczkę. Wszyscy uczestnicy świetnie się bawili, podziwiając leśne widoki i zażywając świeżego powietrza.

Gorlice

Od 16 do 22 września 2019 r. w Gorlicach trwała akcja „Chodź z nami!” – konkurs zachęcający do korzystania ze zrównoważonej mobilności, polegający na zbieraniu specjalnych pieczętek u partnerów tegorocznej akcji. 20 września 2019 r. na gorlickim rynku można było z bliska zobaczyć nowoczesny, ekologiczny autobus miejski. Na rynku obecni byli także policjanci i strażnicy miejscy, którzy zaprezentowali swoje samochody – można było usiąść za kierownicą radiowozu czy samochodu patrolowego. Policjanci i strażnicy wręczali odbłaski, informując o tym, jak bardzo ważne jest bycie widocznym (czyli bezpiecznym) na drodze. Z okazji Dnia bez Samochodu 22 i 23 września można było nieodpłatnie podróżować komunikacją miejską.

Gromnik

Gmina Gromnik wzięła udział w tegorocznej kampanii ETZT, skupiając się na działaniach edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży. Nauczyciele wraz z uczniami przygotowali ulotki informacyjne, które były rozdawane rodzicom w czasie „Poranka niespodzianek”. Zbadano, w jaki sposób uczniowie dotarli do szkoły oraz wyłoniono EKOKLASE, w której największy procent uczniów przyjechało do szkoły ekologicznymi środkami lokomocji lub przyszło pieszo. Przeprowadzono lekcje na temat ekologii, ograniczania emisji, ocieplania klimatu. Klasy 1–3 wykonały projekt „Carpuccino” – kawowy samochód – plakat przedstawiający pojazdy przyszłości. Ponadto w ramach zajęć sportowych rywalizowano na torze przeszkód na hulajnogach, deskorolkach, rowerach.

Igołomia-Wawrzeńczyce

Gmina Igołomia-Wawrzeńczyce promowała ETZT na kilku płaszczyznach. Przez cały miesiąc na teledzielnicy w Urzędzie Gminy promowano kampanię ETZT. W ramach wydarzenia organizowano zajęcia plastyczne oraz dydaktyczno-wychowawcze w szkołach, podczas których przeprowadzano pogadanki o tematyce bezpiecznego ruchu drogowego. Zorganizowano wycieczkę rowerową, rowerowy tor przeszkód oraz quiz rowerowy. Przeprowadzono egzaminy na kartę rowerową i zachęcano uczniów, aby przychodzili do szkoły pieszo lub przyjeżdżali na rowerze. W ETZT zaangażował się również Uniwersytet Trzeciego Wieku, który zorganizował wspólny spacer z kijkami nordic walking.

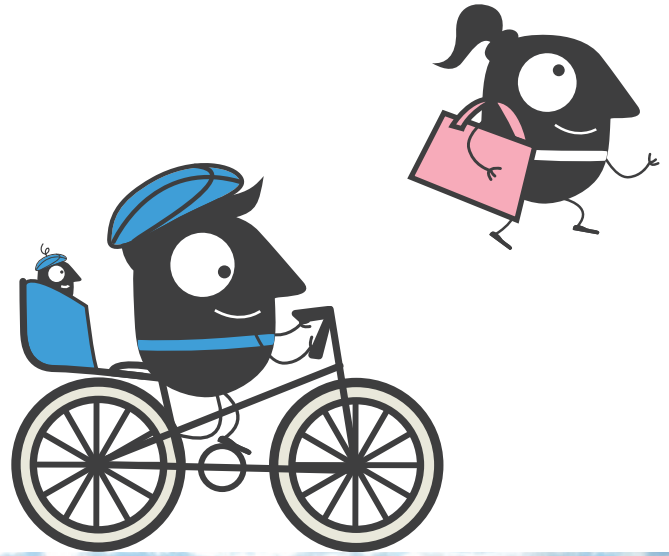

Kłaj

Gmina Kłaj, która po raz drugi uczestniczyła w ETZT, skupiła się na akcji informującej o prozdrowotnych i proekologicznych zachowaniach transportowych, rozdawaniu ulotek oraz konkursach plastycznych dla najmłodszych. Na zakończenie kampanii, w Dniu bez Samochodu uczestnicy Rodzinnego Rajdu Rowerowego ruszyli w trasę po Puszczy Niepołomickiej, połączoną ze zwiedzaniem Zamku Królewskiego w sąsiednich Niepołomicach. W gminie wdrożono również Działania Trwałe.

Kraków

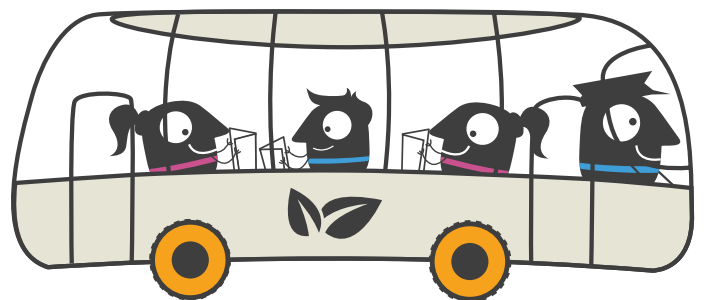
W tym roku w Krakowie zorganizowano Tydzień Działań oraz wdrożono szeroki wachlarz Działań Trwałych na rzecz poprawy funkcjonowania i dostępności zrównoważonego systemu transportu miejskiego oraz rozwoju infrastruktury ruchu rowerowego i pieszego. W czasie ETZT m.in. promowano korzystanie z parkingów parkuj&jedź, zorganizowano akcję „Wystarczy 1 metr” dotyczącą prawidłowego parkowania samochodów oraz przeprowadzono kontrolę emisji spalin w pojazdach. Podczas Dnia bez Samochodu oferowano bezpłatne przejazdy liniami komunikacji miejskiej, uruchomiono także Krakowską Linie Muzealną.

Liszki

W gminie wiejskiej Liszki zorganizowano konkurs plastyczny dla dzieci dotyczący ETZT i obchodzono Dzień bez Samochodu, w czasie którego mieszkańcy mogli korzystać z bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską.

Michałowice

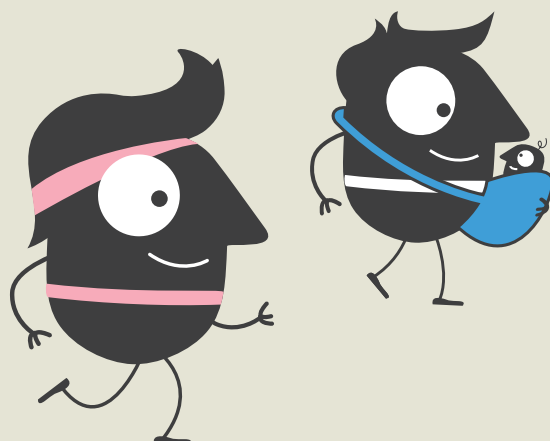
Promocja ETZT w roku 2019 została połączona z odbywającym się cyklicznie od kilku lat wyścigiem rowerowym Tour de Cracovia Amatorów. W trakcie wyścigu, który odbył się 21 września 2019 r. w Więclawicach Starych, można było ścigać się na dwóch trasach: MINI Tour de Cracovia – 6 km przejazd rodzinny – oraz wyścigu MASTERS – 38 km dla kobiet i 57 km dla mężczyzn. W trakcie wyścigu promowano ETZT. W czasie Dnia bez Samochodu mieszkańcy mogli korzystać z bezpłatnej komunikacji miejskiej. W ramach Działań Trwałych wykonane zostały trzy nowe przystanki autobusowe na drodze powiatowej w Woli Więclawskiej.

Mogilany

W Mogilanach zorganizowano Tydzień Działań, wdrożono Działania Trwałe i obchodzono Dzień bez Samochodu.

Niepołomice

W Niepołomicach zorganizowano Tydzień Działań, wdrożono Działania Trwałe i obchodzono Dzień bez Samochodu, oferując bezpłatną komunikacją aglomeracyjną MPK oraz zamykając parking dla samochodów na płycie Rynku, gdzie zorganizowano zawody zręcznościowe z udziałem mieszkańców. Każdego dnia na mieszkańców czekały rozmaite atrakcje związane z promocją aktywnych form transportu, tj. roweru i ruchu pieszego. Ciekawostką było zorganizowanie coraz bardziej popularnej gry terenowej geocaching – „Zgarnij kesza w Niepołomicach”.

Nowy Sącz

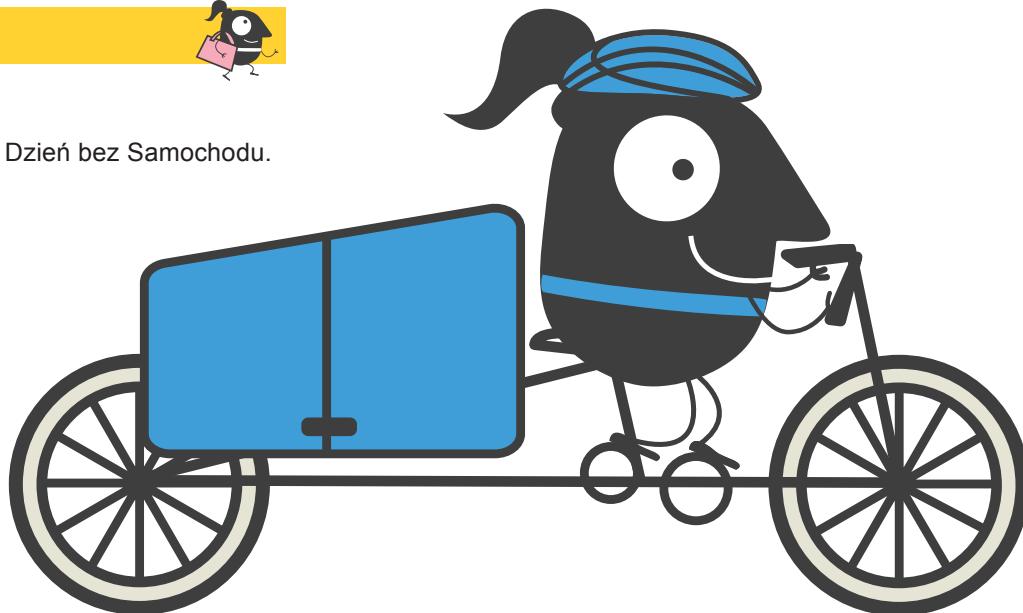
W Nowym Sączu wdrożono Działania Trwałe i obchodzono Dzień bez Samochodu.

Nowy Targ

W Nowym Targu obchodzono Dzień bez Samochodu.

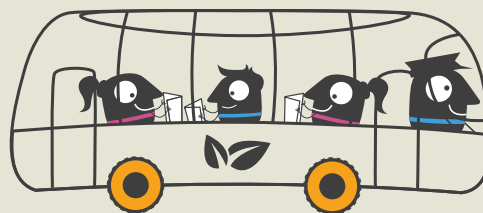

Podegrodzie

W Podegrodziu wdrożono Działania Trwałe w zakresie rozwoju ciągów pieszych oraz oferty transportu publicznego.

Przyszowa

W ramach kampanii ETZT świetlica wiejska w Przyszowej ogłosiła konkurs plastyczny dla dzieci z nagrodami. Prace miały przedstawiać sposób poruszania się bez samochodu. Prace konkursowe można było podziwiać na wystawie.

Raciechowice

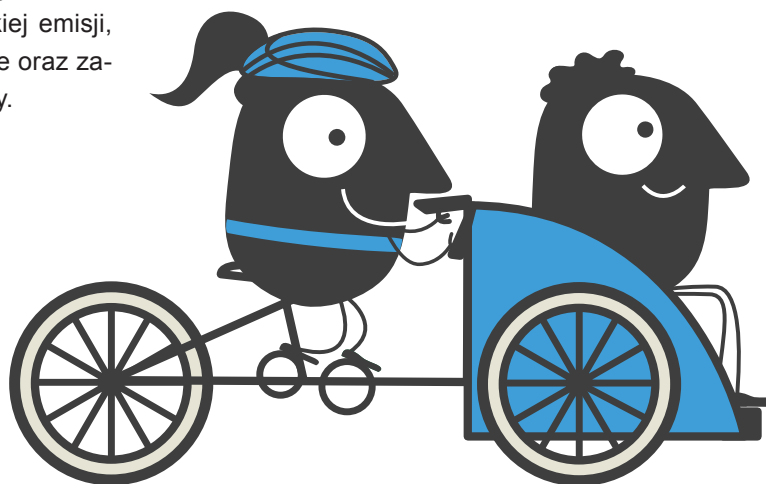
Raciechowice przyłączyły się do ETZT, organizując Tydzień Działań.

Rzepiennik Strzyżewski

W Rzepienniku Strzyżewskim 18 września 2019 r. przeprowadzono prelekcje oraz quizy ekologiczne dla uczniów z klas 1–3, poruszające temat niskiej emisji, zachęcające do chodzenia i jazdy na rowerze oraz zasady bezpieczeństwa w drodze do i ze szkoły.

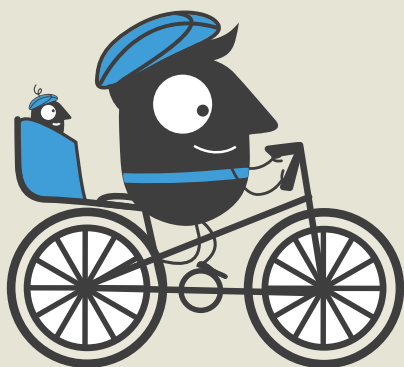

Skawina

Już po raz trzeci Skawina włączyła się w obchody ETZT, organizując specjalne atrakcje dla mieszkańców, wdrażając kolejne Działania Trwałe i oferując bezpłatną komunikację w trakcie Dnia bez Samochodu. Na skawińskim Rynku można było obejrzeć wystawę pt. „Mobilna Skawina”, zawierającą m.in. podsumowanie działań podejmowanych w ramach realizacji założeń „Planu Mobilności dla gminy Skawina”.

Sucha Beskidzka

W Suchoj Beskidzkiej dużym zainteresowaniem cieszyło się wydarzenie zorganizowane w czasie Tygodnia Działań z udziałem dzieci ze szkół podstawowych oraz przedszkoli, które utworzyły „żywy rower”, promując tym samym poruszanie się rowerem zamiast samochodem.

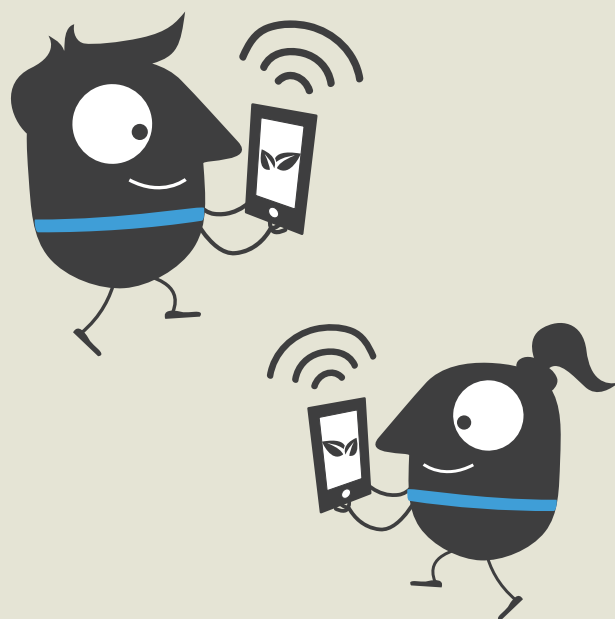

Świątniki Górne

Główne obchody ETZT zorganizowano w Świątnikach Górnych 21 września 2019 r. Wydarzenie poświęcone ekologii oraz zrównoważonemu transportowi odbyło się na terenie parkingu parkuj&jedź przy Urzędzie Miasta i Gminy. Dla uczestników przygotowano 3 strefy tematyczne: EKO (m.in. stanowisko ekodoradcy, roślinka za nakrętki), ZDROWIA (kurs pierwszej pomocy, bezpłatne badania spirometryczne) i TRANSPORTU (miasteczko ruchu rowerowego, serwis rowerowy, darmowa analiza spalin). W czasie Dnia bez Samochodu można było bezpłatnie podróżować komunikacją miejską.

Tarnów

Kampanię ETZT zainaugurowano w Tarnowie 16 września 2019 r. ogłoszeniem III edycji konkursu „MPKsiążka”. Podczas trwającej cały tydzień zbiórki książek do mobilnych bibliotek MPK zebrano 2004 egzemplarzy. Biblioteka przygotowała specjalny „Bibliobus” kursujący na miejskich trasach. Straż Miejska znakowała rowery, a w autobusie MPK można było zobaczyć mobilną wystawę „Historia Komunikacji Miejskiej w Tarnowie”. Na zakończenie ETZT – 22 września 2019 r. – odbył się piknik „Chodźże z nami”, w którym wzięło udział ponad 4 tys. uczestników. MPK zagwarantowało w tym dniu darmowe przejazdy swoimi liniami. W ramach szeregu wdrożonych Działań Trwałych uwagę zwraca pierwszy w Polsce system dynamicznej informacji pasażerskiej – kody QR i zbliżeniowe tagi NFC na przystankach.

Wadowice

Z okazji ETZT Szkołę Podstawową nr 1 im. Jana Pawła II w Wadowicach odwiedził Ekodoradca z Urzędu Miasta z krótką prezentacją na temat kampanii. Uczniowie otrzymali drobne upominki, a następnie ubrani w kamizelki odbłaskowe wyruszyli na wycieczkę pieszo-rowerową.

Wieliczka

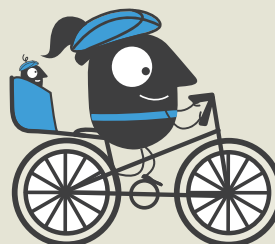
W Wieliczce wdrożono liczne Działania Trwałe, w szczególności z zakresu infrastruktury pieszej i rowerowej, poprawy oferty transportu publicznego, wybudowano też parking parkuj&jedź.

Wolbrom

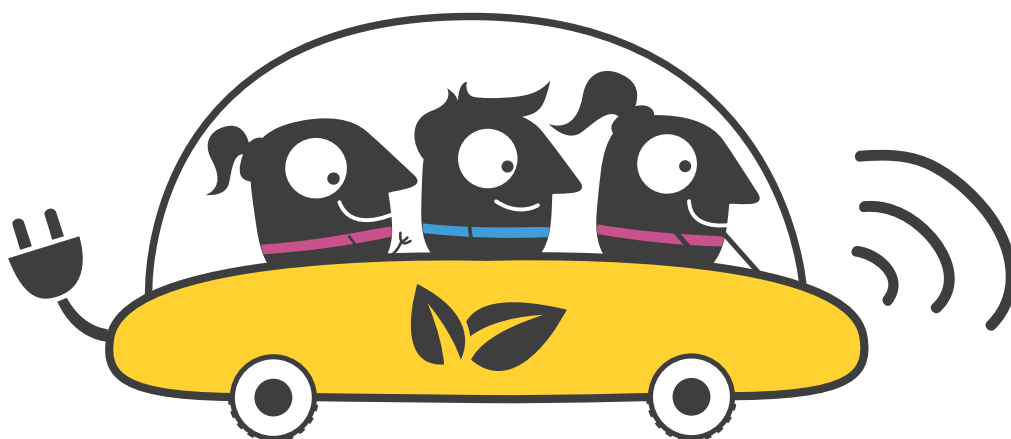
Wolbrom przyłączył się do obchodów ETZT, realizując liczne Działania Trwałe m.in. na rzecz poprawy dostępności dla osób o ograniczonej mobilności ruchowej.

Zakliczyn

W Zakliczynie wdrożono Działania Trwałe – zainstalowano punkty ładowania elektrycznych rowerów i samochodów.

Zakopane

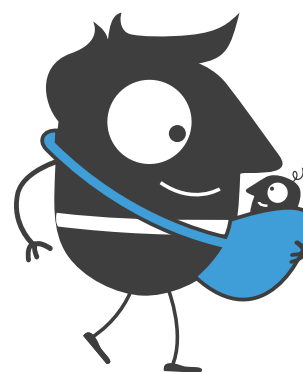
W ramach ETZT w Zakopanem odbyły się imprezy sportowe: Licealiada, Igrzyska Młodzieży Szkolnej, Igrzyska Dzieci w kolarstwie górskim, XXV Letnia Liga Biegowa, Puchar Dyrektora Szkoły Podstawowej nr 1, V Bieg Kurierów Tatrzańskich. Na Dolnej Równi Krupowej odbył się Eko-Piknik mający na celu przybliżyć młodym słuchaczom takie tematy jak: ochrona środowiska, recykling, zmiany klimatyczne oraz to, jak zrównoważony transport wpływa na środowisko. Ponadto wdrożono liczne Działania Trwałe rozwijające infrastrukturę transportową w zakresie zrównoważonych form transportu.

Zielonki

Główne działania na terenie Gminy Zielonki miały miejsce 22 września 2019 r. Odbył się wówczas „Półmaraton marchewkowy”, w którym wzięło udział ponad 300 osób, oraz spacer nordic walking. Biegi odbywały się na drogach gminnych, które na czas zawodów były zamknięte. Ponadto na zamku w Korzkwi odbyły się m.in. Quest z Eleonorą Wodzicką, warsztaty szycia epokowych strojów, warsztaty kulinarne, pokazy rycerskie, zabawy plebejskie, przejażdżki konno i wiele innych atrakcji. Jednym z wdrożonych Działań Trwałych było zainstalowanie punktu ładowania samochodów elektrycznych.

10. Województwo mazowieckie

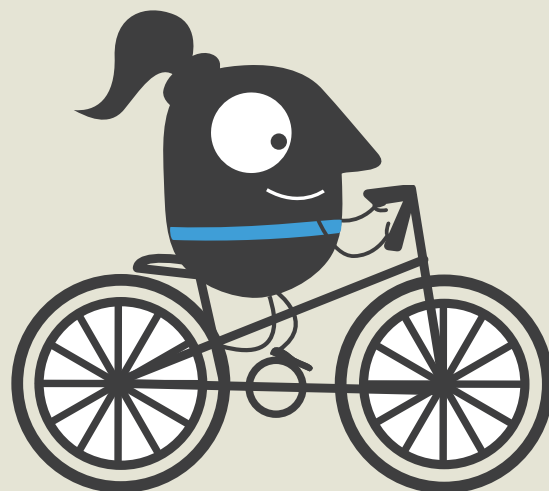

Spotkanie informacyjne, współorganizowane z Urzędem Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego, odbyło się 4 czerwca 2019 r. w Warszawie. W województwie mazowieckim swoje kampanie zarejestrowało 21 podmiotów (w 2018 r. było 30 rejestracji).

Błonie

Gmina Błonie w ramach ETZT promowała wdrożone Działania Trwałe – trasy rowerowe. W ramach Tygodnia Działań czynny udział brały dzieci ze szkół i przedszkoli. Przedszkolaki uczyły się, jak bezpiecznie poruszać się po drodze i chodniku, wykonały piękne prace plastyczne, które zostały wywieszane na tablicach. Dzieci w szkołach brały udział w konkursach tematycznych, wykonywały różnego typu prace plastyczne i zadania, np.: znaczki odblaskowe, „żywy rower”. Koordynator lokalny ETZT odwiedził placówki oświatowe i wręczył dzieciom upominki promujące kampanię i gminę Błonie.

Brwinów

Rowerowe koło fortuny, symulatory zderzeń i dachowania, miasteczko ruchu drogowego – m.in. takie atrakcje czekały na uczestników pikniku, który był akcentem kończącym ETZT w gminie Brwinów. Promocja zrównoważonego transportu została połączona z kwestiami bezpieczeństwa na drodze. Kilka set osób obserwowało pokazy nocnego ratownictwa – uwalniania z samochodu ofiar wypadku i gaszenia płonącego auta – które zaprezentowali strażacy. Dzień wcześniej blisko 150 rowerzystów wyposażonych w odblaskowe gadżety wyjechało na 11-kilometrową trasę Brwinowskiej Nocnej Masy Krytycznej. Organizatorem obu wydarzeń było Stowarzyszenie Projekt Brwinów. Do działań włączyły się również szkoły – uczniowie wzięli udział w warsztatach z wykorzystania samoobsługowej stacji naprawy rowerów znajdującej się na terenie szkoły. Internauci brali udział w konkursach na stronie [fb.com/Brwinow](https://www.facebook.com/Brwinow). W Dniu bez Samochodu pasażerowie skorzystali z bezpłatnych przejazdów autobusami brwinowskiej komunikacji miejskiej.

Gielniów

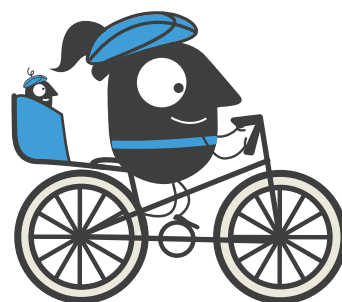
W gminie Gielniów zorganizowano Tydzień Działań dedykowany najmłodszym mieszkańcom, w tym: pieszy rajd na terenach leśnych do Stefanowa, pogadanki na temat szkodliwego wpływu spalin samochodowych na środowisko oraz poruszania się rowerem.

Gmina Ożarów Mazowiecki

W Ożarowie Mazowieckim wdrożono Działania Trwałe z zakresu rozwoju infrastruktury rowerowej.

Gmina Stare Babice

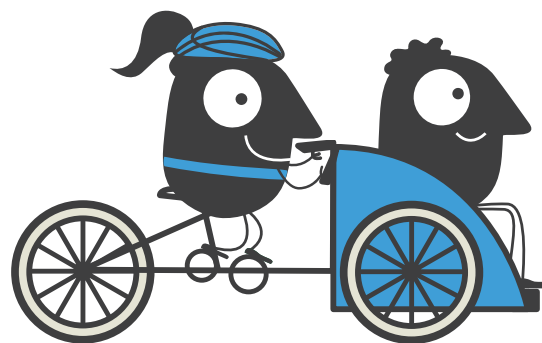
Gmina Stare Babice po raz kolejny włączyła się w ETZT, promując kampanię w lokalnych mediach. Wdrożono Działania Trwałe, m.in. zakończono budowę parkingu parkuj&jedź, powstały wiaty dla 54 rowerów, 2 MOR-y i ścieżka rowerowa do szkoły. Zorganizowano też gminne rajdy rowerowe.

Grodzisk Mazowiecki

W Grodzisku Mazowieckim wdrożono Działania Trwałe, m.in. z zakresu rozwoju infrastruktury rowerowej, wybudowano parking parkuj&jedź, zamontowano punkty ładowania samochodów elektrycznych oraz stacje pomiaru jakości powietrza. Ciekawą inicjatywą jest promocja transportu rowerowego – pracownicy Urzędu dojeżdżający rowerami do pracy dostają dodatek finansowy – 100 zł miesięcznie.

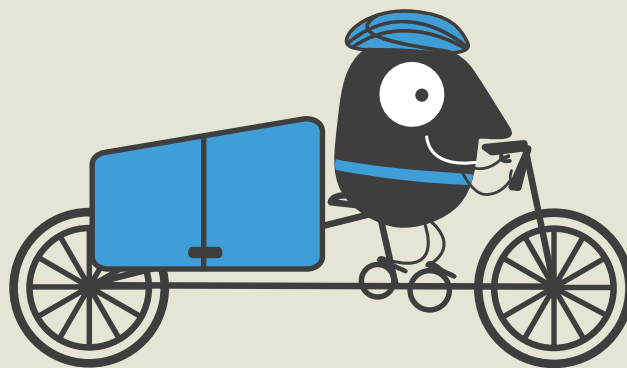

Mińsk Mazowiecki

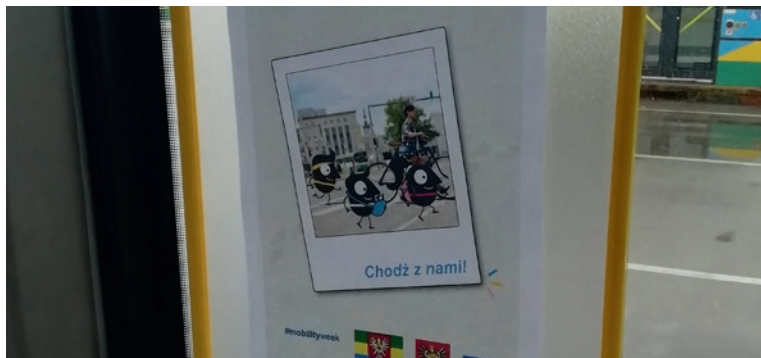
Mińsk Mazowiecki włączył się w obchody ETZT, realizując Działania Trwałe.

Ostrołęka

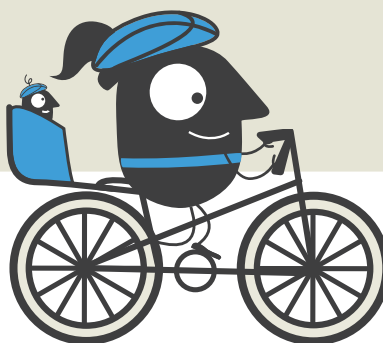
Miejski Zakład Komunikacji w Ostrołęce – zgodnie z hasłem przewodnim "Chodź z nami!" – zachęcał mieszkańców, aby podążyli pieszo na przystanek i ruszyli w drogę bezpłatnym autobusem komunikacji miejskiej. Przygotowano specjalne ulotki i plakaty promujące alternatywne, ekologiczne formy transportu. Dla uczniów szkoły podstawowej zorganizowano wycieczkę połączoną ze szkoleniem na temat bezpieczeństwa i pożądaných zachowań w komunikacji miejskiej oraz instrukcją korzystania z nowoczesnych aplikacji ułatwiających planowanie podróży. Wszyscy uczestnicy kampanii otrzymali zestawy gadżetów zwiększających ich widoczność na drodze. Tegoroczne obchody ETZT w Ostrołęce skupiły się głównie na promowaniu nowo powstałej wypożyczalni rowerów miejskich OSTROBIKE, składającej się z 8 stacji i 35 jednośladów.

Piaseczno

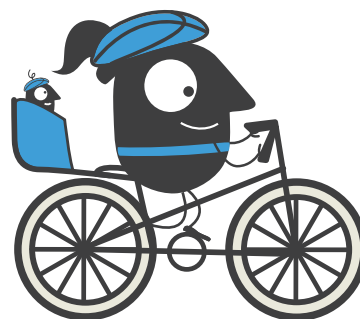
W Piasecznie zorganizowano Tydzień Działań, obchodzono Dzień bez Samochodu i wdrożono Działania Trwałe. 22 września zorganizowano wycieczkę rowerową wraz z ogniskiem integracyjnym oraz konkursami wiedzy z zakresu ochrony środowiska, w tym przyjaznych środowisku form transportu. Przez cały tydzień na stronie internetowej piaseczno.eu oraz kanale YouTube można było obejrzeć film promocyjno-informacyjny „Miasto dla pieszych i rowerzystów”.

Piastów

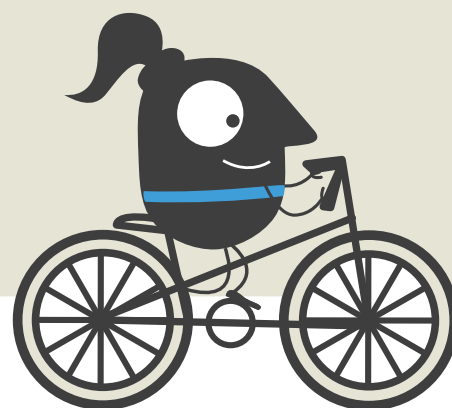
Piastów zorganizował Piknik Ekologiczny 16 września 2019 r. oraz obchodził Dzień bez Samochodu.

Pilawa

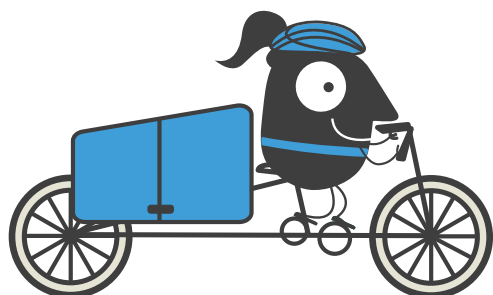
W Pilawie wdrożono Działania Trwałe oraz obchodzono Dzień bez Samochodu.

Płońsk

Płońsk po raz drugi włączył się do udziału w ETZT. W szkołach podstawowych odbyły się zajęcia z zakresu bezpiecznego poruszania się po drogach oraz prawidłowego przechodzenia przez przejścia dla pieszych. Uczniowie wzięli również udział w rajdzie rowerowym. W przedszkolach przedstawiciele Straży Miejskiej ćwiczyli z dziećmi poprawne nawyki bezpiecznego poruszania się po drodze, stosowanie się do sygnalizacji świetlnej oraz noszenie elementów odblaskowych. Ostatniego dnia uczestnicy mogli bezpłatnie oznakować swój rower i poznać zasady praktycznego poruszania się w dynamicznym ruchu drogowym. Pierwsza część zajęć odbyła się na wyłączonej z ruchu ulicy. Dalsza część zajęć odbyła się na ścieżkach rowerowych na terenie płońskich Rutek.

Podkowa Leśna

Podkowiński ETZT rozpoczęło 16 września 2019 r. akcją „Kawa dla przechodniów”. W kolejnych dniach mieszkańcy byli częstowani kawą, herbatą oraz jabłkami przez pracowników Urzędu Miasta. Piątek 20 września był „dniem artystycznym” – na zamkniętej ulicy Akacyjowej rozpoczęło się tworzenie dzieła „Moje miasto bez spalin”, które trwało do sobotniego popołudnia. W Dniu bez Samochodu odbył się rajd rowerowy oraz nocny przejazd na rolkach.

Prażmów

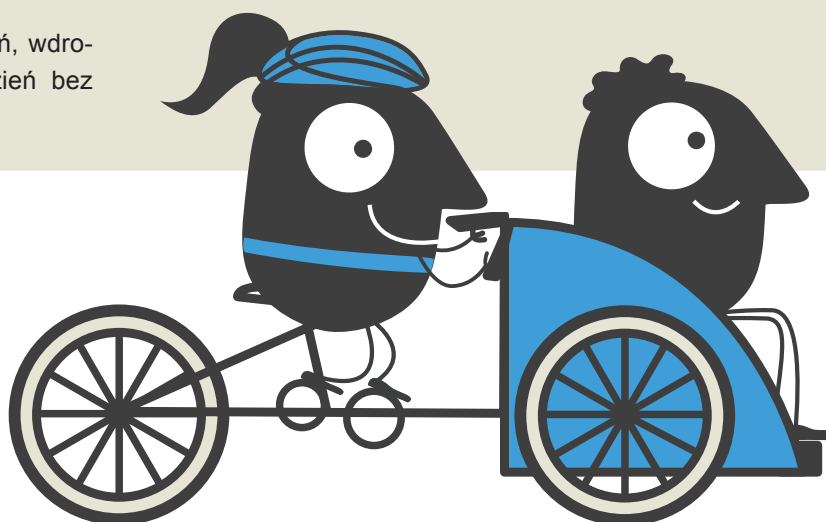
Działania Trwałe w gminie Prażmów objęły m.in. budowę wiat rowerowych i stacji naprawy rowerów oraz zabezpieczenie w miejscowym planie zagospodarowania trzech miejsc pod parking parkuj&jeżdź. 22 września zorganizowano Dzień bez Samochodu, a publiczne środki komunikacji były bezpłatne. Podczas pikniku z dmuchańcami, które zawsze przyciągają tłumy dzieci – animatorzy z białostockiego Teatru Forma edukowali najmłodszych. Prowadzili quiz z nagrodami ufundowanymi przez Ministerstwo Infrastruktury i Gminę Prażmów na temat zrównoważonego transportu. „Jak namówiłbyś mamę do tego, by do pracy jeździła autobusem?”, „Wymień korzyści płynące z jazdy rowerem” – to tylko niektóre z pytań, na które trzeba było odpowiedzieć.

Pruszków

W Pruszkowie zorganizowano Tydzień Działań, wdrożono Działania Trwałe oraz obchodzono Dzień bez Samochodu.

Radom

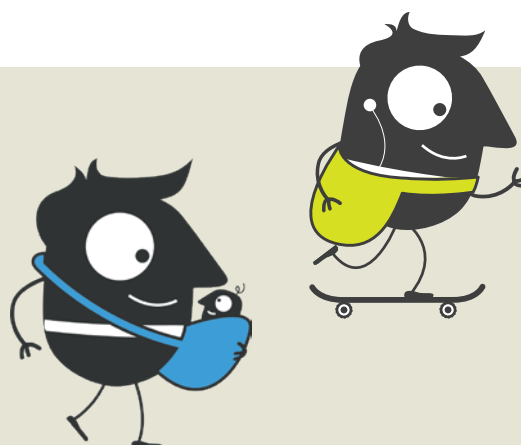
W Radomiu ważnym wydarzeniem było otwarcie kilometrowego ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ulicy Kuronia. Podczas ETZT został zaprezentowany odrestaurowany ikarus. W ramach promocji środków trwałych były publikowane okolicznościowe infografiki. Jedynie w kraju Muzeum Polskich Rowerów udostępniło do zwiedzania swoje zbiory za darmo, podsumowano efekty akcji ustawiania stojaków rowerowych, odbyło się też spotkanie z podróżnikiem, który opowiadał o rowerowej wyprawie do Lwowa. W ramach promocji ruchu pieszego zorganizowano dwa spacer, jeden szlakiem „rowerowego Radomia”, a drugi o historii transportu publicznego. W Dniu bez Samochodu odbył się festyn w zrewitalizowanym parku na Obozisku. Były pokazy rowerów retro, joga na trawie, energorowery i inne atrakcje. Komunikacja miejska była darmowa, a dojazd na festyn zapewniła dodatkowa linia P, obsługiwana między innymi odnowionym ikarusem. Jeździł też zabytkowy „ogórek” z przewodniczką turystyczną. Zorganizowano ponadto wyprawę rowerową za miasto.

Serock

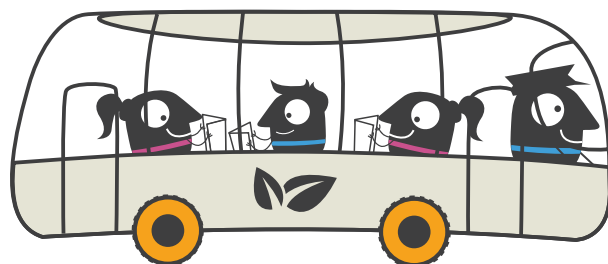
W Serocku w czasie Dnia bez Samochodu można było skorzystać z darmowych przejazdów Lokalną Komunikacją Autobusową organizowaną przez Miasto i Gminę Serock oraz z rowerów miejskich działających w ramach systemu Serocki Rower Miejski.

Siedlce

Siedlce zarejestrowały Tydzień Działań. 22 września 2019 r. odbył się Rajd Rowerowy – 15-kilometrowy rodzinny przejazd ulicami miasta. Autobusy MPK przewoziły pasażerów na terenie miasta bezpłatnie, konieczne było jedynie okazanie dowodu rejestracyjnego samochodu oraz pobranie u kierowcy autobusu biletu z ulgą 100%.

Sochaczew

W Sochaczewie obchodzono Dzień bez Samochodu

Warszawa

W czasie ETZT zorganizowano w Warszawie:

- całotygodniową grę miejską;
- konferencję poświęconą kwestii zrównoważonej mobilności;
- zajęcia edukacyjne dla dzieci klas I–IV szkół podstawowych na temat: bezpiecznego poruszania się komunikacją miejską, dbania o środowisko, czystości w mieście oraz bezpieczeństwa w ruchu rowerowym na terenie Warszawy;
- wystawę poświęconą czystości w komunikacji miejskiej;
- śniadanie komunikacyjne z Arrivą – każdy, kto okazał Warszawską Kartę Miejską (bilet) otrzymał – w podziękowaniu za korzystanie z komunikacji miejskiej – kawę oraz ciasteczko;
- Dni Transportu Publicznego – święto Warszawskiej Komunikacji Miejskiej organizowane na terenie Zajezdni Miejskich Zakładów Autobusowych i Tramwajów Warszawskich;
- Dzień bez Samochodu – promocja bezpłatnej komunikacji miejskiej na terenie I i II strefy biletowej i obowiązywania wspólnego biletu ZTM-KM-WKD.

Ząbki

W trakcie ETZT w Ząbkach codziennie odbywały się zajęcia z wychowania komunikacyjnego w przedszkolach i szkołach. Starsze dzieci mogły skorzystać z nowego miasteczka ruchu drogowego. W weekend 21–22 września 2019 r. zorganizowano piknik rodzinny, m.in. serwis rowerowy, prezentacja rowerów cargo, bezpłatna wypożyczalnia skuterów elektrycznych oraz samochodzików elektrycznych. Stowarzyszenie Ekozłot promowało elektromobilność. W parku miejskim odbyły się Jesienne Biegi Przełajowe. W czasie Dnia bez Samochodu prze-

jazdy ząbkowską komunikacją miejską były bezpłatne. W ramach ETZT, oprócz otwartego miasteczka ruchu rowerowego, promowano nową infrastrukturę rowerową, m.in. ścieżkę na ul. Powstańców. Zorganizowano wystawę fotograficzną promującą elektromobilność.

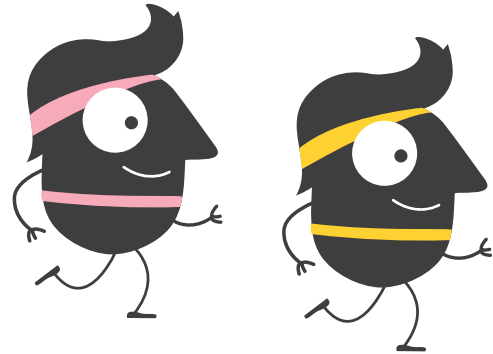
11. Województwo opolskie

Spotkanie informacyjne, współorganizowane z Urzędem Marszałkowskim Województwa Opolskiego, odbyło się 20 maja 2019 r. w Opolu. W województwie opolskim swoje kampanie zarejestrowało 6 podmiotów (jeden uczestnik więcej niż w roku poprzednim).

Brzeg

W Brzegu, wielokrotnym uczestniku ETZT, zorganizowano Tydzień Działań, wdrożono Działania Trwałe oraz obchodzono Dzień bez Samochodu.

Chrzastowice

Chrzastowice po pierwszy przyłączyły się do ETZT, rejestrując Działania Trwałe.

Kędzierzyn-Koźle

Obchody ETZT rozpoczęto w Kędzierzynie-Koźlu od oddania do użytku „zielonego”, ukwieconego przystanku. Przez cały tydzień trwały różne akcje edukacyjne, zakończone 22 września 2019 r. imprezą „Przystanek

Forma" w zabytkowym parku (rajd, bieg dla rodziny, bieg dla najmłodszych, nordic walking, bieg główny na 5 km).

EUROPEJSKI TYDZIEŃ
ZRÓWNOWAŻONEGO
TRANSPORTU
16-22 WRZEŚNIA

PRZYSTANEK
FORMA
22 września 2019

RAJD ROWEROWY

NORDIC WALKING

BIEG NA 5 KM

#mobilityweek

Lewin Brzeski

Gminny Rajd Rowerowy po gminie Lewin Brzeski odbył się 21 września 2019 r. pod patronatem Burmistrza i zgromadził niemal 100 osób. Rajd miał charakter otwarty, każdy uczestnik, bez względu na wiek, mógł w nim uczestniczyć. Trasa liczyła 23 km i wiodła wśród wielu ciekawych zakątków regionu. Każdy z uczestników otrzymał odblaskową kamizelkę bezpieczeństwa.

Opole

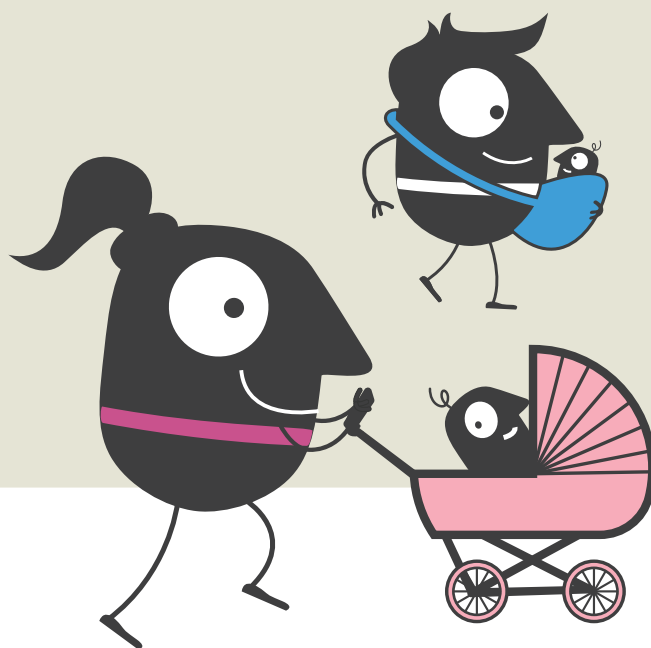
ETZT obchodzony w Opolu spotkał się po raz kolejny z dużym zainteresowaniem mieszkańców miasta, w szczególności dzieci. Kampania skierowana była na działania edukacyjne i promocyjne. Wszystkie działania inwestycyjne miasta, związane z tematem, były promowane (np. nowe ścieżki rowerowe, niskoemisyjne autobusy, system inteligentnego transportu, kładki dla rowerzystów), jednak w związku tegorocznym hasłem kampanii, główne działania skierowano na bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów. Odbyły się m.in. kampanie edukacyjne w szkołach, konkursy i projekty wielopokoleniowe, sadzenie drzewa przez przedszkolaków, Bieg Odblaskowy, darmowe piątki w autobusach, festyn rodzinny z zamknięciem ulic dla ruchu samochodowego, bezpłatne wypożyczenie rowerów miejskich, wystawy, turystyczny rajd rowerowy, instruktaż nordic walkingu, akademia ekologicznej jazdy i ruchu drogowego.

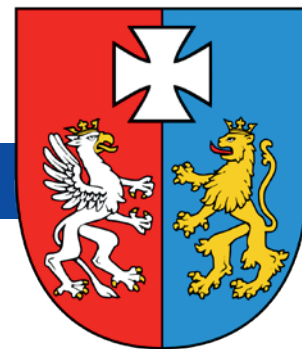
Strzelce Opolskie

Strzelce Opolskie, które po raz pierwszy uczestniczyły w ETZT, promowały to wydarzenie na stronie internetowej gminy, w mediach społecznościowych oraz w gazecie „Informator Strzelecki”. W parku miejskim, podczas Tygodnia Działań, prowadzono pogadanki z mieszkańcami, rozdawano gadżety i elementy odblaskowe rowerzystom oraz spacerującym rodzinom z dziećmi.

12. Województwo podkarpackie

Spotkanie informacyjne, współorganizowane z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego, odbyło się 14 maja 2019 r. w Rzeszowie. W województwie podkarpackim swoje kampanie zarejestrowało 6 podmiotów (o 2 rejestracje więcej niż w roku ubiegłym).

Dębica

W czasie Tygodnia Działań w Dębicy odbyły się m.in.: konkurs plastyczny „Pieszo i Rowerem przez Dębicę”, akcja edukacyjna „Bezpieczna droga do szkoły”, akcja promocyjna – „Rowerem szybko i tanio, autobusem wygodniej”, gra terenowa dla młodzieży, rajd rowerowy oraz festyn ETZT Mobility Dębica.

Mielec

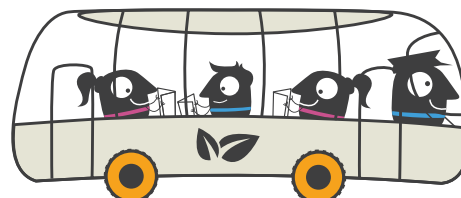
W weekend 21–22 września mieszkańcy Mielca mogli korzystać z bezpłatnych przejazdów wszystkimi liniami komunikacji miejskiej. W niedzielę 22 września na Rynku w Mielcu odbył się event promujący ETZT. W ramach promowania alternatywnych, ekologicznych środków podróżowania była możliwość przetestowania systemu rowerów miejskich firmy Nextbike. Propagowanie jazdy rowerem jako alternatywnego środka transportu, odbywało się w mieście przez cały wrzesień w ramach projektu „Rowerowa Stolica Polski”.

Przemyśl

W Przemyślu zorganizowano Tydzień Działań oraz wdrożono Działania Trwałe. 19 września 2019 r. można było skorzystać z darmowych przejazdów autobusami komunikacji miejskiej za okazaniem aktualnego wydania tygodnika „Życie Podkarpackie”, w którym dzień wcześniej ukazał się obszerny artykuł ukazujący

ideę ETZ i promujący przemyską komunikację miejską. Kolejnego dnia przejazdy były bezpłatne po okazaniu dowodu rejestracyjnego pojazdu.

Ropczyce

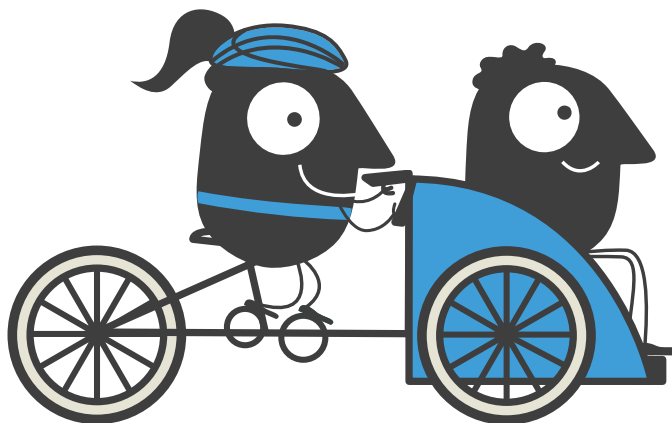

Ropczyce zorganizowały Tydzień Działań.

Rzeszów

W 2019 r. Rzeszów po raz kolejny uczestniczył w kampanii ETZT. Najważniejsze działania, które zostały zrealizowane, to: konkurs „Rzeszów – stolica innowacji” na portalu społecznościowym Facebook, którego zadaniem było przedstawienie przez mieszkańców Rzeszowa, jak wygląda ich droga do pracy bez korzystania z samochodu; rajd rowerowy „Wiatr we włosach” dla uczniów szkół podstawowych siecią rzeszowskich ścieżek rowerowych; dni otwarte w siedzibie ZTM w Rzeszowie, możliwość bezpłatnego korzystania z przejazdów autobusami komunikacji miejskiej w Rzeszowie, za okazaniem ważnego dowodu rejestracyjnego samochodu oraz dowodu tożsamości przez właściciela lub współwłaściciela. Zrealizowane Działania Trwale to: zakup elektrycznych autobusów, przebudowa dworca lokalnego i uruchomienie miejskiej wypożyczalni rowerów i skuterów.

Tarnobrzeg

W ramach ETZT zorganizowano Dzień bez Samochodu. Promowano korzystanie z komunikacji publicznej – każda osoba po okazaniu kierowcy dowodu rejestracyjnego mogła skorzystać z bezpłatnego transportu w tym dniu wraz z osobami towarzyszącymi, których liczba wynikała z dowodu rejestracyjnego. Przez cały sezon rowerowy promowano transport indywidualny, zachęcając mieszkańców i turystów do korzystania z Tarnobrzegskiego Roweru Miejskiego. Na zakończenie EZTZ Urząd Miasta zorganizował w szkołach podstawowych konkurs plastyczny pod hasłem „Bezpieczny ruch rowerowy i pieszy”.

13. Województwo podlaskie

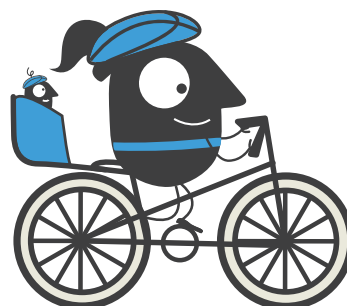

Spotkanie informacyjne, współorganizowane z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego, odbyło się 7 czerwca 2019 r. w Białymstoku. Zarejestrowano wzrost liczby rejestracji w stosunku do roku poprzedniego. Swoje kampanie zarejestrowało 8 podmiotów (o 3 podmioty więcej).

Białowieża

W ramach Tygodnia Działań w Białowieży odbył się rajd rowerowy połączony z uporządkowaniem miejsc pamięci na terenie gminy. Rajd zakończył się wspólnym ogniskiem wszystkich uczestników.

Białystok

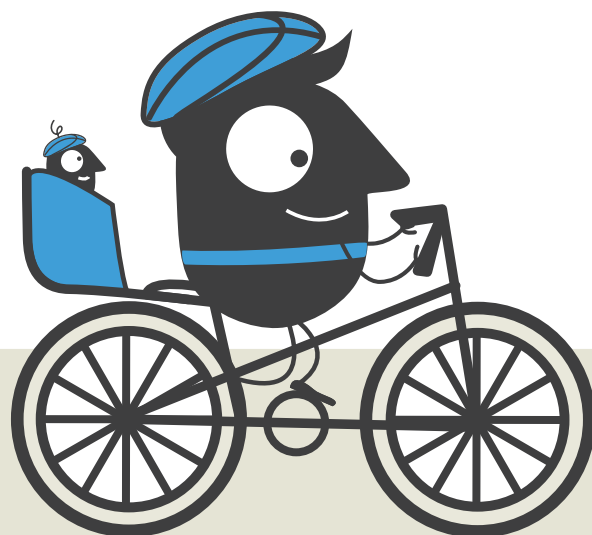
W Białymstoku wdrożono Działania Trwałe i obchodzono Dzień bez Samochodu.

Gmina Tykocin

Tykocin po raz pierwszy uczestniczył w ETZT, organizując wydarzenia w czasie Tygodnia Działań związane z tematem kampanii, np. spotkanie w szkołach z przedstawicielami Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego, spotkanie z koordynatorem akcji społecznej „Halo, czy mnie widzisz?”, konkurs fotograficzny „Chodź z nami! – bezpieczna droga do szkoły”. Wdrożono również Działania Trwałe.

Hajnówka

Miasto Hajnówka wdrożyło Działania Trwałe związane z usprawnieniami dla rowerzystów i poprawą ruchu drogowego. Oddano do użytku nową ścieżkę rowerową łączącą centrum miasta z kompleksem lasów Puszczy

Białowieskiej. Ponadto od października 2018 r. działa w Hajnówce bezpłatna komunikacja miejska.

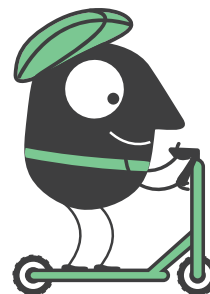

Łomża

W Łomży wdrożono Działania Trwałe.

Nowogród

Prawie sześćdziesiąt osób wzięło udział w wycieczce „Rowerem przez Gminę Nowogród” zorganizowanej w niedzielę w ramach ETZT. O bezpieczeństwo uczestników wycieczki dbali strażacy z Ochotniczej Straży Pożarnej w Nowogrodzie. Na mecie, oprócz upominków przygotowanych przez Ministerstwo Infrastruktury, czekał smaczny poczęstunek.

Siemiatycze

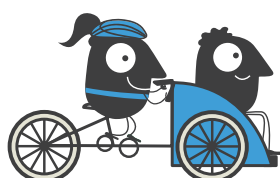
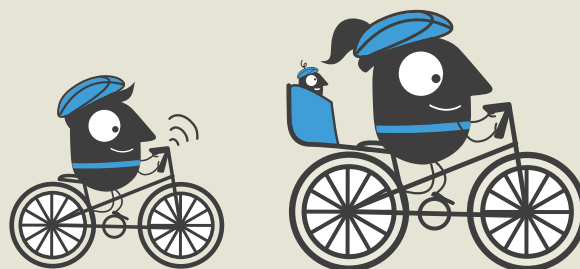
22 września 2019 r. Siemiatycze włączyły się w Dzień bez Samochodu i Sprzątanie Świata. Blisko 200 osób, wraz z przedstawicielami władz miejskich, zgromadziło się na placu przy amfiteatrze, by wspólnie sprzątać miasto. W efekcie sprzątnięcia zebrano ponad 150 worków śmieci.

Suwałki

22 września 2019 r. ulicami Suwałk odbył się 5-kilometrowy przejazd rowerowy z Prezydentem Miasta na czele. Na mecie zorganizowano minifestyn z wieloma atrakcjami, były m.in. gry i zabawy sprawnościowe z nagrodami, quizy ekologiczne na scenie, szkolenie z pierwszej pomocy, bezpłatne konsultacje z dietetykami i badanie poziomu cukru we krwi. Wśród uczestników rozdano ok. 600 losów, które uprawniały do udziału w losowaniu nagrody głównej – jednego z czterech rowerów, ufundowanych przez Prezydenta. Oprócz tego była możliwość skorzystania w tym dniu z darmowej komunikacji miejskiej dla właścicieli samochodów osobowych.

14. Województwo pomorskie

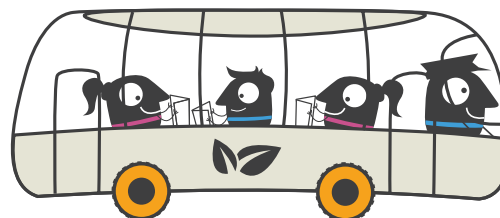

Spotkanie informacyjne, współorganizowane z Urzędem Marszałkowskim Województwa Pomorskiego, odbyło się 16 kwietnia 2019 r. w Gdańsku. W województwie pomorskim swoje kampanie zarejestrowało 18 podmiotów (o 2 rejestracje więcej niż w roku 2018).

Bolszewo

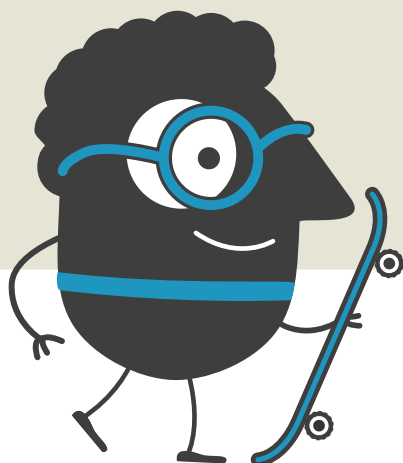
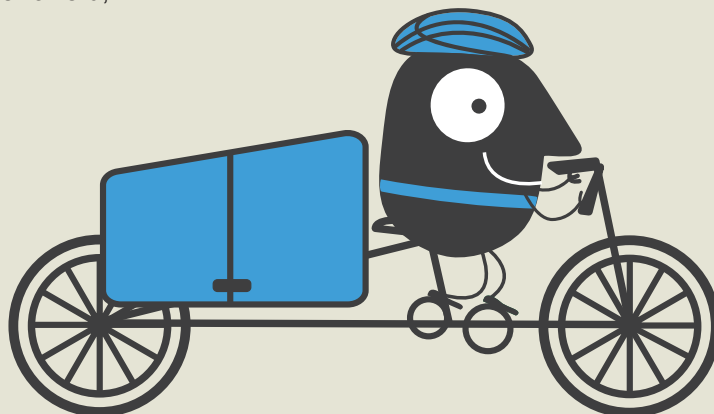
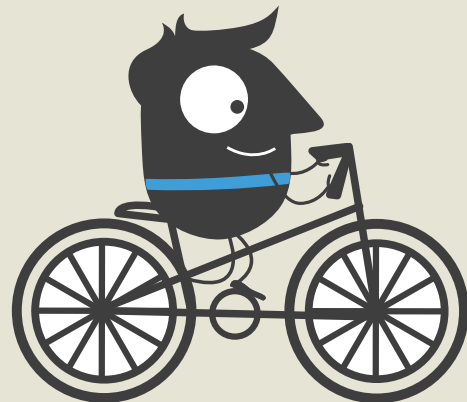
W Bolszewie zorganizowano Tydzień Działań, promując ETZT i ruch rowerowy m.in. poprzez akcje „Urzednicy na Rowerach” oraz „Szkoly na rowerach” (uczniowie szkół w Bolszewie i Gowinie, którzy przyjechali na rowerach nie byli pytani na lekcjach). 22 września 2019 r. mieszkańcy gminy mogli skorzystać z darmowych przejazdów MZK na podstawie dowodu rejestracyjnego pojazdu.

Człuchów

Mała gmina wiejska Człuchów po raz pierwszy włączyła się w kampanię ETZT, rejestrując wszystkie trzy typy aktywności. Na terenie całej Gminy od 16 do 22 września 2019 r. przeprowadzono szereg działań kierowanych do różnych grup odbiorców, mających na celu promocję alternatywnych źródeł transportu i korzyści płynących dla zdrowia i środowiska. Szczególną atrakcją był filmik nakręcony z drona, który przedstawia dzieci ustawiające się w kształcie roweru, opublikowany na profilu Urzędu Gminy.

Gdańsk

W ramach obchodów ETZT w tym roku w Gdańsku zdecydowano o zamknięciu w terminie od 9 do 22 września skrzyżowania ulic na Dolnym Mieście w Gdańsku (Śluza, Jaskółcza i Jałmużnicza). „Ulica Pełna Życia” urozmaiciła Dolne Miasto, zmieniając się na dwa tygodnie w przestrzeń relaksu, wypełnioną różnymi aktywnościami. W tym czasie odbywała się także pierwsza w Polsce prezentacja busa autonomicznego na zamkniętej przez miesiąc ulicy Karwieńskiej. Bardzo ciekawą inicjatywą była także emisja 1 miliona okazjonalnych biletów komunikacji miejskiej z rewersem ETZT, które sprzedawano podczas kampanii (do wyczerpania biletów). W czasie Dnia bez Samochodu darmowe przejazdy komunikacją miejską były możliwe za okazaniem dowodu rejestracyjnego.

FULL PRICE TICKET

HALF PRICE TICKET

Gdynia

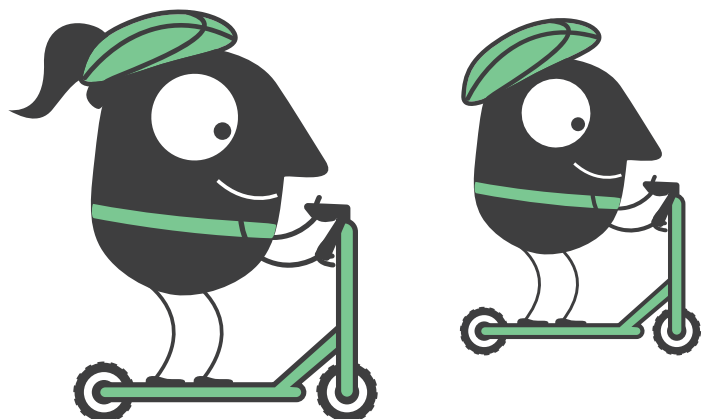
W tym roku Gdynia, wielokrotny uczestnik ETZT, zorganizowała Tydzień Działań, który zakończono, w sobotę 21 września Dniem Elektromobilności połączonym z 90-leciem gdyńskiej komunikacji miejskiej. W programie znalazły się m.in. wielka parada autobusów, dzień otwarty zajezdni czy nauka poruszania się pojazdami o napędzie elektrycznym.

Gmina Łęczyce

W Gminie Łęczyce wdrożono Działania Trwałe.

Gmina Pruszcz Gdański

Gmina Pruszcz Gdański wdrożyła Działania Trwałe oraz zorganizowała szereg akcji, m.in. „Chodź z nami kilometrami” – ustanowienie rekordu liczby kroków wykonanych w ciągu jednej godziny, „Chodź z nami pobiegać” – promocja gminnych tras biegowych, „Jedź z nami przedszkolakami” – akcja promująca dojazdy dzieci do przedszkoli hulajnogą lub rowerem, „Jedź z nami seniorami” – rajd rowerowy seniorów. Tydzień Działań zakończył się festynem podsumowującym kampanię ETZT.

Gmina Pszczółki

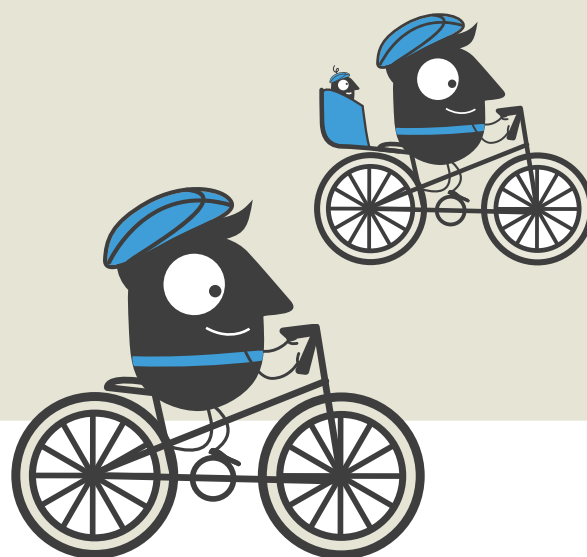
W Gminie Pszczółki wdrożono Działania Trwałe.

Jastarnia

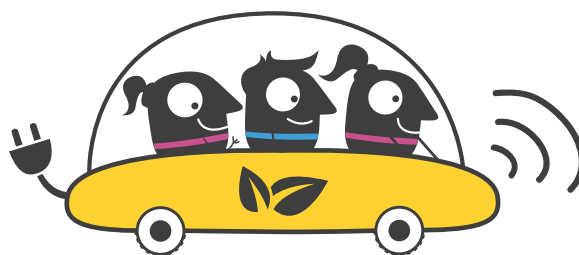
Jastarnia włączyła się w obchody ETZT, organizując m.in.: „Rowerowy tydzień” – dla najaktywniejszych dzieci przyjeżdżających do szkoły rowerami przewidziano nagrody, „Rowerowy tydzień” dla urzędników, wycieczki rowerowe klasowe, konkurs z nagrodami „Rowerowy tor przeszkód”.

Kościerzyna

Kościerzyna zorganizowała Tydzień Działań (konkurs w mediach społecznościowych na temat ETZT), wdrożyła Działania Trwałe i obchodziła Dzień bez Samochodu. Bezpłatna komunikacja miejska działa w Kościerzynie od 1 kwietnia 2015 r.

Lębork

W Lęborku zorganizowano Tydzień Działań, wdrożono Działania Trwale i obchodzono Dzień bez Samochodu.

Malbork

W czasie Tygodnia Działań w Malborku ogłoszono konkursy fotograficzne dla dorosłych – „Moja droga do pracy rowerem” oraz dzieci i młodzieży – „Moja droga do szkoły rowerem”. Zorganizowano też akcje promujące transport rowerowy 20 września 2019 r. (piątek). Pracownicy Urzędu Miasta, którzy przyjechali do pracy rowerem, hulajnogą, na rolkach lub pieszo, mogli wyjść do domu pół godziny wcześniej, natomiast uczniowie, którzy przyjechali do szkoły na rowerze, rolkach hulajnodze, mieli tak zwany „szczęśliwy numer”. Dzień bez Samochodu to bezpłatne przejazdy dla pasażerów, którzy okazali dowód rejestracyjny swojego pojazdu.

Nowy Dwór Gdański

Nowy Dwór Gdański wdrożył Działania Trwale w zakresie rozwoju infrastruktury rowerowej.

Powiat lęborski

W powiecie lęborskim w czasie ETZT promowano aktywność ruchową poprzez organizację rajdów rowerowych, m.in. we współpracy ze Stowarzyszeniem

Rowerowym „Lew Lębork”. Zmiana nawyków transportowych to także element corocznej, trwającej przez 6 miesięcy akcji „Powiat Lęborski – Z nami zdrowo i sportowo”.

Rumia

Rumia bardzo aktywnie uczestniczyła w ETZT. Kampania rozpoczęła się 16 września 2019 r. od przekazania mieszkańcom materiałów promocyjnych (gadżety rowerowe). Tego samego dnia na Dworcu PKP w Rumii pracownicy Miejskiej Biblioteki Publicznej zorganizowali happening „Pociągiem do książki”. Stacja Kultura to biblioteka, która swoją siedzibę ma w budynku dworca i została uznana za najpiękniejszą na świecie. Tydzień atrakcji zakończono w weekend przejazdem i festynem rowerowym, m.in. można było bezpłatnie wypróbować przejazdy riksami rowerowymi.

Słupsk

W czasie ETZT w Słupsku zachęcano do zwolnienia tempa i pozostawienia swoich samochodów przed domem. W niedzielę, 22 września, można było cały dzień bezpłatnie korzystać z komunikacji miejskiej.

Sopot

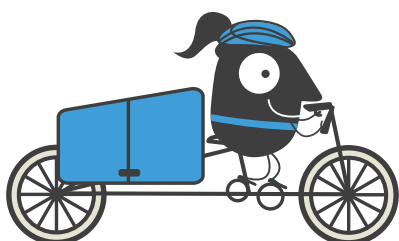
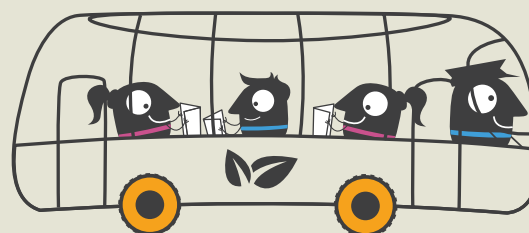

W Sopocie zarejestrowano Tydzień Działań oraz wdrożenie Działań Trwałych, m.in. rozwój infrastruktury rowerowej.

Starogard Gdański

Starogard Gdański przez całe ETZT promował aktywność rowerową, pozyskując partnerów akcji wśród lokalnych przedsiębiorców. Rowerzyści mogli skorzystać z oferty śniadaniowej „bułka 50%” oraz wypić kawę za 1 złoty w jednej z kawiarni. 20 września 2019 r. zorganizowano „Dzień Serca” pod siedzibą Starostwa Powiatowego, w programie znalazły się m.in.: mobilna zbiórka krwi w ambulansie, badania diagnostyczne w kierunku osteoporozy, badania słuchu, szkolenia z pierwszej pomocy. W czasie Dnia bez Samochodu była możliwość bezpłatnego przejazdu komunikacją miejską za okazaniem dowodu rejestracyjnego.

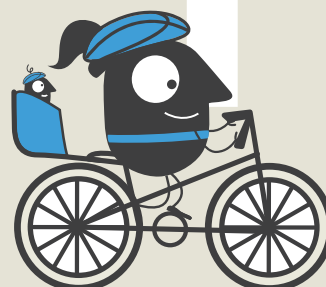
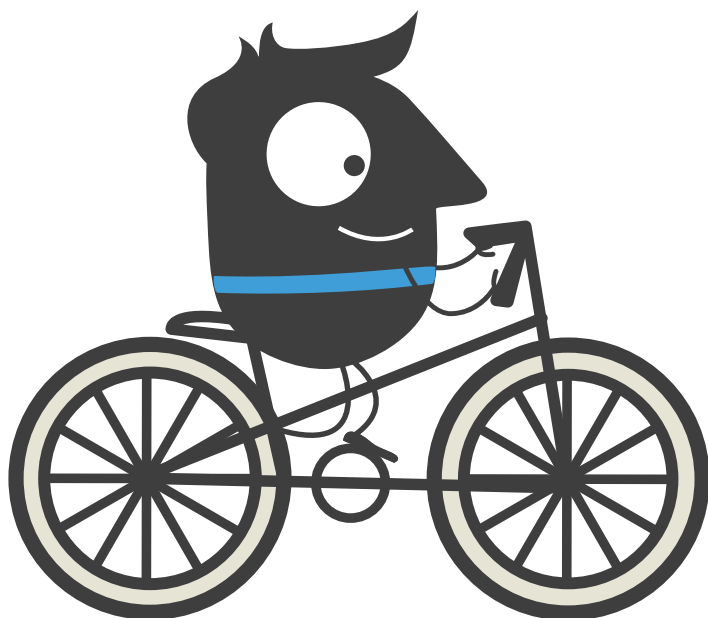
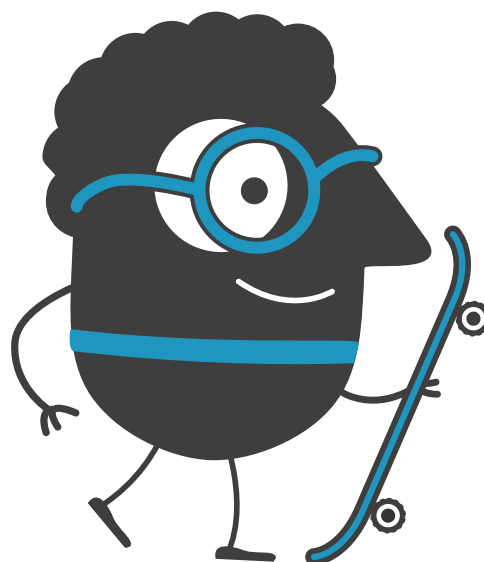

W Tczewie atrakcje trwały przez cały Tydzień Działań, w którego organizację oprócz Urzędu Miasta włączyło się stowarzyszenie „Tczewska Inicjatywa Rowerowa” oraz inne miejskie jednostki i podmioty prywatne. Pod hasłem „Miło” odbyły się m.in.:

- MIŁO! Codzienne dojazdy rowerem;
- MIŁO! Transport publiczny – kawa na węzle transportowym;
- (POPOŁUDNIU) MIŁA rowerowa wystawa;
- MIŁO! Bezpieczny odstęp od rowerzysty/rowerzystki;
- (RANO) MIŁO! Bo jest Park(ing) Day;
- MIŁO! Piknik Mobilności Aktywnej.

15. Województwo śląskie

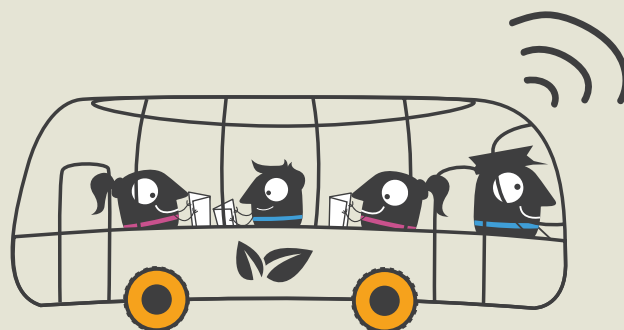

Spotkanie informacyjne, współorganizowane z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego, odbyło się 8 maja 2019 r. w Katowicach. W województwie śląskim znacznie wzrosło zainteresowanie kampanią, swój udział zarejestrowało 16 podmiotów w stosunku do 10 uczestników w roku 2018.

Czechowice-Dziedzice

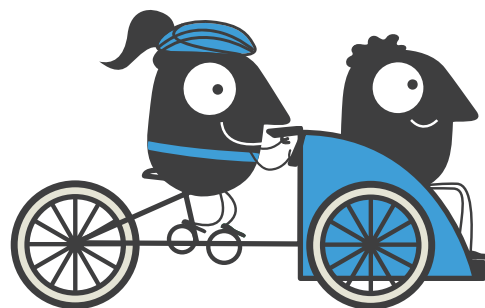
W Czechowicach-Dziedzicach zorganizowano Tydzień Działań. W komunikacji miejskiej testowano 18-metrowy autobus zeroemisyjny o napędzie elektrycznym. Dzięki współpracy Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w ramach akcji bookcrossing pasażerowie mogli korzystać z lektur udostępnionych w autobusach. Dzień bez Samochodu był dniem bezpłatnej komunikacji autobusowej dla osób legitymujących się dowodem rejestracyjnym pojazdu. Odbył się również rajd rowerowy.

Częstochowa

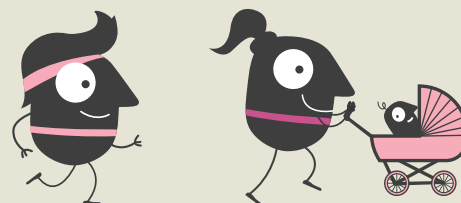
W Częstochowie zorganizowano bogaty program Tygodnia Działań, zaś w czasie Dnia bez Samochodu oferowano darmowe przejazdy komunikacją miejską za okazaniem ważnego dowodu rejestracyjnego.

Jastrzębie-Zdrój

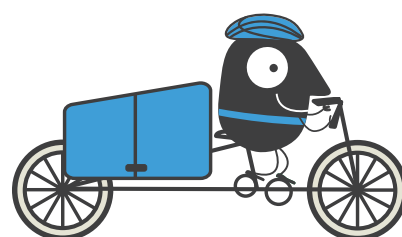
W Jastrzębiu-Zdrój odbył się Dzień bez Samochodu.

Jaworzno

Dzień bez Samochodu obchodzono również w Jaworznie.

Katowice

Katowice przyłączyły się do ETZT, realizując wszystkie trzy typy aktywności. Bogaty i zróżnicowany program edukacyjno-promocyjny Tygodnia Działań przewidywał m.in. lekcje w szkołach podstawowych na temat bezpieczeństwa w ruchu drogowym, promocję projektu MUV (ograniczenie lub całkowita rezygnacja z indywidualnego transportu samochodowego na rzecz komunikacji miejskiej, roweru lub podróży pieszych w ramach pilotażu w dzielnicy Zawodzie), organizację miasteczka rowerowego na terenie jednej ze szkół, koncerty w godzinach nocnych umilające trasę podróżnym w linii autobusowej na lotnisko Katowice – Pyrzowice, wyścig z nagrodami na rolkostradzie, konferencję o kolei, nightbiking – nocny przejazd rowerami ulicami Katowic, paradę tramwajową. Oficjalnie otwarto parklet (miejsce odpoczynku dla pieszych) na ul. Teatralnej, gdzie zorganizowano wydarzenia kulturalne, m.in. czytanie bajek po śląsku, wspólne przygotowywanie deserów, wymianę roślin i książek, koncert unplugged. W czasie Dnia bez Samochodu obowiązywała bezpłatna komunikacja publiczna (autobusy, tramwaje i kolej) oraz darmowa godzina roweru miejskiego.

**Dzień Otwarty
Zajezdni Tramwajowej
w Katowicach**

sobota 21.09.2019 r.
godz. 11:30 do 17:30

Katowice, ul. 1 Maja 152

W programie m. in.:

- Parada tramwajów
- Zwiedzanie zajezdni tramwajowej
- Nauka jazdy tramwajem
- Akcja gaszenia płonącego wagonu
- Bicie rekordu pojemności tramwaju
- GOOD VIBES

Grzegorz Poloczek

szczegóły na www.tramwajeslaskie.eu

Kończyce Wielkie

W Kończycach Wielkich zorganizowano Tydzień Działań, w trakcie którego odbyły się pogadanki na lekcjach dotyczące zbyt często korzystania z samochodów i prezentacje na temat zanieczyszczenia powietrza, przeprowadzono ankietę dotyczącą alternatywnych metod dojazdu do szkoły/pracy, odbył się konkurs jazdy na rowerze oraz konkurs ze znajomości znaków drogowych i przepisów ruchu drogowego.

Łaziska Górne

Miasto Łaziska Górne zarejestrowało Działania Trwałe. W czasie ETZT w szkołach podstawowych zostały rozdawane odblaskowe gadzety. Dzieci zostały poinformowane o prawidłowym poruszaniu się po jezdni, zachęcane były do aktywnego spędzania wolnego czasu, tj. jazdy na rowerze, chodzenia pieszo. Mieszkańcy byli zachęceni do korzystania z bezpłatnej komunikacji miejskiej funkcjonującej w mieście oraz sieci tras rowerowych zlokalizowanych na terenie miasta.

Powiat Wodzisławski

Powiat Wodzisławski brał udział w kampanii po raz pierwszy i z pewnością nie ostatni – akcja spotkała się z bardzo pozytywnym odbiorem. Organizatorzy mieli mnóstwo pomysłów, które były realizowane z każdym kolejnym dniem. Tydzień rozpoczęto spotkaniem z władzami oraz akcją promocyjną w galerii handlowej. Kolejne dni przyniosły kolejne atrakcje: konkursy artystyczne dla dzieci i młodzieży oraz konkurs i warsztaty dla nauczycieli. Odbył się również rajd pieszy uczniów jednej ze szkół, piknik edukacyjny dla uczniów klas 3 i 4 szkół ponadpodstawowych, których zachęcano m.in. do korzystania z autobusów. Towarzyszyły temu ciekawe prelekcje na temat zrównoważonego transportu oraz liczne atrakcje zorganizowane przy współpracy ze szkołami oraz innymi lokalnymi partnerami. Następnego dnia zorganizowano marsz nordic walking trasą historycznych miejsc Wodzisławia Śląskiego. Finałem kampanii był Dzień bez Samochodu – zamknięcie dwóch ulic w centrum miasta, a także rajd rowerowy dla samorządowców.

EUROPEJSKI TYDZIEŃ ZRÓWNOWAŻONEGO TRANSPORTU
16-22 WRZEŚNIA

Chodź z nami
popraw jakość powietrza

21 września 2019
Godzina 10:00

Marsz Nordic Walking z punktami historycznymi

ZBIÓRKA: Amfiteatr „Trzy Wzgórza”
Sztajgółowy przebieg trasy:

1. Punkt Startowy: Plac Wolności, Dąb Włocławski, ul. Piłsudskiego do ul. Wolności pod emblemami Kościoła Miaryńskiego
2. ul. Miaryńskiego przez ul. Sabinów do Pomnika Pomocników Rękawic
3. ul. Sabinów na ul. Rakowicką pod Kościołem św. Włodzisława Najświętszy Marii Panny w Wodzisławiu Śląskim
4. ul. Rakowickiej na wozostawie Piłsudskiego
5. Punkt na ul. św. Józefa, Włodzisław Kubiśca pod Pałacem Włodzisławskim (obok zabudowy budowlanej gęstości z XIX w.)
6. ul. św. Józefa, Włodzisław Kubiśca drogą parową do górnego przystanku i z powrotem do "Trójgłowego" (z powrotem w kierunku ul. Arceuszowej obok dawnej kopalni Węgla kamiennego (obok ul. 100-lecie Wolności) i ul. Piłsudskiego) (z powrotem do punktu 1)
7. Punkt docelowy: Wzgórze Włocławskie na ul. Piłsudskiego i z powrotem na Dąb Włocławski

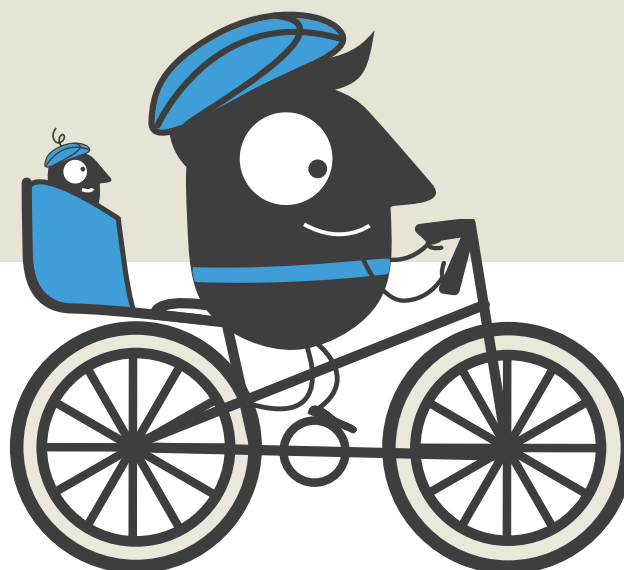
Zgłoszenia uczestników do dnia 09.09.2019 r.
pod numerem tel. 32 45 39 960

Organizator: **POWIAT WODZISŁAWSKI** Współorganizator: **FORUM WODZISŁAWIA** **ZAPRASZAMY!**

Pszczyna

Pszczyna po raz pierwszy zdecydowała się zarejestrować udział w ETZT. Z okazji Dnia bez Samochodu użytkownicy Pszczyńskiego Roweru Miejskiego mogli korzystać z darmowego przejazdu, który wydłużony został do godziny. Zamiast bezpłatnych pierwszych 30 minut miłośnicy dwóch kółek korzystali z jednośladów za darmo przez pierwszą godzinę.

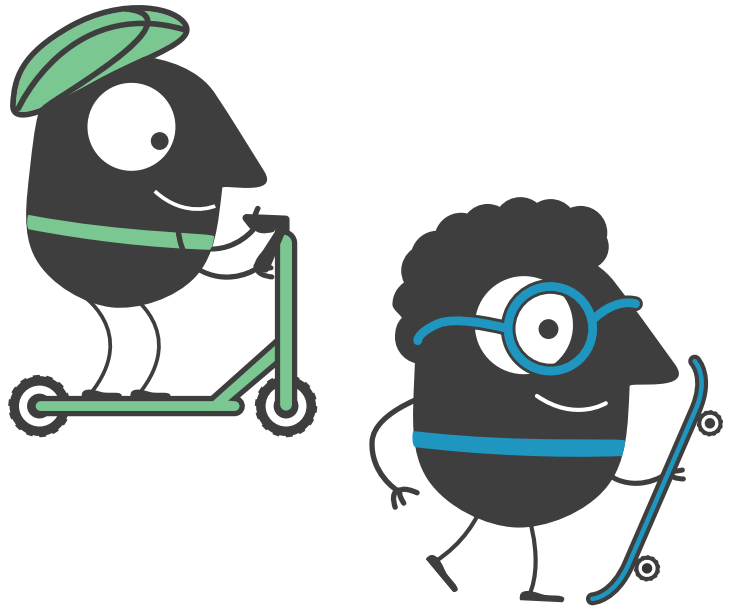

Rybnik

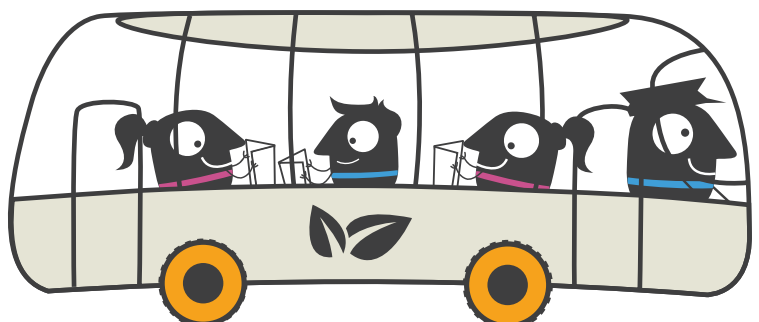
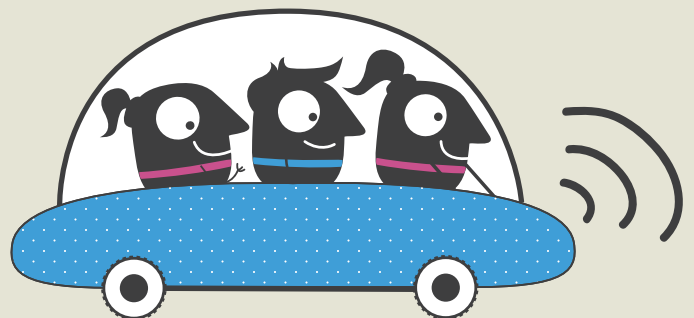
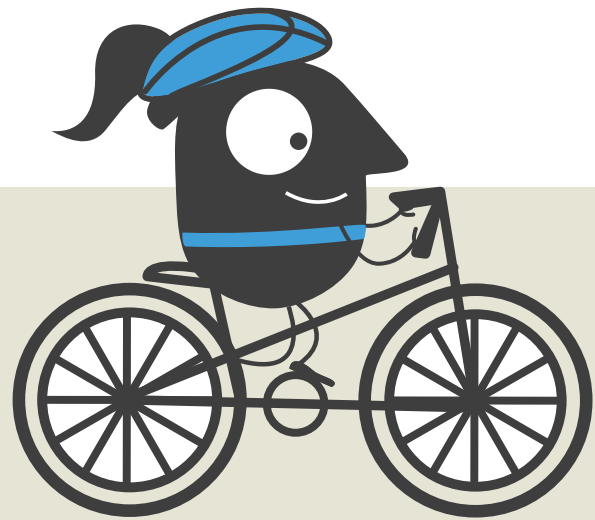
W Rybniku zorganizowano Tydzień Działań i obchodzono Dzień bez Samochodu. 22 września komunikacja miejska na liniach, obsługiwanych przez Zarząd Transportu Zbiorowego, była bezpłatna dla kierowców na podstawie dowodu rejestracyjnego samochodu oraz dokumentu umożliwiającego ustalenie tożsamości. Dodatkowo Urząd Miasta zaprosił mieszkańców do odwiedzenia punktu Informacji Turystycznej Halo! Rybnik, gdzie na hasło: „Dzień bez samochodu w Rybniku” pierwszych 100 osób otrzymało bezpłatnie mapę rowerową z trasami rowerowymi na terenie Rybnika, a także przewodnik rowerowy, który opisywał zalety korzystania z roweru jako środka transportu i wyjaśniał podstawowe zasady poruszania się po trasach rowerowych.

Siemianowice Śląskie

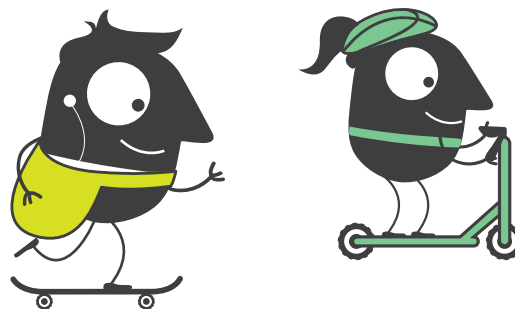
W Siemianowicach Śląskich, które po ponad 10 latach przerwy ponownie zorganizowały obchody ETZT, skoncentrowano się na akcji informacyjnej. Przez kilka dni w ramach Tematu Dnia w internetowych serwisach miejskich publikowano artykuły dziennikarzy na tematy związane ze zrównoważonym transportem, np. czym jest Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu, co musisz wiedzieć o bike-sharingu i car-sharingu. 21 września zorganizowano piknik komunikacyjny: Edukacyjne Miasteczko Rowerowe, pokazy w wykonaniu mistrza w trialu rowerowym czy autochodziki dla dzieci w Miasteczku Umiejętności Drogowych zorganizowanym przez Straż Miejską. Zaprezentowano autobus elektryczny PKM Katowice i info-edukacyjną grę planszową wykorzystującą aplikacje nawigacyjne. Dzień bez Samochodu promowano poprzez kolportaż specjalnych voucherów zastępujących płatny bilet i zachęcających do przemieszczania się publicznymi środkami transportu.

Świerklaniec

Obchody ETZT w Świerklańcu zainaugurowano Rowerowym Rajdem Sąsiedzkim organizowanym wspólnie przez gminy Piekary Śląskie, Radzionków i Świerklaniec. Na zakończenie rajdu dla wszystkich uczestników przygotowano ognisko.

Tarnowskie Góry

W Tarnowskich Górach zorganizowano Tydzień Działań i wdrożono Działania Trwałe. W weekend 21 i 22 września 2019 r. odbył się wyścig po zdrowie oraz rodzinny piknik promujący zdrowy i aktywny styl życia. Rowerowe aktywności realizowano w ramach Mikro Tour de Pologne.

Tychy

W Tychach zorganizowano Tydzień Działań, wdrożono Działania Trwałe i obchodzono Dzień bez Samochodu. Podczas finału ETZT zamknięty został fragment jednej z najbardziej ruchliwych ulic w mieście, po której mieszkańcy mogli się swobodnie poruszać i korzystać z atrakcji promujących ruch pieszki oraz ekologiczne środki transportu. Można było wziąć udział w warsztatach z pierwszej pomocy czy nordic walking, obejrzeć pokaz na rowerach BMX, zwiedzić historyczne autobusy, a nawet polatać na paralotni, dzięki urządzeniom z wirtualną rzeczywistością. Utworzony został również Tyski Szlak Spacerowy, który połączył Plac Świętej Anny z Ośrodkiem Wypoczynkowym Paprocany i stał się kolejną atrakcją na turystycznej mapie Tychów. Ma prawie 8,5 kilometra długości, co daje 11 tysięcy kroków, a pokonanie go pozwala na spalanie prawie 450 kalorii. Dzięki niemu poruszając się po oznakowanej na chodnikach symbolami stóp trasie, zobaczymy i poznamy historię najbardziej charakterystycznych miejsc w mieście.

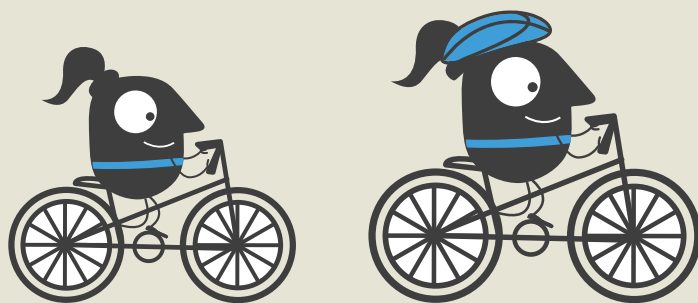

Zawiercie

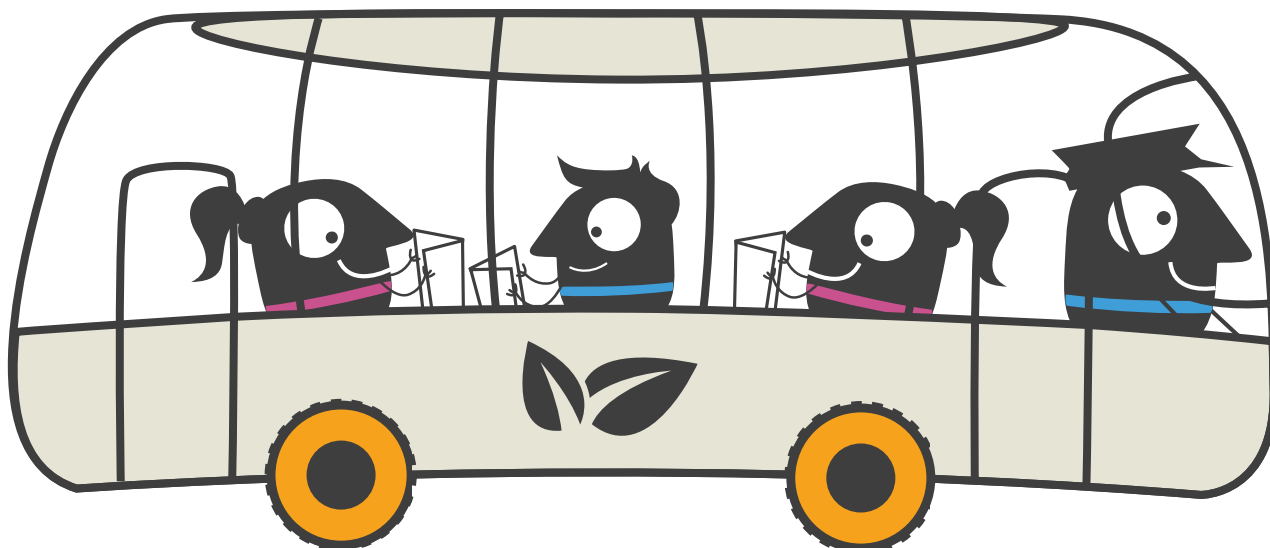
W Zawierciu obchodzone Dzień bez Samochodu.

Żory

W Żorach zrealizowano Działania Trwałe poprawiające infrastrukturę rowerową oraz lokalny transport publiczny.

16. Województwo świętokrzyskie

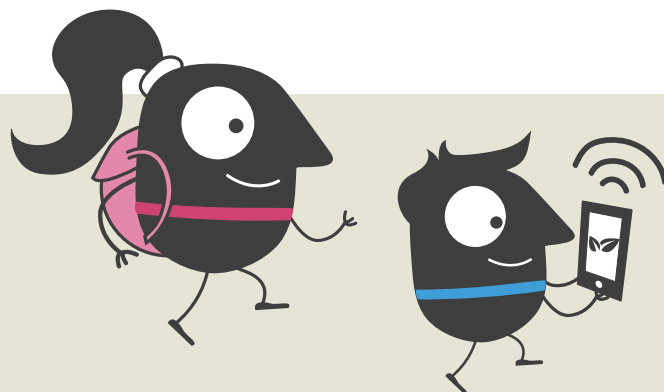

Spotkanie informacyjne, współorganizowane z Urzędem Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego, odbyło się 28 maja 2018 r. w Kielcach. W województwie świętokrzyskim swoje kampanie zarejestrowały w tym roku 4 podmioty (jedna rejestracja mniej niż w roku ubiegłym).

Bałtów

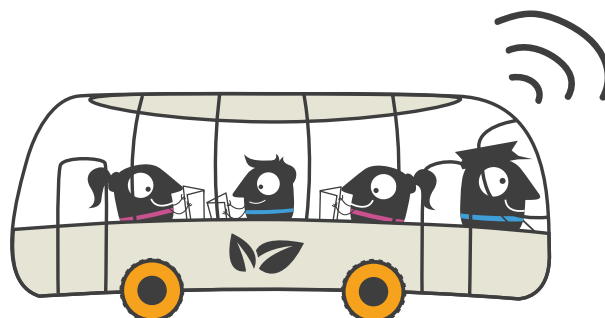
W gminie Bałtów wdrożono Działania Trwałe polegające na utworzeniu usprawnień dla pieszych i rowerzystów. Poprawiają one dostępność mieszkańców oraz turystów do miejsc użyteczności publicznej i atrakcji turystycznych.

Skarżysko-Kamienna

Miasto Skarżysko-Kamienna włączyło się w tegoroczny Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu, kładąc szczególny nacisk na Dzień bez Samochodu. 22 września po mieście można było poruszać się autobusami komunikacji miejskiej bez biletu. W ten sposób wzmacniano wśród mieszkańców proekologiczne wzorce, a także promowano komunikację zbiorową jako szybką, wygodną i proekologiczną alternatywę dla samochodu osobowego. Pasażerowie, którzy tego dnia wybrali transport zbiorowy, otrzymywali także drobne upominki promujące akcję.

Starachowice

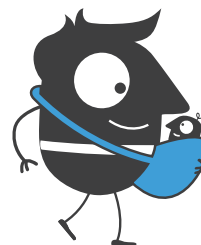

W Starachowicach w ramach Tygodnia Działań zorganizowano konkurs z zakresu bezpiecznej jazdy na rowerze na terenie Miasteczka Ruchu Drogowego. 22 września dostępna była darmowa komunikacja miejska dla właścicieli samochodów, którzy okazali dowód rejestracyjny.

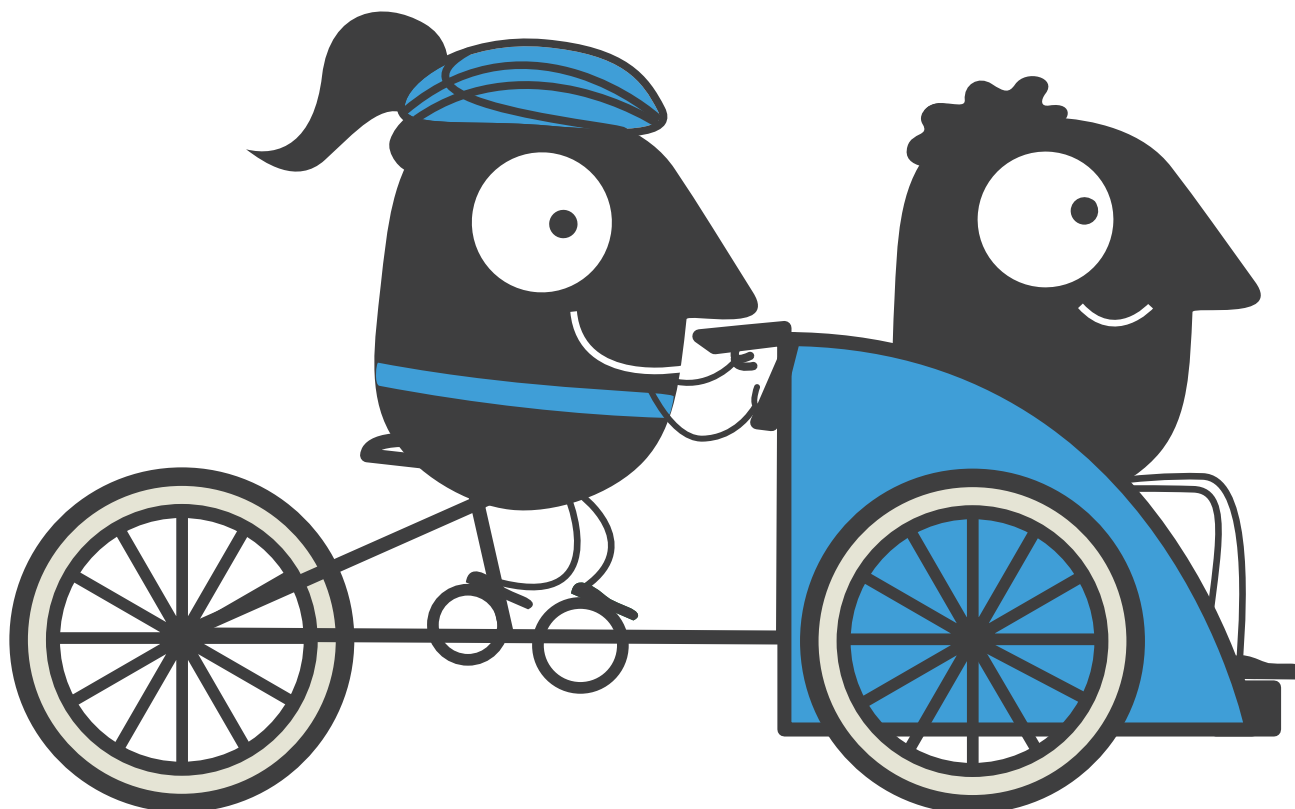
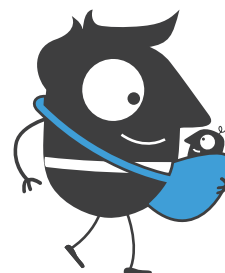
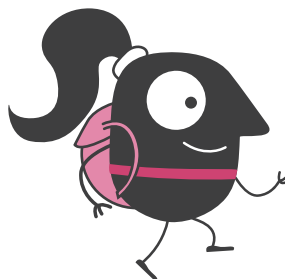

Staszów

Gmina Staszów po raz pierwszy przystąpiła do obchodów Dnia bez Samochodu. W sobotę, 21 września na parkingu sąsiadującym z boiskami Orlik, odbył się piknik rodzinny „Nasze Miasto Oddycha”. Wydarzenie rozpoczęło się o godzinie 13:00, rowerowym przejazdem miejskim poprowadzonym przez Staszowski Klub Rowerowy PTTK im. A. Bienia. Na czele grupy pojechali: władze miasta – Burmistrz oraz Zastępca Burmistrza. Dla uczestników przygotowano wiele atrakcji. Duże emocje wzbudziły m.in. konkurencje na rolkach, rowerach i hulajnogach. Najmłodszy mogli posłuchać o pracy policjantów, strażaków i ratowników medycznych oraz wziąć udział w konkursie plastycznym. PKS

Staszów w swoim autobusie wyświetlał bajki, a w strefie technicznej dorośli mogli skorzystać z konsultacji diagnostycznych i posłuchać o zaletach korzystania z transportu zbiorowego. Pracownicy Nadleśnictwa Staszów na swoim stoisku przedstawiali pozytywny wpływ spaceru po naszych lasach i zachęcali do korzystania z jego dobrodziejstw. Leśnicy tradycyjnie zadbali również o kącik zabaw dla najmłodszych uczestników wydarzenia. Najaktywniejszy uczestnik całego pikniku „Nasze Miasto Oddycha” wygrał rower miejski ufundowany przez spółkę INTESTER. Organizatorami wydarzenia byli: Ośrodek Sportu i Rekreacji w Staszowie oraz Urząd Miasta i Gminy w Staszowie.

17. Województwo warmińsko-mazurskie

Spotkanie informacyjne, współorganizowane w tym roku z Urzędem Miasta Olsztyna, odbyło się 11 czerwca 2019 r. w Olsztynie. W województwie warmińsko-mazurskim swoje kampanie zarejestrowało 7 podmiotów (w roku 2018 było ich 9).

Bartoszyce

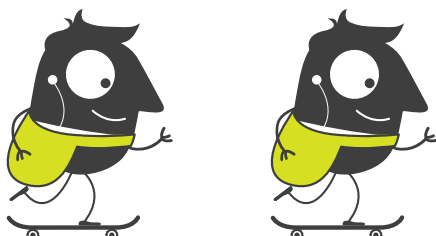
W Bartoszycach zorganizowano Tydzień Działań i obchodzono Dzień bez Samochodu.

Elbląg

Elbląskie obchody ETZT rozpoczęły się już 14 września 2019 r., kiedy to odbyła się wrześniowa edycja warsztatów miejskiej jazdy na rowerze. Kolejnymi działaniami była organizacja 15 września wycieczki rowerowej z cyklu Miejskich Wycieczek Rowerowych do zabytkowego pałacu we wsi Powodowo. Kulminacją ETZT był rowerowy przejazd po Elblągu w sobotę, 21 września, podczas Elbląskiego Dnia bez Samochodu. Przejazd zakończył się festynem rowerowym w Sportowej Szkole Podstawowej nr 3 w Elblągu, podczas którego można było skorzystać z symulatora dachowania, symulatora zderzeń, elektrycznych hulajnóg i klasycznych bcykli. Do dyspozycji były także algogogle i rowery tor przeszkód. W ramach ETZT elbląski ZKM przygotował konkurs wiedzy o elbląskiej komunikacji. Natomiast 22 września podczas Dnia bez Samochodu każdy z kierowców i członków ich rodzin mógł podróżować komunikacją zbiorową za darmo, wyłącznie za okazaniem ważnego dowodu rejestracyjnego pojazdu.

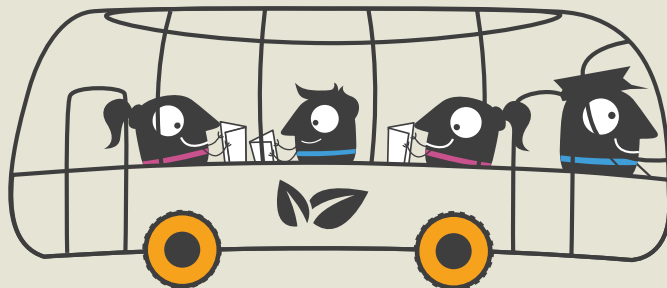

Elk

Centrum Edukacji Ekologicznej w Elku w czasie ETZT przygotowało akcję „Korzystam z MZK”. Osoby, które zamiast auta wybrały miejską komunikację, przyniosły do CEE wypełnioną deklarację i dołączyły do niej skasowane bilety MZK lub skserowane bilety okresowe i napisały krótką informację na temat podróży komunikacją miejską, otrzymywały upominek. 22 września odbył się „Rajd rowerowy – Rowerem przez Wigierski Park Narodowy”, a za okazaniem dowodu rejestracyjnego pojazdu można było skorzystać z bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską.

Gmina Banie Mazurskie

W Baniach Mazurskich zaangażowano się w obchody ETZT, organizując m.in. konkurs plastyczny dla uczniów „Mój wymarzony pojazd do szkoły”, konkurs fotograficzny dla mieszkańców gminy „Moja droga do pracy lub szkoły”, trening piłki nożnej dla najmłodszych pod hasłem „Zostaw telefon, pograj w piłkę!”, zajęcia rekreacyjno-sportowe. Odbyła się ponadto piesza wycieczka przedszkolaków do miejscowej placówki Straży Granicznej oraz piknik edukacyjny i wycieczka rowerowa dla wszystkich – „Poznajemy historię Bań Mazurskich zapisaną w QR kodach”. Finałem ETZT był piknik rodzinny dla wszystkich mieszkańców wraz z uroczystym poświęceniem nowego wozu bojowego lokalnej jednostki OSP oraz „pojedynek” środków transportu na ul. Sportowej.

Lidzbark

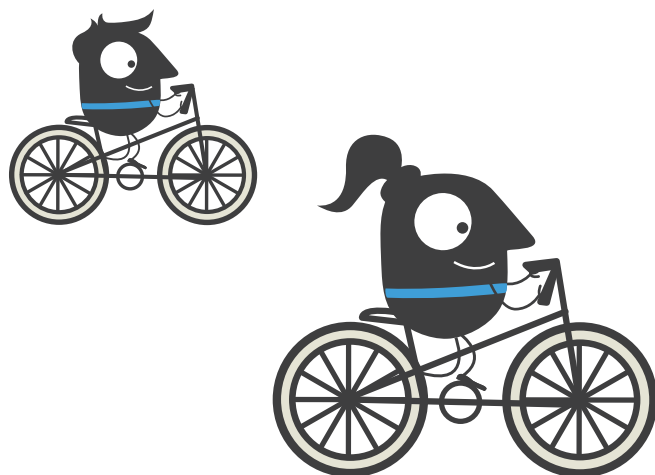
W Lidzbarku odbył się Dzień bez Samochodu.

Mrągowo

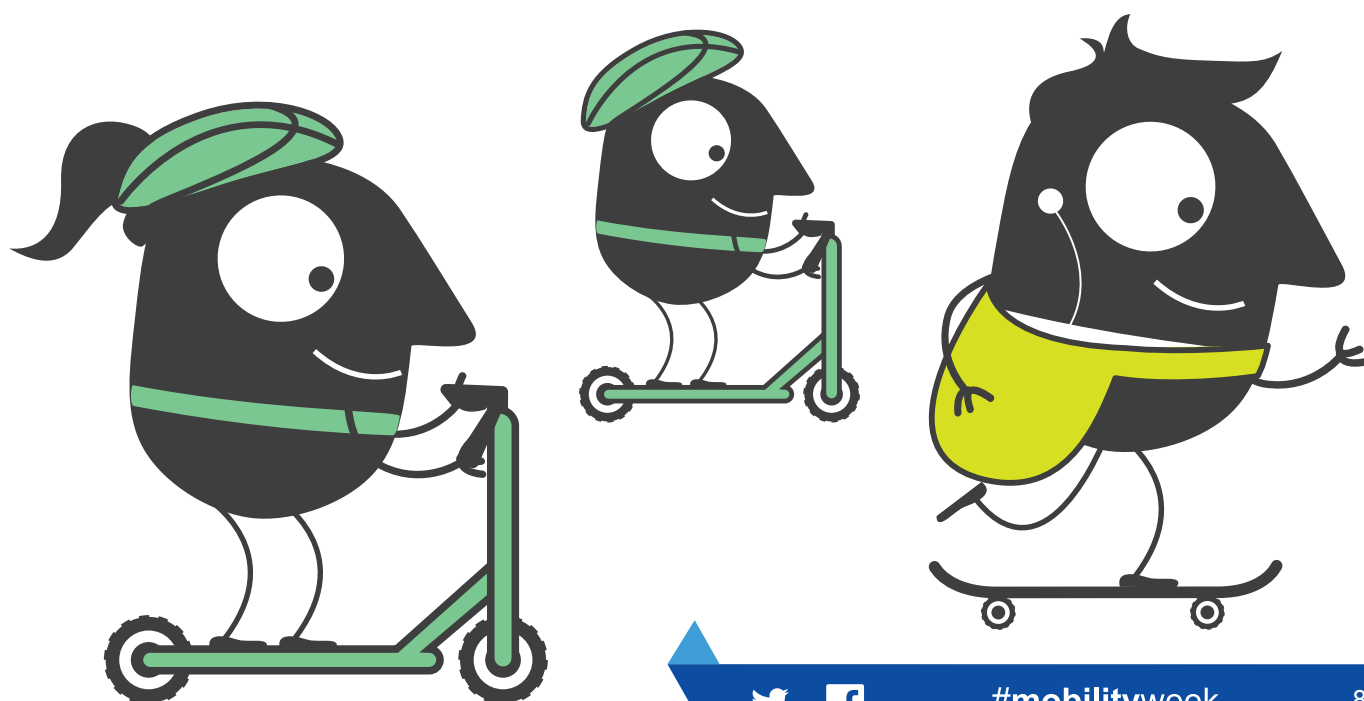
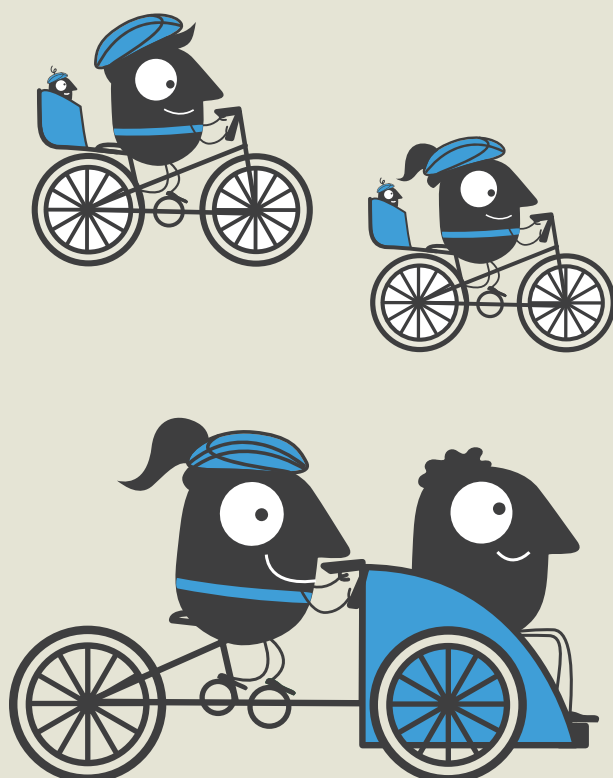
ETZT w Mrągowie to wydarzenia zorganizowane w czasie Tygodnia Działań takie jak: promocja dojazdu rowerem do pracy, bezpłatne serwisowanie rowerów, konkurs plastyczny dla dzieci, piknik edukacyjny, rajd rowerowy i wspólna fotografia.

Olsztyn

W ramach ETZT odbyły się wydarzenia sportowe: spływy kajakowe, marsze nordic walking, jazdy po torze pumptrack, treningi biegowe, rajdy piesze oraz wycieczki rowerowe. Biblioteki zorganizowały warsztaty plastyczne, zajęcia edukacyjne o bezpieczeństwie na drodze dla dzieci, młodzieży i dorosłych, oraz wystawy książek o tematyce ekologicznej. Zorganizowano też dwa konkursy fotograficzne: zdjęcia z czytania książek podczas jazdy komunikacją miejską oraz „Ja, lato i rower na Warmińskiej Łynostradzie”. MPK przygotowało specjalne kursy tramwajowe z przewodnikiem opowiadającym o rozwoju komunikacji miejskiej w Olsztynie. Nowością była rywalizacja sportowa z wykorzystaniem ekologicznych form mobilności, wspierająca Dom Dziecka w Olsztynie – „Kręć z Urzędem” – oddolna inicjatywa pracowników Urzędu Miasta i Urzędu Marszałkowskiego wspieranych przez mieszkańców Olsztyna.

18. Województwo wielkopolskie

Spotkanie informacyjne, współorganizowane z Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego, odbyło się 4 lipca 2019 r. w Poznaniu. W województwie wielkopolskim swoje kampanie zarejestrowało tyle samo podmiotów, co w roku ubiegłym – 14.

Czarnków

W czarnkowskim rajdzie rowerowym z okazji Europejskiego Dnia bez Samochodu udział wzięło 179 uczestników, w tym dwie grupy zorganizowane: z Miejskiego Przedszkola nr 2 i Szkoły Podstawowej nr 1. Obchody zorganizowała Rowerowa Sekcja Turystyczna przy wsparciu Miasta Czarnków. W niedzielne popołudnie na placu Wolności spotkali się rowerzyści, którzy – po odebraniu upominków w postaci dzwoneczków – pojechali ścieżką rowerową wzdłuż deptaku, przez park Staszica dotarli na skraj miasta, asekurowani przez policjantów i strażników miejskich bezpiecznie zjechali nad Noteć i ciągiem pieszo-rowerowym powrócili na plac Wolności. Tam urządzono krótki piknik z drożdżówkami i oranżadą zakończony wspólną fotografią.

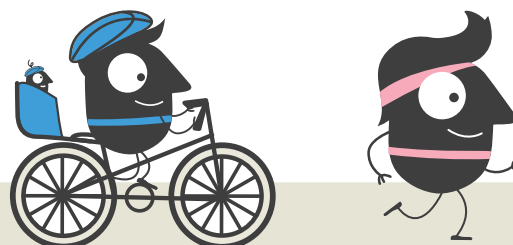

Czerwonak

W Gminie Czerwonak już drugi raz w czasie ETZT zorganizowano Tydzień Działań. Przez cały tydzień Wójt oraz Przewodniczący Rady Gminy dawali dobry przykład i przyjeżdżali do pracy rowerem. Na profilu gminy na Facebooku zorganizowane zostały 4 konkursy z nagrodami dla mieszkańców. Drugi dzień odbywał się na węźle przesiadkowym w Owińskach pod hasłem budek dla owadów. Podczas warsztatów można było pod okiem specjalisty zbudować budkę dla owadów samodzielnie lub zabrać ze sobą do domu już gotową. W trzecim dniu eventu (węzeł przesiadkowy Czerwonak Osiedle) motywem przewodnim były rośliny oczyszczające powietrze – antysmogowe. Prowadzone były prelekcje prezentujące szeroki wachlarz roślin, które po-

mogą oczyścić powietrze w domu czy w biurze. Rośliny obejrzeć można było też pod mikroskopem. W ramach warsztatów można było samodzielnie przesadzać rośliny do małej torfowej doniczki. Czwarty dzień eventu, pod hasłem roślin jadalnych, odbył się na terenie węzła przesiadkowego w Czerwonaku. Prelekcję dotyczącą skarbów lokalnych łąk i lasów poprowadzili specjaliści, którzy umożliwili spróbowanie różnorodnych roślin, a także opowiedzieli o ich właściwościach i o tym, w jaki sposób je przyrządzić. Podczas degustacji próbowano sałatek, placków z pokrzywy, a także naparów. Upominkiem dla korzystających z transportu publicznego/roweru itp. były woreczki wypełnione suszonymi ziołami.

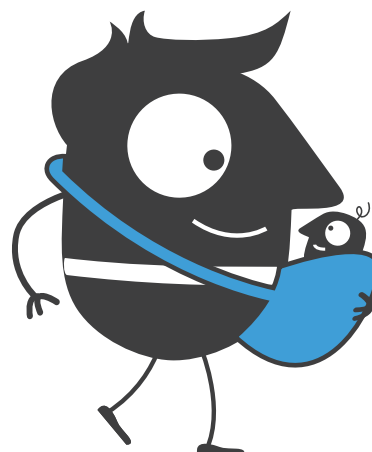
W ramach ETZT 2019 przez cały tydzień – od 16 do 22 września – odbywały się różne wydarzenia promujące zdrowy, ekologiczny i bezpieczny tryb życia. Miejskie szkoły i przedszkola realizowały akcję „Bezpiecznie spaceruję i porządku pilnuję!” oraz „Pierwsza klasa na pasach.” Na zajęciach edukacyjnych odbywały się również pogadanki o bezpieczeństwie na drodze z udziałem przedstawicieli Policji, Straży Miejskiej, Biura Strefy Płatnego Parkowania. Ponadto dzieci wychodziły w kamizelkach odblaskowych i utrwały zasady przechodzenia przez jezdnię i prawidłowego poruszania się po chodniku. W salach przedszkolnych powstały miasteczka drogowe. Dzieci samodzielnie tworzyły budynki i elementy miasta, by później brać udział w przejazdach przedszkolnymi autami. W jednostkach oświatowych odbywały się również konkursy plastyczne pod hasłem: „Bezpieczna droga do przedszkola”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Sygnalizator”, „Mój wymarzony rower”, „Zaprojektowanie odblasku”, „Jestem bezpieczny na drodze”. Zwieńczeniem konkursów były wystawy prac artystycznych. Młodzież szkół podstawowych uczestniczyła w rajdach pieszych i rowerowych. Uczniowie mogli również utrwalić zasady prawidłowego poruszania się po drogach, rozwijając swoje zainteresowania turystyczne, podnosić swoją sprawność fizyczną oraz propagować aktywne i zdrowe formy spędzania wolnego czasu. W celu zwiększe-

nia bezpieczeństwa uczestnicy wycieczek rowerowych mieli na sobie kask oraz kamizelkę, która zwiększała ich widoczność na drodze. Podczas spotkania podsumowującego ETZT przewidziano bezpłatne znakowanie rowerów, EKO pogadanki, konkursy o bezpieczeństwie na drodze, ekotorby i opaski odblaskowe.

Dzieci mogły zasiąść za kierownicą niskoemisyjnego autobusu Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w Gnieźnie. Dla uczestników akcji gnieźnieński Rynek był okazją do startu rajdów rowerowych: Biblioteki Pedagogicznej, Stowarzyszenia „Aktywne Dalki”, rajdów nordic walking Stowarzyszenia „Promyk” Gniezno. Z kolei w niedzielę, tj. 22 września, odbywały się spacerunki po Gnieźnie śladami Traktu Królewskiego, Dzień bez samochodu – bezpłatna komunikacja miejska za okazaniem dowodu rejestracyjnego pojazdu i Sportowo-Rekreacyjny Pojedynek Rad Osiedlowych organizowany przez Radę Osiedlową Stare Miasto oraz Stowarzyszenie Młodych Wielkopolan.

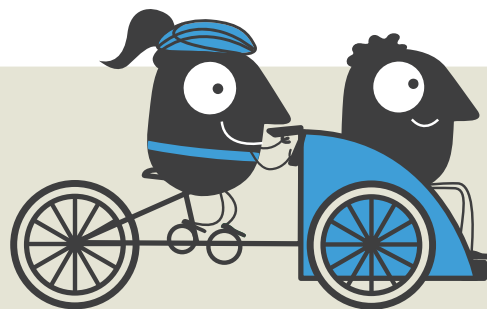

Grodzisk Wielkopolski

Grodzisk Wielkopolski uczestniczył w ETZT, organizując Tydzień Działań.

Kalisz

Miasto Kalisz w ramach tegorocznej kampanii „Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu” od 16 do 22 września prowadziło akcję „Tydzień bez samochodu”. Wszyscy pasażerowie Kaliskich Linii Autobusowych Sp. z o.o., nie tylko kaliszanie, mogli w tych dniach korzystać z darmowych przejazdów autobusami komunikacji miejskiej w granicach miasta bez konieczności okazywania jakichkolwiek dokumentów. Był to już kolejny rok organizacji akcji w tej formie i z roku na rok zauważalne jest zwiększenie liczby pasażerów korzystających z komunikacji miejskiej. 22 września br. w Kaliszu odbył się również rajd rowerowy, „Kalisz. Czas na Twój ruch”, którego celem była promocja rozwoju systemu komunikacji publicznej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej i zachęcenie do zmiany przyzwyczajeń transportowych mieszkańców i korzystania z alternatywnego środka transportu jakim jest rower. Po rajdzie odbył się również piknik rodzinny, na którym uczestników czekało wiele atrakcji.

Konin

W ramach ETZT 21 września 2019 r., zorganizowano rajd rowerowy – Szlakiem Zofii Urbanowskiej (w tym roku koninianie świętowali rok Zofii Urbanowskiej). Była to już XII edycja Konińskiej Masy Rowerzystów, czyli Konin bez Samochodu 2019. Trasa rajdu przebiegała ulicami Konina, dopasowana była dla małych i dużych, liczyła ok. 16 km. Rajd zakończył się festynem z posiłkiem dla uczestników rajdu, konkursami i zabawami. Ponadto 21 września 2019 r. wszyscy chętni mogli skorzystać z zaproszenia i wziąć udział w „Dniu otwartym” i odwiedzić MZK w Koninie. Można było przyjrzeć się działaniu komunikacji miejskiej z bliska, m.in. porozmawiać z kierowcami, poznać ich pracę, zobaczyć z bliska

stare i nowe autobusy. 22 września 2019 r. pasażerowie mogli korzystać z usług Miejskiego Zakładu Komunikacji w Koninie bez konieczności zakupu biletu.

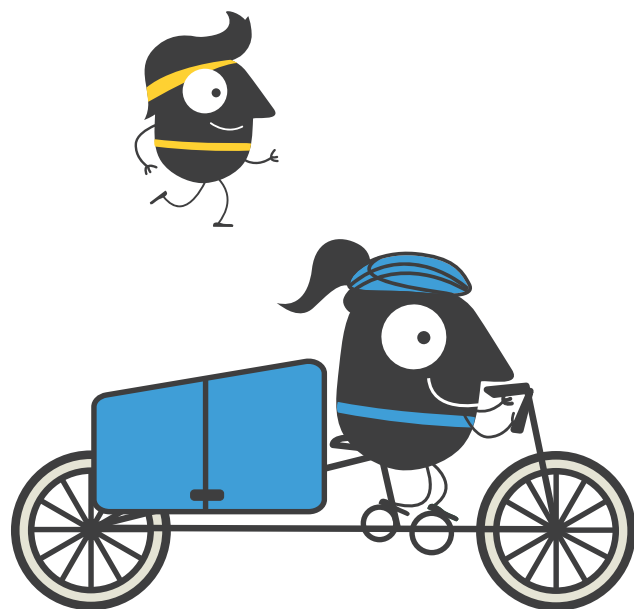

Krzyż Wielkopolski

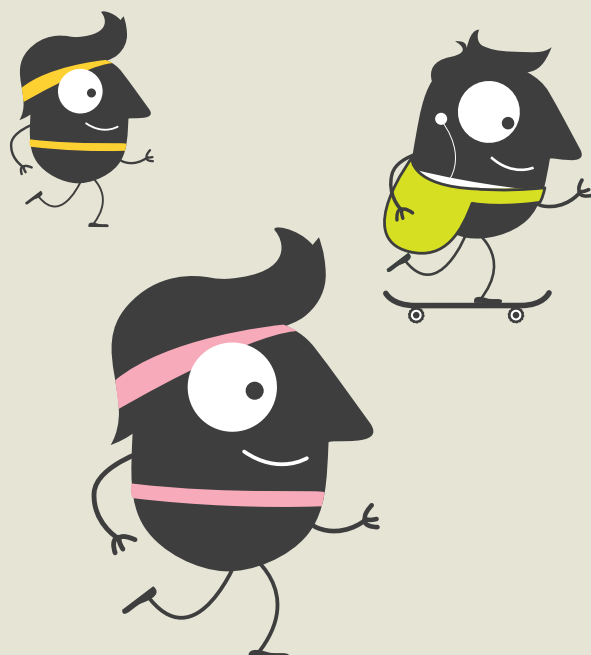
20 września 2019 r. przeprowadzono w ramach kampanii znakowanie rowerów, które odbyło się w centrum miasta. Znakowanie odbyło się we współpracy z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury w Krzyżu Wielkopolskim oraz Policją w Krzyżu Wielkopolskim. Oznakowano 74 rowerów. Ponadto w ramach ETZT od 8 października do 8 listopada przeprowadzony został konkurs plastyczny w kategorii dzieci w wieku przedszkolnym oraz szkolnym kl. I–VIII.

Ostrów Wielkopolski

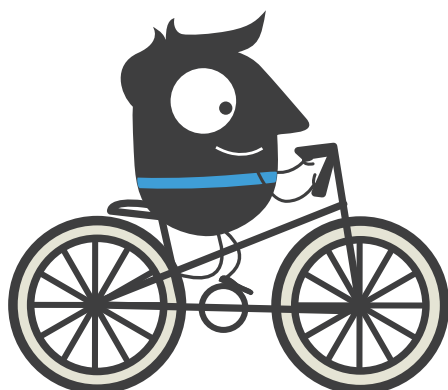
17 września br. zorganizowano rajd rowerowy z udziałem szkolnych kółek rowerowych oraz mieszkańców Ostrowa Wielkopolskiego. Trasa przejazdu liczyła ok. 6,5 km, liczba uczestników sięgała blisko 100 osób. Rajd rowerowy zakończył się pogadanką na temat bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów w ruchu drogowym, przeprowadzoną przez funkcjonariusza policji, znakowaniem rowerów, przejazdką autobusem elektrycznym oraz wspólnym poczęstunkiem. 22 września 2019 r. zorganizowano Dzień bez Samochodu – pasażerowie wszystkich linii korzystali z bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską.

Piła

W Pile obchodzono Dzień bez Samochodu.

Poznań

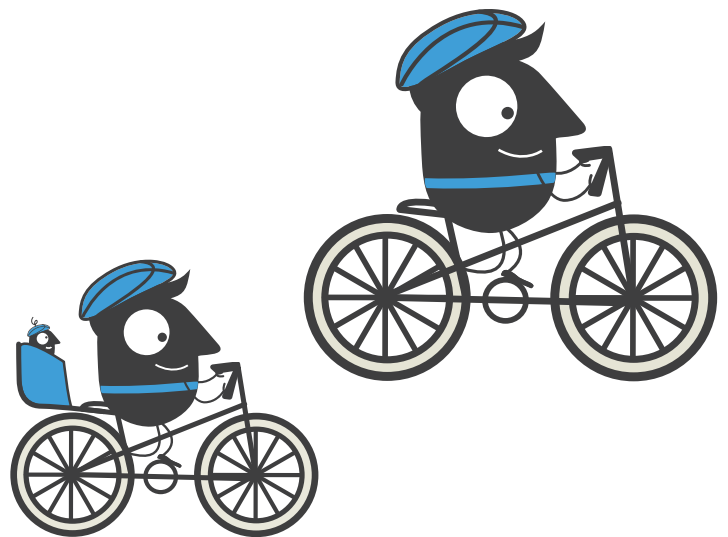
Kampania ETZT w Poznaniu obejmowała organizację m.in.: festynu dla mieszkańców w zajezdni MPK Poznań na Franowie (15 września), dwóch eventów w przestrzeni miejskiej wpisujących się w ideę ETZT (20 i 22 września). W piątek 20 września można było skorzystać z darmowych przejazdów na liniach ZTM Poznań na podstawie ważnego dowodu rejestracyjnego samochodu, natomiast w sobotę zorganizowano Parking Day Poznań na Łazarzu i piknik sąsiedzki Centrum Inicjatyw Lokalnych na osiedlu Grunwald Północ. Wspólnie z Miastem Poznań zrównoważony transport promował także Samorząd Województwa Wielkopolskiego. 20 września na podstawie ważnego dowodu rejestracyjnego można było w obrębie województwa wielkopolskiego jeździć pociągami Kolei Wielkopolskich i POLREGIO. Na zlecenie ZTM Poznań wykonano także od 16 do 20 września badania ankietowe dotyczące transportu publicznego, a w tygodniu w Punktach Obsługi Klienta ZTM rozdawano odbłaski dla pasażerów w celu poprawy bezpieczeństwa.

Przygodzice

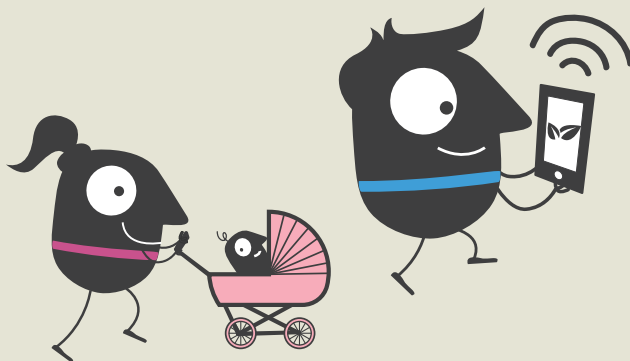
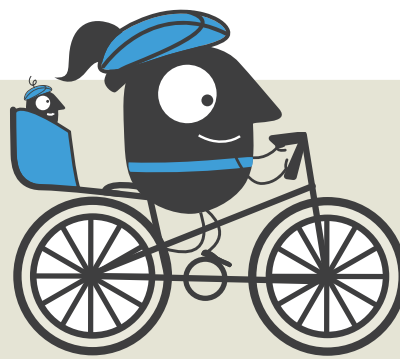
W Gminie Przygodzice zorganizowano rajd rowerowy w Wysocku Małym. W przedsięwzięciu wzięło udział ponad 30 osób. Trasa wiodła malowniczymi zakątkami Gminy Przygodzice, a przebiegała m.in. nad wybudowaną niedawno obwodnicą Ostrowa Wielkopolskiego, aby pokazać jak dużo samochodów nadal podróżuje w naszej okolicy. Uczestnicy otrzymali m.in. torby przekazane przez Ministerstwo Infrastruktury. Ponadto w szkołach podstawowych organizowano również konkursy plastyczne o tematyce związanej z porzucaniem transportu indywidualnego na rzecz innych sposobów przemieszczania się.

Wągrowiec

Podczas ETZT w Wągrowcu urzędnicy rozdawali jabłko osobom napotkanym w autobusach miejskich, spacerowiczom i rowerzystom. Dużym echem odbiły się zdjęcia wykonane z dronu, na których uczniowie układają się w hasła lub urządzenia promujące ekologiczny transport. Główne wydarzenia związane z ETZT zaplanowano na weekend. W piątek odbył się rajd rowerowy ulicami miasta, który zakończył się na Rynku. Tam na uczestników czekały konkursy i funkcjonariusze policji, którzy przypomnieli zasady ruchu drogowego. W sobotę w miasteczku ruchu drogowego rozmawiano o rowerach i zorganizowano wiele konkursów oraz gier. Podczas Dnia bez Samochodu na rynku powstało rowerowe miasteczko, w którym próbowano swoich sił na zwirowanych rowerach, np. monocyklu, rowerohulajnodze, tandemie. Najmłodszy mogli driftować rowerkami na specjalnym torze. Dużym zainteresowaniem cieszył się również energorower produkujący bańki mydlane.

Zbąszyń

Zbąszyń, który pierwszy raz uczestniczył w ETZT, włączył się w kampanię z pełnym zaangażowaniem z pomocą placówek oświatowych i innych podmiotów. W Tygodniu Działań zorganizowano m.in.: konkurs plastyczny „Kreatywne Bezpieczeństwo”, akcję wśród nauczycieli „Hej ho, hej ho ... do pracy rowerem lub pie-

szo by się szło”, rajd rowerowy zakończony pokazem ratownictwa drogowego, egzamin na kartę rowerową połączony z warsztatami bezpiecznej jazdy. Wdrożono też Działania Trwałe z zakresu rozwoju infrastruktury rowerowej.

Złotów

Tegoroczna edycja odbywała się pod hasłem „Zakręcony Złotów”. Zachęcano mieszkańców do zamiany czterech kółek na rower, wózek, rolki, wrotki, hulajnogę albo własne nogi. Zorganizowano rowerowe przejażdżki i bicie rekordów liczby rowerzystów, którzy przybyli na zamknięty w czasie Dnia bez Samochodu parking Urzędu Miejskiego. W mieście wprowadzono nowy znak drogowy, którego przekaz skierowany jest do pieszych i rowerzystów: „Bądźcie dla siebie uprzejmi”.

19. Województwo zachodniopomorskie

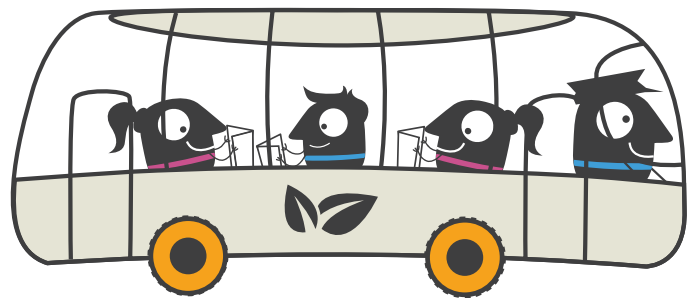

Spotkanie informacyjne, współorganizowane z Urzędem Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego, odbyło się 5 lipca 2019 r. w Szczecinie. W województwie zachodniopomorskim swoje kampanie zarejestrowało 11 podmiotów, prawie dwukrotnie więcej niż w roku 2018.

Białogard

Po raz pierwszy w Białogardzie zarejestrowano obchody Dnia bez Samochodu. Burmistrz Miasta oraz prezes białogardzkiego Zakładu Komunikacji Miejskiej zapraszali do skorzystania z bezpłatnej komunikacji miejskiej.

Bobolice

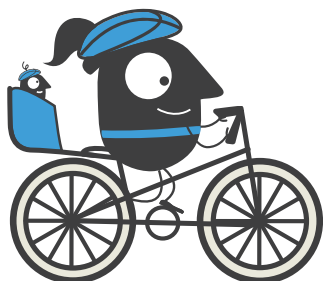
Do tegorocznej akcji ETZT 2019 przyłączyły się placówki oświatowe z terenu Gminy Bobolice: szkoły i przedszkola, biblioteka, seniorki z boboliczkiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz Ognisko TKKF „Bicykl” w Bobolicach. W ramach tegorocznej akcji zorganizowano w każdej placówce oświatowej pogadanki dotyczące transportu zrównoważonego oraz bezpieczeństwa. Dzień bez Samochodu to rajdy rowerowe, marsze z kijkami, organizacja różnych działań sportowych i manualnych.

Choszczno

W Choszczynie obchodzono Dzień bez Samochodu.

Czaplinek

Główna impreza w ramach ETZT odbyła się w Czaplinku w dniu 22 września 2019 r. Na czaplineckim Rynku odbyły się m.in.: wyścigi rowerków, hulajnóg i innych pojazdów napędzanych siłą nóg, konkursy wiedzy dotyczącej zrównoważonego transportu, ekologii oraz naszego regionu (upominki w formie gadżetów ETZT oraz Gminy Czaplinek), ekologiczne pogawędki z Panem Karaluchem, umieszczanie w przestrzeni miejskiej wierszyków i haseł przesłanych w ramach facebookowego konkursu oraz ich recytacja.

Karlino

W ramach obchodów ETZT w Karlinie prowadzono działania edukacyjne wśród młodszych i starszych mieszkańców: przemarsz przedszkolaków i uczniów ulicami miasta, podczas którego rozdawano ordeiry przyjaciela środowiska, zajęcia z udziałem Straży

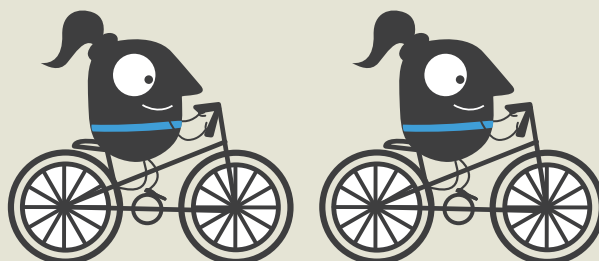

Miejskiej „Pieszki na 6”, lekcja z kompasem – I Karliński bieg na orientację, konkurs fotograficzny „Pieszki do pracy i do szkoły”. Zorganizowano też dwudniowy rajd rowerowy połączony z noclegiem w pałacu w Rymaniu, w którym wzięły udział całe rodziny.

Kołobrzeg

W Kołobrzegu zorganizowano specjalny event – Kołobrzegi Dzień Rowerowy i oferowano darmową komunikację miejską.

Koszalin

W Koszalinie wdrożono Działania Trwałe oraz obchodzono Dzień bez Samochodu. Tegoroczne obchody ETZT łączyły się z obchodami 70-lecia funkcjonowania MZK w Koszalinie. Z tego względu 22 września obchody odbyły się na terenie zajezdni MZK: dzień otwarty zajezdni, symulator zderzeń, pokaz ratownictwa medycznego, dyspozytornia, muzeum Stowarzyszenia Miłośników Komunikacji Miejskiej. Miasto Koszalin sukcesywnie w ramach prowadzonych inwestycji drogowych zwiększa długość ścieżek rowerowych, wprowadza

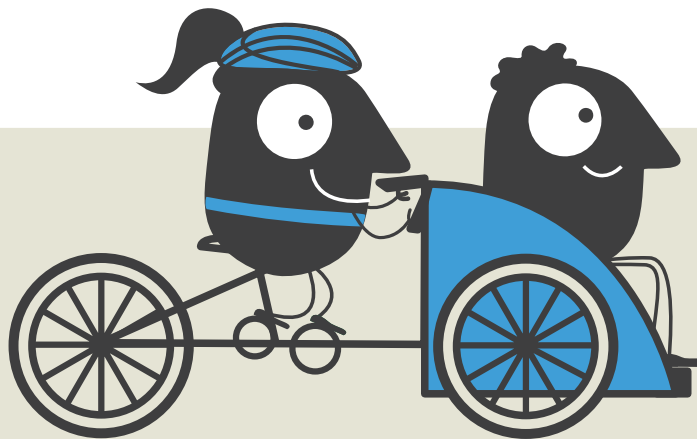
nowe przystanki, polepszając dostępność komunikacji zbiorowej. Od 2018 r. funkcjonuje darmowa komunikacja miejska dla uczniów szkół podstawowych zamieszkujących Koszalin.

Stargard

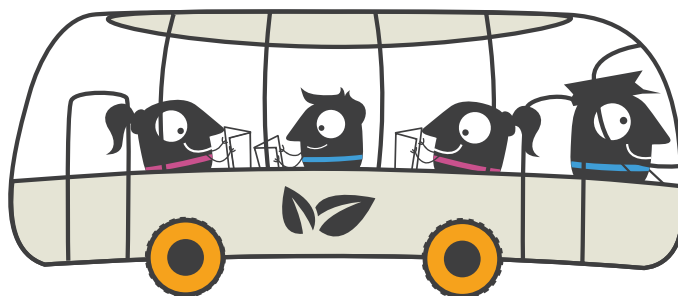
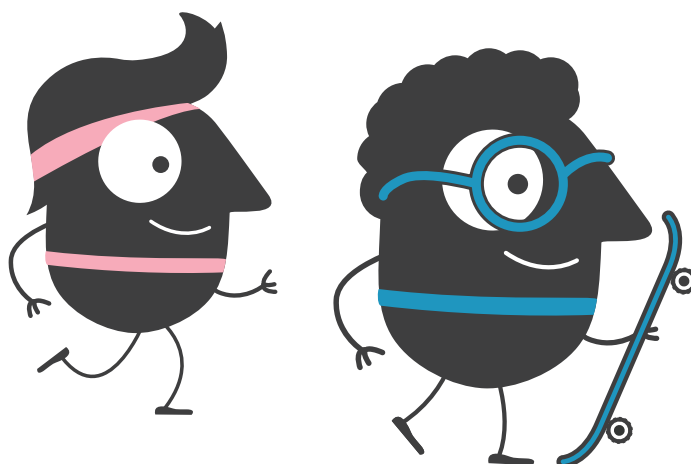
Stargard wdrożył liczne Działania Trwałe z zakresu usprawnień dla ruchu pieszego i rowerowego oraz poprawy oferty i dostępności transportu publicznego. Obchodzono również Dzień bez Samochodu.

Szczecin

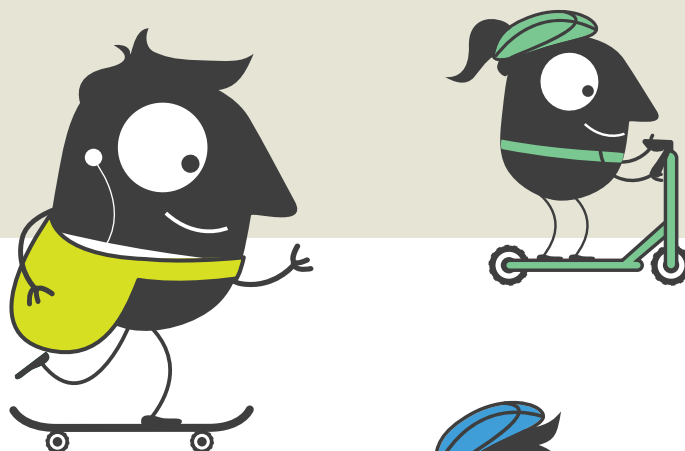
Z okazji tegorocznego hasła ETZT Stowarzyszenie Rowerowy Szczecin przygotowało szereg wydarzeń zachęcających do poruszania się po mieście komunikacją zbiorową, rowerem lub pieszo. Większość z nich odbywała się na placu Orła Białego. Prowadzone były między innymi szkolenia praktyczne z jazdy rowerem po mieście i organizowane pokazy „kina pod chmurką”. W piątek 20 września z placu wyruszył wielki przejazd rowerowy, a w sobotę odbył się tam Parking Day – festyn i święto pieszych. W czwartek 19 września odbyło się „Wielkie liczenie rowerzystów”, coroczne badanie natężenia ruchu rowerowego w mieście prowadzone przez wolontariuszy stowarzyszenia Rowerowy Szczecin. Wielki finał ETZT w Szczecinie to święto pieszych. W miejscu dawnego parkingu powstała przestrzeń dla różnych aktywności. W Dniu bez Samochodu autobusami i tramwajami przez cały dzień można było jeździć za darmo!

Szczecinek

W Szczecinku wdrożono Działania Trwałe oraz obchodzono Dzień bez Samochodu.

Świnoujście

W Świnoujściu zarejestrowano Tydzień Działań, wdrożono Działania Trwałe oraz obchodzono Dzień bez Samochodu.

Do udziału w Europejskim Tygodniu Zrównoważonego Transportu i promowania przyjaznych środowisku środków transportu zaprasza nie tylko władze lokalne. Rejestracja działań promujących zrównoważoną mobilność, tzw. MobilityActions, jest możliwa w dowolnym momencie w ciągu roku dla podmiotów takich jak: grupy ludzi, organizacje pozarządowe, partnerzy społeczni, instytucje badawcze i dydaktyczne, władze lokalne i krajowe, instytucje publiczne oraz firmy publiczne i prywatne. Działanie może być ograniczone do określonego dnia lub mieć charakter okresowy i trwać kilka tygodni czy miesięcy.

Ministerstwo Infrastruktury podejmuje starania, aby informacje o kampanii docierały do coraz większego grona odbiorców, również do podmiotów funkcjonujących poza administracją, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych. Osiągnięcie zrównoważonej mobilności wymaga bowiem współdziałania różnych jednostek. W 2019 roku trzykrotnie wzrosła liczba rejestracji takich działań w Polsce w stosunku do roku 2018. Polskie podmioty zarejestrowały **51 MobilityActions**.

Wszystkie zarejestrowane akcje wraz z dokładnym opisem dostępne są na stronie <http://www.mobilityweek.eu/registered-actions/?country=PL>. Poniżej lista wybranych podmiotów wraz z krótkim opisem zarejestrowanych działań.

PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście Sp. z o.o.

Podobnie jak w latach ubiegłych PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście Sp. z o.o. zaplanowała w czasie Dnia bez Samochodu darmowe przejazdy pociągami SKM dla właścicieli oraz współwłaścicieli samochodów, którzy odbywali podróż pociągiem SKM. Na terenie spółki znajduje się parking dla rowerów, na którym pracownicy firmy mogą pozostawić swoje rowery w godzinach pracy. Stacja Rowerowa Cisowa zachęca pracowników do zmiany przyzwyczajeń oraz przyjazdu do pracy na rowerze. W gazecie zakładowej co miesiąc redakcja opisuje ciekawe trasy rowerowe na terenie Kaszub. Przez cały rok oferowany jest podróżnym darmowy przewóz rowerów na trasie Lębork – Gdańsk Śródmieście. Przez cały rok prowadzony jest projekt skierowany do najmłodszych pasażerów. Pracownicy spółki odwiedzają placówki przedszkolne i wczesnoszkolne, aby przybliżyć dzieciom pracę na kolei oraz przypomnieć zasady bezpieczeństwa w ruchu kolejowym.

LO im. Noblistów Polskich w Rydułtowach

W tygodniu ETZT przeprowadzono w szkole interaktywną lekcję języka angielskiego online „Walk with us!”, w której wzięło udział 100 uczniów. Scenariusz, przygotowany w aplikacji Symbaloo (learningpaths.symbaloo.com), opierał się na wykonywaniu zadań online, znanymi uczniom z ideą oraz historią wydarzenia. Z opublikowanej w internetowej bibliotece Symbaloo lekcji skorzystało 167 nauczycieli innych szkół. Autorka podzieliła się linkiem do lekcji i rezultatami (pomyśły uczniowski, zapis filmowy) w społecznościowych grupach innowacyjnych nauczycieli oraz na platformach eTwinning, Microsoft dla Edukacji i European Schoolnet.

Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego

Projekt „KOLEJOWE NIEDZIELE” to cykl promocyjnych przejazdów pociągami do miejsc ciekawych przyrodniczo w regionie łódzkim, w celu zachęcenia mieszkańców do zmiany niekorzystnych dla zdrowia przyzwyczajeń i wybrania alternatywnych, ekologicznych środków podróżowania: chodzenia pieszo i podróżowania koleją. Projekt „KOLEJ NA SZKOŁY” to konkurs plastyczny skierowany do uczniów szkół podstawowych z regionu łódzkiego, którego celem była promocja kolei jako ekologicznego środka transportu oraz pojazdów kolejowych zmodernizowanych w ramach projektów inwestycyjnych.

Zespół Szkół Spożywczych w Rzeszowie

Przygotowano pogadanki podczas zajęć z przedmiotów zawodowych związanych z alternatywnymi środkami transportu oraz bezpieczeństwem w ruchu drogowym miejskim. Zorganizowano wycieczki szkoleniowe na lotnisko Jasionka oraz do ZTM w Rzeszowie. Promowano formy dojazdu uczniów środkami komunikacji miejskiej na zajęcia praktyczne do portu lotniczego. Przeprowadzono zajęcia wychowania fizycznego z nordic walking.

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Województwo Małopolskie z okazji Europejskiego Tygodnia Zrównoważonej Mobilności 2019 wprowadziło specjalną ofertę taryfową pod nazwą Dzień bez Samochodu. Oferta obowiązywała 22 września 2019 r. i w ramach niej można było kupić specjalny bilet za 1 zł na nielimitowane podróże transportem zbiorowym zorganizowanym przez Województwo Małopolskie (ważność biletów w pociągach Spółka Koleje Małopolskie Sp. z o.o. i Przewozy Regionalne Sp. z o.o., a także w Autobusowych Liniach Dowozowych).

Rowerowy Szczecin

Stowarzyszenie Rowerowy Szczecin zorganizowało elegancki przejazd rowerowy, Dzień bez Samochodu oraz Parking Day.

PKP Polskie Linie Kolejowe SA

W trakcie dwóch dni ETZT przeprowadzono akcję „Kolej przyjazna rowerzystom”. W podziękowaniu za udział w akcji każda osoba przypinająca rower otrzymała drobny gadżet. Przygotowano i opublikowano w mediach społecznościowych materiał wideo z nagraniami z kamer przemysłowych umiejscowionych przy przejazdach kolejowo-drogowych, ukazujący niewłaściwe zachowania rowerzystów oraz motocyklistów. Pracownicy, którzy w czasie ETZT przyjechali rowerem do pracy, otrzymali ulotkę promującą ETZT i różnego rodzaju gadżety. Przeprowadzono akcje „Bezpieczny piątek” – akcje edukacyjno-prewencyjne na przejazdach kolejowych oraz tzw. dzikich przejazdach, prowadzone w ramach kampanii społecznej „Bezpieczny przejazd”. Zorganizowano symulację zderzenia lokomotywy z samochodem na przejeździe kolejowo-drogowym wraz z konferencją prasową skierowaną do dziennikarzy.

mPay

Najdłużej działający polski system płatności mPAY wprowadził specjalny kod promocyjny dla osób rejestrujących swoje konto mPay między 16 a 22 września, wprowadzenie go do aplikacji umożliwiło doładowanie konta (5 zł), które można było później wykorzystać na zakup biletów komunikacji miejskiej.

Polskie Koleje Państwowe SA

PKP SA przeprowadziła szeroko zakrojoną kampanię informacyjną o ETZT na największych dworcach kolejowych w Polsce oraz w mediach społecznościowych.

Miasto Gorlice

Lokalne bary, restauracje i kawiarnie przygotowały na ETZT specjalną ofertę, dostępną tylko w terminie 16–22 września 2019 r. Akcja miała za zadanie wypromować kampanię wśród mieszkańców.

PKP Intercity SA

Spółka przygotowała ofertę specjalną dla cyklistów „Rower za złotówkę z PKP Intercity” – od 16 do 22 września br. pasażerowie mogli przewieźć jednośląd za symboliczną złotówkę. W firmowym intranecie ogłoszono zadanie fotograficzne „Torami i na dwóch kółkach”. Informacja o zadaniu i jego efektach została opublikowana w firmowym miesięczniku „Puls Intercity” (nakład 3,5 tys.). Pracownicy równocześnie otrzymali informacje o genezie kampanii ETZT i jej celach.

OPEL Manufacturing Poland

Podczas ETZT zachęcano pracowników, aby przyjechali do pracy rowerem, hulajnogą, przybiegli bądź przyjechali autobusem i spróbowali osiągnąć wspólny cel: 20 000 km innym środkiem transportu niż samochód i zmniejszyć emisję CO₂ o 5000 kg.

Arriva Poland

Przez cały tydzień od 16 do 22 września 2019 roku we wszystkich pociągach uruchamianych przez Arriva było można przewieźć rower za symboliczne 1 zł.

Dolnośląska Kraina Rowerowa

Z okazji ETZT zorganizowano Rodzinny Rajd Rowerowy po unikatowym obszarze Parku Krajobrazowego Doliny Baryczy. Radosny Piknik Rowerowy przy zabytkowym pałacu w Żmigrodzie – aktywny wypoczynek dla całych rodzin, gry i zabawy z dawnych lat na świeżym powietrzu. Wszystko w temacie zdrowego odżywiania – aktywności sportowej – przyjaznej środowisku komunikacji – redukcji odpadów!

Ministerstwo Infrastruktury

Ministerstwo Infrastruktury było organizatorem Dni Transportu, które odbyły się w Warszawie (14 września) i Krakowie (21 września). Ponadto przygotowano dwie akcje dla pracowników MI: każdy, kto przyjechał do pracy na rowerze podczas ETZT, otrzymał kupon na lunch, zaś 16 i 18 września 2019 r. można było bezpłatnie skorzystać z usługi naprawy roweru.

Wszystko dla Szczytna

Z okazji Dnia bez Samochodu odbył się rodzinny rajd rowerowy z cyklu „Aktywnie wśród mazurskiej przyrody po Ziemi Szczywieńskiej”.

Metropolitalny Związek Komunikacyjny Zatoki Gdańskiej

21 września 2019 r. uruchomiona została coroczna, okazjonalna bezpłatna linia autobusowa 101 łącząca śródmieście Gdańska ze śródmieściem Gdyni przez Sopot. Linia ta nawiązuje do historycznych linii 101 oraz „A”, kursujących na tej trasie po wojnie do 1990 r. Na pasażerów tych linii czekały niespodzianki.

Instytut Pojazdów Szynowych, Politechnika Krakowska

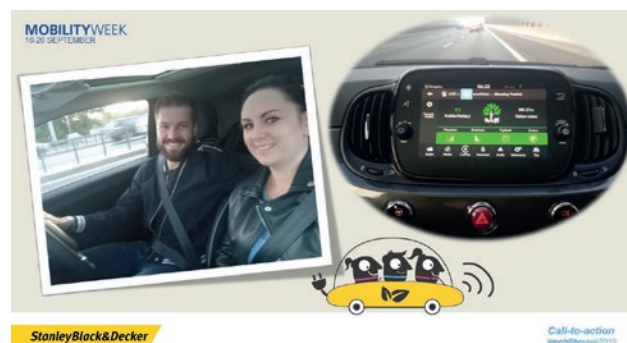
20 września 2019 r. zorganizowano warsztaty pod nazwą „Chodź bezpiecznie z tramwajem”, podczas któ-

rych piesi i rowerzyści mogli poznać z perspektywy motorniczego, jakie mogą być konsekwencje różnych niebezpiecznych zachowań na torowisku tramwajowym oraz na przystankach.

Warszawska Masa Krytyczna

20 września 2019 r. zorganizowano przejazd Warszawskiej Masy Krytycznej w celu zaproszenia warszawianek i warszawiaków do poruszania się rowerem po mieście i zwrócenie uwagi władzom miasta na konieczność budowy infrastruktury rowerowej w centrum stolicy.

Stanley Black & Decker

Firma Stanley Black & Decker z oddziałami na całym świecie przyłączyła się do akcji ETZT. Każda z lokalizacji otrzymała wskazówki, jak przeprowadzić akcję, ale decyzja o jej przebiegu podejmowana była lokalnie. W Warszawie zorganizowano Mobility Month – przez cały miesiąc pracownicy (ochotnicy – 60 osób) wzięli udział w Mobility Month Challenge, gdzie rejestrowali swoje km w aplikacji Endomondo: chodzenie, bieganie, jazda na rowerze, jazda na rolkach. Rywalizacja miała charakter prozdrowotny oraz proekologiczny (alternatywne środki lokomocji).

FIJOUX Reflective Accessories

Firma zarejestrowała działanie „Ładnie widoczni” – kampania Fijoux na rzecz bezpiecznego i zrównoważonego transportu. Zachęcała do bezpieczniejszego i bardziej zrównoważonego transportu miejskiego, pokazując, że widoczne i odblaskowe akcesoria mogą być różnorodne, piękne i ciekawe!

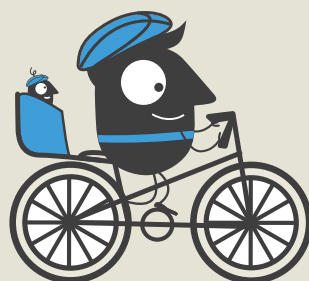

21. PODSUMOWANIE

Kampania Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu z roku na rok staje się coraz bardziej popularna. Prowadzone działania edukacyjno-promocyjne sprawiają, że informacje o niej sukcesywnie docierają do szerszego grona odbiorców, w tym do najmniejszych jednostek samorządowych, ale także do podmiotów spoza administracji publicznej. Przekłada się to bezpośrednio na wzrost liczby aktywnych uczestników ETZT. Osiągnięte w ostatnich latach przez Polskę wyniki zostały zauważone na poziomie Unii Europejskiej, gdzie nasza aktywność w tym zakresie jest określana jako modelowa.

Ministerstwo Infrastruktury będzie kontynuować starania mające na celu popularyzację koncepcji zrównoważonej mobilności, zgodnie z kierunkami strategicznymi nowej Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku. Podejmowane przez samorządy działania na rzecz stałego podnoszenia świadomości mieszkańców oraz dalszy rozwój transportu publicznego, przyczynić się mogą do zmiany dotychczasowych zachowań mobilnościowych obywateli oraz zwiększenia wykorzystania transportu zbiorowego, jako podstawowego środka komunikacji w obszarach zurbanizowanych. Jest to jeden z warunków, aby miasta mogły się dalej rozwijać w sposób zrównoważony i stanowić miejsca przyjazne do życia.

Numer ISBN: 978-83-955855-1-7

Opublikowano przez Ministerstwo Infrastruktury, grudzień 2019 roku

Raport jest bezpłatny i nie może być sprzedawany.

Zastrzeżenie: wszelkie materiały i zdjęcia zostały przekazane na potrzeby Raportu przez organizatorów kampanii w poszczególnych miastach/gminach lub zaczerpnięte ze strony www.mobilityweek.eu. Ministerstwo Infrastruktury nie bierze odpowiedzialności za treści zawarte w raporcie, nie mogą być one traktowane jako stanowisko Ministerstwa. Ministerstwo nie gwarantuje precyzyjności danych zawartych w raporcie i nie bierze odpowiedzialności za konsekwencje ich wykorzystania.

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY

